

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה רַח"ה)

(תהילים קלו' טז')

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה רַח"ה)

יְצִיאַת הַשְּׁבֵט: 20:31 ר"ת 21:13

bnei-zion.com

ערש"ק ב' תמוז תשע"ז (14.7.17)

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֵמְיָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"ובני קרח לא מתו" (על פי "אזרח של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב בפרשתנו, "ובני קרח לא מתו", שואלים חכמי ישראל, מה ענין זה של "ובני קרח לא מתו" לפרשת "פינחס"?

תחילה, נקדים להביא מה שכתוב בפרשה: "ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת קרח... ובני קרח לא מתו", ופרש רש"י ("קרח"): "הם (=בני קרח) היו בעצה תחילה – ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בלבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה (בתוך האדמה)... וישבו שם". (ולאחר מכן יצאו משם והקימו משפחה). ומקור הדבר בגמרא (סנהדרין קי'): "ובני קרח לא מתו, תנא משום רבנו: אמרו, מקום נתבצר להם בגיהנום, וישבו עליו ואמרו שירה".

ויש לתמוה הפלא ופלא. מה ראה הקב"ה שלא להזכיר ידיעה חשובה זו בפרשת "קרח", אלא רק כאן בפרשת "פינחס" (כדרך אגב, כאשר מנה הכתוב את שבט ראובן, שיצאו ממנו דתן ואבירם).

וכבר הרגיש בזה "אור החיים" הקדוש, ותירץ, שכאן בקש הכתוב להעצים את עונם של דתן ואבירם לעומת קרח. שהרי, מקרח נשארו לפחות בניו לפליטה, ואילו מדתן ואבירם לא נותר כלום.

והוסיף הרה"ק פינחס פרידמן ושאל: הנה, למדנו בגמרא, שלבני קרח "מקום נתבצר להם בגיהנום, וישבו עליו ואמרו שירה". האם בגיהנום אמרו בני קרח שירה? ומהי אותה שירה?

פתח דברינו יאיר במה ששנינו בגמרא: "דוד כתב ספר תהלים על ידי עשרה זקנים: על-ידי אדם הראשון, על-ידי מלפי צדק, על-ידי אברהם, על-ידי משה, על-ידי הימן, על-ידי ידותון, על-ידי אסף, ועל-ידי שלשת בני קרח". (ומי הם שלשת בני קרח? כתוב בתורה (שמות ו', ד'): "ובני קרח אסיר ואלקנה ואביאסף").

אם כן, צריכים אנו ביאור, מנין ידע דוד המלך את שירת שלשת בני קרח – אסיר, אלקנה ואביאסף? רש"י זצ"ל מבאר על מזמור מב' בתהילים, "למנצח משפיל לבני קרח": "לבני קרח – אסיר, אלקנה ואביאסף הם היו תחילה בעצת אביהם, ובשעת המחלוקת פרשו. וכשנבלעו כל סביבותיהם, ופתחה הארץ את פיה, נשארו מקומם בתוך פי הארץ, כענין שנאמר 'ובני קרח לא מתו', ושם אמרו שירה, ושם יסדו המזמורים הללו.

(ואחר-כך) עלו משם, ושרתה עליהם רוח הקדש ונתנבאו על הגלויות, ועל חרבן הבית, ועל מלכות בית דוד". נמצאנו למדים מדברי רש"י ("ושם אמרו שירה, ושם יסדו המזמורים הללו"), שבני קרח אמרו מזמור קדוש זה כאשר היו בבטן האדמה, במקום גבוה שנתבצר להם בגיהנום.

בהמשך דבריו מפרש רש"י, שמזמור זה הוא ביטוי עז של געגועים והשתוקקות לראות את פני ה' בבית המקדש, כפי שכתוב במזמור: "למנצח משפיל לבני קרח כאיל תערג על אפיקי מים כן נפשי תערג אליך אלהים צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבוא ואראה פני אלהים".

ויש לומר, שבני קרח, בהיותם בבטן האדמה, נזפרו בדברי התוכחה של משה רבנו: "ויאמר משה אל קרח שמעו נא בני לוי המעט מכם כי הבדיל אלהי ישראל אתכם מעדת ישראל להקריב אתכם אליו לעבד את עבדת משכן ה'... ובקשתם גם כהנה?"

על-כן, לאחר שהרהרו בתשובה, ונתבצר להם מקום גבוה בגיהנום, השלימו את תשובתם לא רק בהרהור, אלא גם בדיבור במזמור הזה של געגועים עצומים לעבוד אותו יתברך בבית המקדש – "צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבוא ואראה פני אלהים".

ובזכות שירתם זו הוציאתם הקב"ה, כפי שמבואר במדרש "שחר טוב" (תהילים מב'): "למנצח משפיל לבני קרח כאיל תערג על אפיקי מים" – מה האילת הזאת, כשיושבת על המשפר, היא מצטערת ועורגת להקב"ה, והוא עונה לה – כן קראו בני קרח מצרה להקב"ה, והוא ענה אותם".

ובזכות שירתם זו הוציאתם הקב"ה, כפי שמבואר במדרש "שחר טוב" (תהילים מב'): "למנצח משפיל לבני קרח כאיל תערג על אפיקי מים" – מה האילת הזאת, כשיושבת על המשפר, היא מצטערת ועורגת להקב"ה, והוא עונה לה – כן קראו בני קרח מצרה להקב"ה, והוא ענה אותם".

ובזכות שירתם זו הוציאתם הקב"ה, כפי שמבואר במדרש "שחר טוב" (תהילים מב'): "למנצח משפיל לבני קרח כאיל תערג על אפיקי מים" – מה האילת הזאת, כשיושבת על המשפר, היא מצטערת ועורגת להקב"ה, והוא עונה לה – כן קראו בני קרח מצרה להקב"ה, והוא ענה אותם".

הנה, מבוואר מכאן, שבני קרח התפללו להקב"ה מתוך הצרה, כשהיו בלועים בארץ, ובזכות השירה ששרו שם, הוציאם הקב"ה ועלו על פני האדמה.

וראוי להוסיף מה שפרש רש"י: "וְאַחַר-כֵּן) עלו משם, ושרתה עליהם רוח הקדש ונתנבאו על הגלויות, ועל חרבן הבית, ועל מלכות בית דוד".

וכן, דרשו במדרש "שוחר טוב" (תהילים עו'), שבני קרח התכוננו בשירים גם לחזק את ישראל באחרית הימים בזמן הגאולה, כפי שמובא במדרש: "אמרו בני קרח: אל תיראו מאותו יום (=באחרית הימים), שמנער הקב"ה את הארץ, שנאמר: 'לאחזו בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה', וכן הוא) אומר: 'כי הנני בורא שמים חדשים וארץ חדשה'. והיכן צדיקים עומדים באותה שעה? ואתם הדבקים בה' אלהיכם תיים כלכם היום'. אמרו בני קרח: אל תתיראו! ראו נסים שעשה עמנו, שנאמר: 'ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם'. והיכן היינו באותה שעה? היינו תלויין באויר!".

כלומר, בני קרח מחזקים את ישראל באחרית הימים, שכשם שפתחה הארץ את פיה, כדי לבלוע את קרח וכל עדתו, והם, בני קרח, נשארו תלויים באויר בזכות הרהור של **תשובה** - כך, כאשר יאחזו הקב"ה בארבע כנפות הארץ, כדי לנער את הרשעים מן העולם, כאדם המנער את האבק מבגדו (כביכול), ישארו הצדיקים תלויים באויר העולם, ולא ינערו מן העולם הזה.

מעשה יאירו גם עינינו להבין, מדוע בחר הקב"ה לגלות לנו כאן, דוקא בפרשת 'פינחס', ש'ובני קרח לא מתו'. שכן, הקב"ה, שהוא מגיד דבר מראשית ומאחרית, ידע שעזרא הסופר עתיד לסדר את פרשת פינחס בתחילת ימי **"בין המצרים"**, שבהם מתאבלים ישראל על חרבן בית המקדש וגלות ישראל.

ולכן, הקדים רפואה למכה, באומרו "ובני קרח לא מתו". דהיינו, בני היקרים זכרו שבני קרח זכו להינצל מן השאל, רק בזכות הרהור אחד של **תשובה**, ומזה תלמדו על הכח הנשגב של **התשובה**, והשתמשו בה כדי לקרב את הגאולה העתידה.

"ובחדש השביעי באחד לחדש... יום תרועה יהיה לכם" (כט' א')

על מצות תקיעת שופר בראש השנה, שנינו בגמרא (ר"ה, טו'): למה תוקעים בשופר של איל? - אומר הקדוש-ברוך-הוא: תקעו לפני שופר של איל, כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם, ומעלה אני לפניכם פאילו עקדתם עצמכם לפני.

שואל על-כך המגיד רבי צבי הירש מואדיסלב: לכאורה, כדי להזכיר את עקידת יצחק, מן הראוי היה ליטול בראש השנה ספין ארוכה, והיא היתה עשויה לשמש זכרון בולט יותר מן השופר... (בגלל רצונו של יצחק להישחט על-ידי הספין על מזבח ה').

אלא - אומר רבי צבי הירש - יותר משאנו מתכוננים להזכיר בראש השנה את מסירות הנפש של אברהם ויצחק על מזבח הנאמנות לדבר השם - מבקשים אנו להדגיש, שאין הקב"ה חפץ בקרבנות אדם, ולכן החליף הקב"ה את קרבנו של יצחק בקרבן איל. משום כך נוטלים אנו בראש השנה שופר של איל, ותוקעים בו קולות תקיעה, שברים ותרועה, כדי להתרפק ולהתחנן לפני "אל מלך יושב על כסא רחמים", שגם בנו ינהג במידת הרחמים, כפי שנהג ביצחק אבינו, ולא יעניש אותנו על חטאינו הרבים.

"שנים ליום עלה תמיד"

הגאון רבי יעקב מליסה, בעל "נתיבות משפט", נזדמן פעם לעיר בריסק, והתאכסן בביתו של רב המקום, רבי אריה קצנלבויגן, שנודע כשקדן מופלג, העוסק בתורה יומם ולילה, ואינו נותן דעתו לזמני אכילה קבועים ולשעות שינה נחוצות.

כשנפרד הרב מליסה ממארחו, לחץ בחמימות את ידו, ואמר לו: אני מברך אותך, שיקוים בך הפתוב בפרשת "פינחס": "שנים ליום עלה תמיד". תמה רבי אריה לשמע הברכה של האורח הדגול, ובקש ממנו שיסביר לו, מהי כונת הדברים שהשמיע זה עתה באזניו.

שם הרב מליסה את שתי ידיו על כתפי מארחו, והעיר בחייד: כידוע, מתחיל הסעיף הראשון בשלתן ערוך ב-"שויתי יהוה לנגדי תמיד" (תהילים טז, ח'). ואילו הסעיף האחרון בשלתן ערוך מסתיים בפתוב במשלי (טו, טו): "וטוב לב משתה תמיד". משום כך ברכתי אותך זה עתה, ששני "תמידים" אלה לא יתערבבו אצלך זה עם זה, ובשעת לימוד תלמד, ובשעת סעודה תאכל...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד "לְמוֹלִידָה עֲמוּ בַמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילוּג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֻעַ: 19:19

יְצִיאַת הַשְּׁבֻעַ: 20:31 ר"ת 21:13

בְּנֵי-צִיּוֹן.com

ערש"ק ב' תמוז תשע"ז (14.7.17)

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "דְּבָרֵי יְרֵמְיָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"זאת עלת חַדֵּשׁ בְּחַדְשׁוֹ לְחַדְשֵׁי הַשָּׁנָה" (על פי "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהַ"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

על הכתוב בַּפְּרָשָׁתָנוּ: "זאת עלת חַדֵּשׁ בְּחַדְשׁוֹ לְחַדְשֵׁי הַשָּׁנָה", אומר ה"בְּנֵי יִשְׂשַׁכָּר", שְׁכָאן נִרְמָז לָנוּ שְׂאִין מְזֹל לְיִשְׂרָאֵל, וְאִין הֵם תְּלוּיִים בְּטַבַּע וּבְכּוֹכְבִים. שְׁכָן, יֵשׁ בְּיַד יִשְׂרָאֵל אֶת הַכַּח לְהַתְעַלּוֹת מֵעַל הַטַּבַּע וְהַמְזוֹלוֹת עַל-יְדֵי דְבִקּוּתָם בְּאוֹתֵיּוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁבְהֵן בְּרָא הַקַּב"ה אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, אֶת הַטַּבַּע וְאֶת הַמְזוֹלוֹת (=הַכּוֹכְבִים). וְזֹאת, כְּמִבּוֹאֵר בְּמִדְרָשׁ עַל בְּרִיאַת הָעוֹלָם (בְּרֵאשִׁית רַבָּה א' א'): "הַתּוֹרָה אוֹמַרְתָּ: אֲנִי הֵייתִי כְּלִי אוֹמְנוֹתוֹ שֶׁל הַקַּב"ה. בְּנוֹהֵג שְׂבַע עוֹלָם, מְלֶךְ בְּשׂוֹר וְדָם בּוֹנֵה פְּלִטִין (=אַרְמוֹן), אֵינּוּ בּוֹנֵה אוֹתָהּ מִדַּעַת עֲצָמוֹ, אֲלֵא מִדַּעַת אָמֵן. וְהָאֵמֵן אֵינּוּ בּוֹנֵה אוֹתָהּ מִדַּעַת עֲצָמוֹ, אֲלֵא דִיפְתָרְאוֹת וּפִינְקִסְאוֹת (=שְׂרֻטוּטִים) (שְׁהַרִי) יֵשׁ לוֹ, לְדַעַת הַיָּאֵךְ הוּא עוֹשֶׂה חֲדָרִים, הַיָּאֵךְ הוּא עוֹשֶׂה פְּשָׁפְשִׁין (=פְּתָחִים). כִּף הִיָּה הַקַּב"ה מִבֵּיט בַּתּוֹרָה וּבוֹרָא אֶת הָעוֹלָם...".

נִמְצָא מִכָּאן, שְׂמֵאֲחֵר וְאֶת כָּל הַיְקוּם בְּרָא הַקַּב"ה עַל-יְדֵי כ"ב אוֹתֵיּוֹת הַתּוֹרָה, הֵנָּה יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי דְבִקּוּתָם בְּאוֹתֵיּוֹת הַתּוֹרָה, אֶת הַכַּח לְשָׁנוֹת אֶת הַטַּבַּע וְהַמְזוֹלוֹת וְאֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה. וּכְפִי שֶׁהֵבִיא ה"בְּנֵי יִשְׂשַׁכָּר" אֶת דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַמְּגִיד הַגְּדוֹל, רַבִּי דָב מִמְזוֹרִיטְשׁ, עַל הַפְּסוּקִים: "זאת עלת חַדֵּשׁ בְּחַדְשׁוֹ לְחַדְשֵׁי הַשָּׁנָה" (ראש חודש מאמר א' ד'): "שְׁנָם ב' מִיָּנִי הַנְּהַגוֹת בְּעוֹלָם: הַנְּהַגָּה אַחַת – הַנְּהַגָּה הַמְּסוּדָרֶת מִן ז' (=שְׂבַעַת) יָמֵי בְּרֵאשִׁית לְכָל יָמוֹת הַשָּׁנָה... וְאוֹתָהּ הַנְּהַגָּה נִרְמָזֶת בְּאוֹת ז' – דְּהֵינּוּ, הַנְּהַגָּה הַמְּסוּדָרֶת מִן ז' יָמוֹת בְּרֵאשִׁית. אֲבָל, יֵשׁ הַנְּהַגָּה לְמַעַלָּה מִזֶּה, הַנְּהַגָּה הַשְּׁנֵיָה, (ש) הִיא הַנְּהַגָּה הַתּוֹרִיִּי (=הַתּוֹרָה) – הֵינּוּ, יִשְׂרָאֵל יַפְעִלוּ (=יּוֹכְלוּ) עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה לְחַדֵּשׁ עֵתִים (=זְמַנִּים) חֲדָשִׁים לְטוֹבָה וּלְחַיִּים. וְאוֹתָהּ הַנְּהַגָּה נִקְרָאת א"ת, הֵינּוּ הַנְּהַגָּת הַתּוֹרָה מִן כ"ב אֲתוֹן (=אוֹתֵיּוֹת), מִן א' עַד ת'. וְאוֹתָם ב' הַנְּהַגוֹת נִקְרָאת זא"ת בְּצִירוּף. וְזֶהוּ שְׂאֵמֵר הַכְּתוּב 'זאת עלת חַדֵּשׁ בְּחַדְשׁוֹ'. רוֹצֵה לֹאמֵר, הַגַּם שְׂבַכְל חַדֵּשׁ יֵשׁ הַתְּחַדְּשוֹת עַל-פִּי סֹדֵר הַנְּהַגָּה הַמְּסוּדָרֶת (שֶׁל הַטַּבַּע)... עִם כָּל זֶה... יִשְׁנָה הַנְּהַגָּה הַתּוֹרִיִּי (=הַתּוֹרָה) לְשָׁנוֹת הָעֵתִים לְטוֹבָה, עַל-יְדֵי מַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל".

וּמוֹסִיף שֵׁם הַמְּגִיד ר' דָב מִמְזוֹרִיטְשׁ, וּמְבִיא אֶת דְּבָרֵי הָאֲדוּמ"ר הַרְבֵּה הַקְּדוּשׁ מֵהַר"י ז"ל "מְגִיד מִיִּשְׂרָאֵל", הַמְּפָרֵשׁ עַל-פִּי זֶה, אֶת מָה שְׂשׂוֹאֲלִים אֶת הָאָדָם בְּיוֹם הַדִּין, לְאַחַר פְּטִירָתוֹ (שְׁבַת לֵא, ב'): "קְבַעַת עֵתִים לְתוֹרָה?". כְּלוֹמֵר, הָאֵם פְּעֻלַּת עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה כְּדֵי לְשָׁנוֹת אֶת הָעֵתִים הַמְּסוּדָרִים בְּטַבַּע מִבְּרֵאשִׁית, וּלְקַבּוֹעַ עֵתִים (=זְמַנִּים) אַחֲרֵים לְטוֹבָה לְיִשְׂרָאֵל?

וְהֵנָּה, מְקוּר לְכָף שְׂעַל-יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה יִשְׂרָאֵל מִתְעַלֵּים וְשׁוֹלְטִים עַל הַטַּבַּע וְהַמְזוֹלוֹת, לְמִדֵּים אֲנּוּ גַם מִדְּבָרֵי הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ, הָאוֹמֵר (מִתּוֹרָגָם לְשׁוֹן הַקִּדְשׁ): אֵלוּ שְׁלֵא יוֹדְעִים סוּד זֶה (שִׁישְׂרָאֵל שׁוֹלְטִים עַל הַמְזוֹל בְּכַח הַתּוֹרָה) אוֹמְרִים: בְּנֵי חַיִּי וּמְזוֹנֵי (=בְּנִים, חַיִּים וּמְזוֹן) (בְּאִים) לֹא בּוֹכּוֹת הַתּוֹרָה, אֲלֵא עַל-יְדֵי הַמְזוֹל. וְהָרִי אֲנּוּ רוֹאִים, שְׂאֲבָרְהֵם רָאָה בְּמְזוֹלוֹ שְׂאֵינּוּ יָכוֹל לְהוֹלִיד, וְהַקַּב"ה הוֹצִיא אוֹתוֹ חַחוּצָה, כְּדָכְתִּיב (בְּרֵאשִׁית טו', ה'): "וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ חַחוּצָה, וַיֹּאמֶר הַבֵּט נָא הַשְּׂמִימָה". וְלְמַדְנּוּ בְּגִמְרָא (שְׁבַת קנ"ו, א'), שְׂאֵמֵר הַקַּב"ה לְאַבְרָהָם: צֵא מֵאֲצַטְגָּנוֹת (=רֵאִיָּה בְּכּוֹכְבִים) שְׁלָךְ, וְהַעֲלֵהוּ לְמַעַלָּה מֵעַל הַכּוֹכְבִים, וְאָמַר לוֹ: "הַבֵּט נָא הַשְּׂמִימָה וּסְפֹר הַכּוֹכְבִים...". (וְדַע) שְׁכָל בְּרוּאֵי עוֹלָם, קִדְם שְׁנַתְנָה הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הֵיוּ תְלוּיִים בְּמְזוֹלוֹת, וְאִפִּילוּ בְּנֵי חַיִּי וּמְזוֹנֵי. אֲבָל, לְאַחַר שְׁנַתְנָה הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הוֹצִיא הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל מִהַנְּהַגָּת הַכּוֹכְבִים וְהַמְזוֹלוֹת. וְדָבָר זֶה, מִמְּשִׁיךְ הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ וְאוֹמֵר, אֲנּוּ לְמִדֵּים מֵאַבְרָהָם אֲבִינוּ, מִשׁוּם שְׂעַתִּידִים הֵיוּ בְּנֵיו לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, הַנִּרְמָזֶת בְּאוֹת ה' שֶׁל אֲבְרָהָם – חֲמֻשָּׁה (=ה') חוֹמְשֵׁי תּוֹרָה, שְׂעַלֶּיהָ נֹאמֵר: "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם" – ב-ה' בְּרָאָם. אָמַר הַקַּב"ה לְאַבְרָהָם: מִשׁוּם ה' זֶה שְׁנַתְנוֹסֵף בְּשִׁמְךָ, הַשָּׁמַיִם וְכָל הַכּוֹכְבִים וְהַמְזוֹלוֹת יִהְיוּ תַחְתֶּיךָ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שֶׁב-ה' זֶה יוֹלֵד לְךָ יִצְחָק, כְּמוֹ שְׂנֵאמֵר: "הֵא לָכֵם זֶרַע"... וְלָכֵן, כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה – בְּטִלָּה מִמֶּנּוּ הַנְּהַגָּת הַכּוֹכְבִים. (עַד כָּאן דְּבָרֵי הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ).

נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים מִדְּבָרֵי הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ, שֶׁהָאוֹת ה', שֶׁהוֹסִיף הַקַּב"ה לְאַבְרָהָם, מְרָמָזֶת עַל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הַכְּלוּלָה

מחמשה(=ה) חומשי תורה, שעתידים ישראל לקבל. ועל-ידי דבקות ולימוד התורה הקדושה, יוכלו ישראל להתעלות מעל הכוכבים והמזלות, ולשנות את הטבע.

וזהו שכתוב בתורה (דברים יח, יד): "כי הגוים האלה אשר אתה יורש אותם אל מענגים ואל קסמים ישמעו, ואתה לא כן...". ופרש המדרש (תנחומא שופטים יא): "ואתה לא כן, מדבר באברהם, שהיה רואה באסטרוולוגין (=ראיה בכוכבים), שהיה המזל אומר לו, שאין אברם ולא שרי מולדין. מה עשה להם הקב"ה? אמר ר' יהודה ברבי סימון, בשם רבי חנין: פתיב (בראשית יד): 'ויצא אתו החוצה, ויאמר הבט נא השמימה' – העלה אותו למעלה מפפת הרקיע... אמר לו הקב"ה (לאברהם): מה שאמרת 'והנה בן ביתי (דמשק אליעזר) יורש אתי' (שם), לא כן הדבר – 'כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך'. אמר לו (אברהם להקב"ה): אתה אומר לי שאני מוליד? אמר לו הקב"ה: צא מן המדה(=הדעה) (שאומרת) (ש)אברם אינו מוליד... (ש)הרי אתה למעלה מן המזל".

ואמר על מדרש זה ה"עמודיה שבעה": בשעה שאברהם נקרא "אברם", בלי האות ה, שזה מורה על העדר לימוד וקיום ה(=חמשת) חומשי התורה, אזי אינו מוליד, כי הוא נמצא תחת שליטת המזלות. אבל, אברהם, בתוספת האות ה, המורה על חמשה חומשי תורה, כשהוא מדבק באותיות התורה, שעל-ידם נבראו הכוכבים והמזלות, ממילא הוא מעל המזלות, ויוכל להוליד – שהרי הוא מעל הטבע.

ולכן, בימים קשים אלו של "בין המצרים", צריכים אנו להדבק באותיות התורה הקדושה, להרבות ולהוסיף בלימודה. שכן, רק כך נוכל להתעלות מעל הטבע והמזל, ולהתגבר על מליוני אויבינו הסובבים אותנו והמנסים לבלותנו – דבר שפמובן, בעזרת השם יתברך ובזכות לימוד התורה שגלמד, לא יעלה בידם.

"את הפכש אחד תעשה בבקר ואת הפכש השני תעשה בין הערבים"

על הפתוב, "את הפכש אחד תעשה בבקר ואת הפכש השני תעשה בין הערבים", אומרים חכמי ישראל, שכאן יש רמז לאדם המתעצל בתפילת שחרית, שלא לבוא לבית הכנסת להתפלל במנין בטענות שונות, אם מצד מזג האויר, או מצד עיפות וכיוצא בזה.

וכן רומז הפסוק גם לתרוצים על תפילת מנחה וערבית, בטענה שהוא עסוק כדי לעשות קניות, להכנס לבנק ולסדר עסקיו.

וזהו שאמר הפסוק: "את הפכש אחד" – מלשון "איזהו גבור? הפכש את יצרו". "תעשה בבקר" – בזמן תפילת שחרית, תכבוש את יצרך, ותקום להתפלל במנין. "ואת הפכש השני" – הפיבוש השני של יצר הרע, "תעשה בין הערבים" – בתפילת מנחה וערבית (נפש חי).

"פינחס הוא אליהו"

מסופר על אחד הצדיקים, שערך לעצמו גלות: לבש בגדי קבצן, נדד מעיר לעיר והתאכסן אצל יהודים רחמנים, שהכניסוהו בצל קורתם. באחד הימים הגיע לבית כנסת של אחת העירות בערב שבת, אבל שם אף איש לא טרח להזמין. הגבירים לא רצו להזמין "קבצן", שמראהו כה עלוב. רק יהודי פשוט אחד שבקש לקיים מצות הכנסת אורחים לשמה, קרא לו וארח אותו בשמחה.

לימים, כשסיים אותו הצדיק את גלותו, וגדולתו נודעה ברבים, הגיע שוב לאותה עירה. אלא שהפעם יצאו כל בני העירה לקבלו, והגבירים התחרו ביניהם על הזכות לארח את הצדיק בביתם. אולם הצדיק לא אבה(=רצה) לשמוע את הצעותיהם, והוא בחר להתארח דוקא אצל אותו יהודי פשוט שארחו בפעם הקודמת, אף-על-פי שלא ידע את טיבו האמיתי.

בדומה לזה מסביר כ"ק אדמו"ר רב שלום מבעלזא זי"ע את הנאמר במדרש "ילקוט שמעוני", אודות פינחס שהוא אליהו: אמר לו הקב"ה (לפינחס): אתה נתת שלום בין ישראל וביני בעולם הזה - אף לעתיד לבוא אתה הוא שעתיד לתן(=לעשות) שלום ביני לבין בני, שנאמר (מלאכי ג', כג-כד): 'הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה'... והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם".

שואל פאן האדמו"ר, מדוע דוקא פינחס/אליהו יזכה להביא שלום לעתיד לבוא, בזמן הגאולה? הלא במשך דורות רבים היו הרבה צדיקים שמסרו את נפשם על קידוש השם...

אלא, משיב האדמו"ר מבעלזא: פינחס מסר את נפשו לעיני ששים רבוא מישראל, ועשה את מעשהו האמין בפרהסיא(=לעיני כל העם), ובכך קדש שם שמים ברבים. לכן מבקש הקב"ה להשיב לו מידה כנגד מידה, ולשלם לו שכר שיש בו פרסום לעיני כל ישראל. לפיכך יזכה פינחס דוקא לבשר על הגאולה העתידה, שתגיע לאזני העם כלו במהרה בימינו, אמן.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:19

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח (תהילים קלו' טז)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:31 ר"ת 21:13

ערש"ק ב' תמוז תשע"ז (14.7.17) bnei-zion.com

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֵמְיָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לְכֵן אָמַר: הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם"

עַל הַפְּתוּב, "לְכֵן אָמַר: הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (כה', יב'), אֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיָּאל: "וְאֶעְבְּדֶנָּה מְלֶאךָ קָיָם וַיְחִי לְעֵלְמָא, לְמַבְשָׂרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוּף יוֹמִיא" (=וְאֶעְשֶׂה אוֹתוֹ=אֶת פִּינְחָס) מְלֶאךָ קָיָם, שִׁיחִיָּה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבִשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים).

הֵנָּה, מְבוֹאֵר מְדַבְּרֵי הַתְּרַגּוּם שֶׁל רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיָּאל, שֶׁפִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵהוּ, שְׁזָכָה לְעֵלוֹת חַי בְּסַעְרָה הַשְּׂמִימָה, וְלַהַפּוֹךְ לְמְלֶאךָ, וְהוּא אֲשֶׁר עֲתִיד לְבִשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה. וְכֵן זֹאת, בְּזָכוֹת שֶׁקָּנָא קְנָאת ה', וְהֵרַג אֶת זְמַרֵי בֶן סְלוּא.

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִינֵי זֶה. שָׁכַן, הֵיכָן מְצִינּוּ רַמְזוֹ בְּפֶסוּק "הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", שֶׁפִּינְחָס יִהְיֶה אֱלֹהֵהוּ, שֶׁיְבִשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים?

נִרְאֶה לְפָרֵשׁ זֹאת עַל-פִּי הַפְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ: "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לֵקִישׁ: פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵהוּ. אָמַר לּוֹ הַקַּב"ה (לְפִינְחָס): אֵתָּה נָתַתָּ שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה – אֵף לְעֲתִיד לְבּוֹא אֵתָּה הוּא שְׁעֲתִיד לָתֵן (=לְעֵשׂוֹת) שְׁלוֹם בֵּינִי לְבֵין בְּנֵי, שְׁנַאֲמָר (מְלֶאכִי ג', כג'-כד'): 'הֵנָּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאִים לְפָנָי בּוֹא יוֹם ה'...וְהַשִּׁיב לֵב אָבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אָבוֹתם."

הֵנָּה, מְבוֹאֵר מִכָּאן, שֶׁתְּפַקִּידוֹ שֶׁל אֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא הוּא לְעֵשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וְלָכֵן שָׁנִינוּ בַּמִּשְׁנָה (עֲדוּיוֹת פ"ה, מ"ו): "אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מִקְּבֵל אֲנִי מֵרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכַאי, שֶׁשְּׁמַע מֵרַבּוֹ, וְרַבּוֹ מֵרַבּוֹ, הִלְכָה לְמִשְׁנֵי מְסִינֵי, שְׁאִין אֱלֹהֵהוּ בָּא לְטַמָּא וְלִטְהַר, לְרַחֵק וְלִקְרַב...אֵלָּא לְעֵשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם שְׁנַאֲמָר (מְלֶאכִי ג', כג'-כד'): "הֵנָּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאִים לְפָנָי בּוֹא יוֹם ה'...וְהַשִּׁיב לֵב אָבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אָבוֹתם."

וְזֶהוּ שְׁדַרְשׁוּ בַּמִּדְרָשׁ (בַּמִּדְבָּר כ"א, ג') עַל פִּינְחָס: "בְּרִיתִי הִיְתָה אֵתוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם" (מְלֶאכִי ב', ה'). שָׁכַן, פִּינְחָס זָכָה לְחַיִּים נְצַחִים וְלְעֵשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. אִם כֵּן, מֵעַתָּה נִבִּין שְׁזֶהוּ בִּיאֹר דְּבַרֵי הַתְּרַגּוּם יוֹנָתָן: "הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" – שִׁיְהִיָּה אֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא, שִׁיעֲשֶׂה שְׁלוֹם בְּעוֹלָם לְקִרְאֵת הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה.

עֲתָה, יוֹמַתָּק לְפִי זֶה לְבָאֵר מָה שֶׁשָּׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (יוֹמָא ט'): "מִקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן מִפְּנֵי מָה חֲרַב? מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ בּוֹ שְׁלִשָּׁה דְּבָרִים – עֲבוּדָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִיוֹת, וְשִׁפְיֻכוֹת דָּמִים...אֲבָל מִקְדָּשׁ שֵׁנִי, שֶׁהָיוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת וּבַגְּמִילוֹת חֲסָדִים, מִפְּנֵי מָה חֲרַב? מִפְּנֵי שֶׁהִיְתָה בּוֹ שְׁנָאת חֲנָם. לְלַמְדָּךְ שֶׁשְׁקוּלָה שְׁנָאת חֲנָם כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ עֲבִירוֹת – עֲבוּדָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִיוֹת, וְשִׁפְיֻכוֹת דָּמִים."

וְלָכֵן, מִטַּעַם זֶה עֲתִיד הַקַּב"ה לְשַׁלּוֹחַ אֶת אֱלֹהֵהוּ לְעֵשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, כְּהִכְנָה רַבָּה לְקִרְאֵת הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה. שָׁכַן, מֵאַחַר וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי נִחְרַב בְּגִלְל שְׁנָאת חֲנָם, לָכֵן, אִין הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה יְכוּלָה לְבּוֹא, אֵלָּא רַק לְאַחַר שִׁיְקָדִים אֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא לְעֵשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, כְּדִי לְתַקֵּן אֶת הַפְּגָם הַגְּדוֹל שֶׁל שְׁנָאת חֲנָם שֶׁגִּרְמָה לְחַרְבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף תְּבִלִין לְעֲנִינֵי זֶה. שֶׁהֵנָּה, כְּאֹמֵר, אֹמֵר הַקַּב"ה: "הֵנָּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאִים לְפָנָי בּוֹא יוֹם ה'...וְהַשִּׁיב לֵב אָבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אָבוֹתם". וְצָרִיךְ בִּיאֹר עַל-כֵּן. שָׁכַן, מֵאַחַר וְאֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא עֲתִיד לְעֵשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, מְדוּעַ הַזְכִּיר הַפְּתוּב רַק אֶת הַשְּׁלוֹם בֵּין אָבוֹת לְבָנִים?

וַיֵּשׁ לְאֹמֵר, שֶׁהֵנָּה, שָׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (שַׁבָּת ל"ב'): "רַבִּי נַחֲמִיָּה אֹמֵר: בְּעוֹן שְׁנָאת חֲנָם – מְרִיבָה רַבָּה (בְּאָה) בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם, וְאֲשֶׁתוֹ מִפְּלֵת נְפֻלִים, וּבְנָיו וּבְנוֹתָיו שֶׁל אָדָם מֵתִים כְּשֶׁהֵם קְטָנִים."

נִמְצָא לְפִי זֶה, שֶׁכְּדִי לְעֵשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, כְּדִי לְתַקֵּן אֶת הַפְּגָם שֶׁל שְׁנָאת חֲנָם, שֶׁגִּרְמָה לְחַרְבֵּן בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, צָרִיךְ הָאָדָם לְתַקֵּן גַּם אֶת הַמְּרִיבָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ (בֵּין אָבוֹת לְבָנִים), שֶׁנִּגְרְמָה בְּעוֹן שְׁנָאת חֲנָם.

וְזֶהוּ שְׁאוֹמֵר הַקַּב"ה: "הֵנָּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאִים לְפָנָי בּוֹא יוֹם ה' הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא", כְּדִי שִׁיעֲשֶׂה שְׁלוֹם

בעולם, ויתקן את הפגם של שנאת חינו, עד כדי ש"והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם" – שיתקן גם את פגם המריבה בביתו של האדם בין אבות לבנים.

על-פי האמור, נוכל להבין, מדוע תקן לנו עזרא הסופר לקרוא את פרשת "פינחס" לקראת ימי "בין המצרים". שכן, מאחר ואנו מתאבלים בימים אלו על חרבן בית המקדש, שחרב בגלל שנאת חינו, הנה, מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, לקרוא בתורה בפרשת "פינחס", שמסר את נפשו לקדש שם שמים, ולהציל את ישראל מפליה, ועל-כך שלם לו הקב"ה את שכרו, באומרו: "הנני נתן לו את בריתי שלום" – שיזכה להיות אליהו הנביא, שיעשה שלום בעולם, כדי לתקן את הפגם של שנאת חינו, ויקרב בכך את הגאולה העתידה. ומכאן נשכיל פלנו להבין, שהחובה המוטלת עלינו היא להתחיל בתיקון זה, על-ידי שנשתדל להרבות אהבה ואהבה, שלום ורעות, בין איש לרעהו. (על פי "אורה של תורה" להרח"ק פינחס פרידמן)

"לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום" "לכן אמר" בחיבור תיבות "אמן"

חסיד אחד התענה וצם, כדי שיתגלה לו סוד ארך הגלות, ונתגלה לו בחלום, ואמרו לו: איך תבוא הגאולה, והעולם אינם משגיחים לענות "אמן" דוקא על ברכות הגאולה בתפילת העמידה? הנה, כאשר מסיימים ואומרים "המחזיר שכינתו לציון", לא עונים הציבור "אמן" אחר הברכה, אלא מיד מתחילים ואומרים "מודים דרבנן".

ועתה, בעונותינו הרבים, גם לאחר ברכת "מחיה המתים" אין נזהרים הציבור לענות "אמן", אלא תיכף ומיד מתחילים "קדושה". ואלו הם "אמנים" גדולים שבהם תלויה הגאולה, ואיך תבוא הגאולה? (על-כן, יש לציבור להיזהר ב"אמנים" אלו מאד מאד).

בענין זה של "אמן" אמרו חז"ל (שבת ב'): "כל העונה 'אמן' בכל כוחו – פותחין לו שערי גן עדן". ויש לומר, שעל-כך רמזה הגמרא (ברכות): "כל העונה 'אמן' יהא שמיה רבא מברך", מבטח לו שהוא בן העולם הבא", הנה "מבטח לו שהוא בן העולם הבא", סופי תיבות **אמן**. שכל העונה **אמן** – "פותחין לו שערי גן עדן", והוא מזומן לחיי העולם הבא.

ראוי להוסיף שבפרשתנו, בפתוב "לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום", הנה "לכן אמר", בחיבור תיבות מתקבל "אמן" – ללמדנו, שהעונה **אמן** זוכה לברית שלום מהקב"ה.

"פינחס הוא אליהו"

מסופר על אחד הצדיקים, שערך לעצמו גלות: לבש בגדי קבצן, נדד מעיר לעיר והתאכסן אצל יהודים רחמנים, שהכניסוהו בצל קורתם. באחד הימים הגיע לבית כנסת של אחת העירות בערב שבת, אבל שם אף איש לא טרח להזמין. הגבירים לא רצו להזמין "קבצן", שמראהו כה עלוב. רק יהודי פשוט אחד שבקש לקיים מצות הכנסת אורחים לשמה, קרא לו וארח אותו בשמחה.

לימים, כשסיים אותו הצדיק את גלותו, וגדולתו נודעה ברבים, הגיע שוב לאותה עירה. אלא שהפעם יצאו כל בני העירה לקבלו, והגבירים התחרו ביניהם על הזכות לארח את הצדיק בביתם. אולם הצדיק לא אבה(=רצה) לשמוע את הצעותיהם, והוא בחר להתארח דוקא אצל אותו יהודי פשוט שארחו בפעם הקודמת, אף-על-פי שלא ידע את טיבו האמיתי.

בדומה לזה מסביר כ"ק אדמו"ר רב שלום מפעלזא זי"ע את הנאמר במדרש "ילקוט שמעוני", אודות פינחס שהוא אליהו: אמר לו הקב"ה (לפינחס): אתה נתת שלום בין ישראל וביני בעולם הזה – אף לעתיד לבוא אתה הוא שעתיד לתון(=לעשות) שלום ביני לבין בני, שנאמר (מלאכי ג', כג-כד): 'הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה'... והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם'.

שואל כאן האדמו"ר, מדוע דוקא פינחס/אליהו יזכה להביא שלום לעתיד לבוא, בזמן הגאולה? הלא במשך דורות רבים היו הרבה צדיקים שמסרו את נפשם על קידוש השם...

אלא, משיב האדמו"ר מפעלזא: פינחס מסר את נפשו לעיני ששים רבוא מישראל, ועשה את מעשהו האמין בפרהסיא(=לעיני כל העם), ובכך קדש שם שמים ברבים. לכן מבקש הקב"ה להשיב לו מידה כנגד מידה, ולשלם לו שכר שיש בו פרסום לעיני כל ישראל. לפיכך יזכה פינחס דוקא לבשר על הגאולה העתידה, שתגיע לאזני העם כלו במהרה בימינו, **אמן**.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז')

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח

(תהילים קלו' טז')

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:19

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:31 ר"ת 21:13

bnei-zion.com

ערש"ק ב' תמוז תשע"ז (14.7.17)

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֻמִּיה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לְכֵן אָמַר: הֲנַנִּי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (כה', יב')

עַל הַפְּתוּב "לְכֵן אָמַר: הֲנַנִּי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אוֹמֵר רַבֵּי יוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיאֵל (מְתוּרָגִם): "וְאֶעֱשֶׂה אוֹתוֹ (=אֶת פִּינְחָס) מְלֹאךְ קָיָם, שִׁיחִיָּה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבַשֵּׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים".

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבָּיֵן, אִיךְ נִלְמַד הַדְּבָר שֶׁפִּינְחָס יִחִיָּה לְעוֹלָם וְלֹא יָמוּת, מֵהַפְּסוּק "הֲנַנִּי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם"? רַבְּנוּ בַּחֲזִי מְבִיא בְּאוֹר עַל שְׂאֵלָה זוֹ בְּדֶרֶךְ רַמְזוֹ, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "שְׁמַעְתִּי שֶׁהַמְּלָה (=שְׁלוֹם) (הִיא) נוֹטְרִיקוֹן שְׂלֵא לְמוֹת' – וְזֶה מְחֻזָּק (אֶת) קַבְּלַת רו"ל (=חז"ל) כִּי פִינְחָס זֶה אֱלֹהֵינוּ".

וְנִרְאֶה לִדְבַר בִּיאוֹר חֲדָשׁ, אִיךְ נִרְמָז כָּאֵן שֶׁפִּינְחָס/אֱלֹהֵינוּ יִחִיָּה לְעוֹלָם, עַל-פִּי מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל לְהַזְכִּיר אֶת שְׁמוֹ שֶׁל אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא בְּצִרוּף הַמְּלִים "זְכוּר לְטוֹב".

וּמְקוֹר לְמְנַהֵג יִשְׂרָאֵל זֶה הוּא מֵהַפְּתוּב בְּגִמְרָא (בְּרֻכּוֹת ג'): "בָּא אֱלֹהֵינוּ (הַנְּבִיא) זְכוּר לְטוֹב וְשָׁמַר לִי עַל הַפְּתַח". וְכֵן, בְּבִרְכַת הַמְּזוּן יֵשׁ נוֹהֲגִים לִדְבַר: "הִרְחַמְנָן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב...". וְכֵן הַמְּנַהֵג לִדְבַר בְּבִרְת הַמִּלָּה: "זֶה הַכֶּסֶף שֶׁל אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב".

אִם כֵּן, צָרִיכִים אָנוּ בִּיאוֹר עַל-כֵּן. מְדוּעַ בְּחֵרוֹ חו"ל לְצַרְף לְשִׁמּוֹ שֶׁל אֱלֹהֵינוּ אֶת הַמְּלִים "זְכוּר לְטוֹב", וְלֹא "זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה", או "עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם", כְּנִהּוּג אֲצֵל שְׂאֵר הַצְּדִיקִים?

בְּסִפּוֹר "דְּבַשׁ לְפִי" לְהַגְהֵ"ק הַחֲדִיד" א (מְעַרְכַת א', אוֹת טו"ב) הוּא מְבַאֵר בְּשֵׁם הַמְּקוּבָּלִים, שֶׁצָּרִיךְ לְהַזְכִּיר אֶת אֱלֹהֵינוּ בְּאַרְבַּע הַתִּיבוֹת "אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב". שְׁכֵן, אַרְבַּע תִּיבוֹת אֵלוּ עוֹלוֹת לְגִמְטְרִיָּה שֶׁל אַרְבַּע מְאוֹת. וְזֹאת, כְּדִי לְרַמֵּז לָנוּ שֶׁאֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, בְּגִדְל קְדוּשָׁתוֹ, מְבַטֵּל אֶת אַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ שֶׁל עֶשְׂו, שֶׁהֵם אַרְבַּע מְאוֹת כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה (כְּפִי שְׁמוּבָא (בְּרֵאשִׁית לֵב, ו'): "בְּאֵנוּ אֶל אַחִיךְ אֶל עֶשְׂו וְגַם הַלֵּךְ לְקִרְאָתְךָ וְאַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ עִמּוֹ").

וְכִפִּי דְבַרְיוֹ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַחֲדִיד" א: "אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב" הֵם אַרְבַּע תִּיבוֹת, וְזֶה סוּד 'אֱלֹהֵינוּ בְּאַרְבַּע'. פִּירוּשׁ, שְׂאוּמְרִים אַרְבַּע תִּיבוֹת "אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב", וְהֵם גִּמְטְרִיָּא אַרְבַּע מְאוֹת, שְׁמִכְנִיעַ קְלִיפַת עֶשְׂו, שִׁישׁ אַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ עִמּוֹ... וּבְלִקוּטֵי גוּרֵי הָאֲרִיזוֹ"ל, כְּתָב יָד, רְאִיתִי סוּדוֹת וְרַמְזִים מְשׁוּמֹת הַקְּדָשׁ בְּכִמָּה אוֹפְנִים בְּתִיבוֹת אֵלוּ" 'אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב".

עַל-פִּי הָאָמוּר, יוֹמְתָק לָנוּ לְהִבָּיֵן מְדוּעַ דּוֹקָא אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא הוּא שִׁיבְשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה. שְׁכֵן, כִּידוּעַ הַגְּלוּת הַרְּבִיעִית שְׂאֵנוּ שְׂרוּיִים בְּתוֹכָהּ, הִיא גְלוּת אָדוֹם, שֶׁהִיא קְלִיפַת עֶשְׂו הַרְּשָׁע, שֶׁהִיא עֶשְׂו הוּא אָדוֹם (כְּמוֹ שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית כה', ל'): "וַיֹּאמֶר עֶשְׂו... הֲלִעֵיטֵנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה... עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ אָדוֹם").

וּמַעֲתָה, כִּיּוֹן שֶׁאֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, בְּגִדְל קְדוּשָׁתוֹ, מְבַטֵּל אֶת אַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ שֶׁל קְלִיפַת עֶשְׂו, לְכֵן דּוֹקָא לּוֹ נֶאֱמַר וְלוֹ יָאֵה לְבַשֵּׁר לָנוּ עַל בְּשׁוּרַת הַגְּאוּלָּה, אַחַר שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ בְּטֵל אֶת כּוֹחוֹ שֶׁל עֶשְׂו הַרְּשָׁע.

כְּדֶרֶכָה שֶׁל תּוֹרָה, הַנְּדַרְשָׁת בְּשַׁבְּעִים פָּנִים, הִבָּה נִתְּבוּנָן בְּמִדְרַשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה כו', ד'), שֶׁם כְּתוּב: "אִם יֹאמֶר לָךְ אָדָם: (הִיתָכֵן) שְׂאִילוֹ לֹא חָטָא אָדָם רֵאשׁוֹן, וְאָכַל מְאוֹתוֹ עֵץ (הַדַּעַת), הֲיָה חַי וְקַיִם לְעוֹלָם? אָמַר לוֹ אַתָּה, (כֵּן), כִּבֵּר הֲיָה אֱלֹהֵינוּ, שְׂלֵא חָטָא, וְהוּא חַי וְקַיִם לְעוֹלָם".

הִנֵּה, מְבוֹאֵר מְכַאֵן, שֶׁאֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא הוּא עֲדוּת נֶאֱמָנָה, שְׂאֵם לֹא הֲיָה חוֹטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּעֵץ הַדַּעַת, הֲיָה חַי וְקַיִם לְעוֹלָם וְלִנְצַח נְצַחִים. וְרַק מִפְּנֵי הַחָטָא נִתְּחִיב הוּא מִיתָה, כְּפִי שְׁכָתוּב בְּפִרְשַׁת הַבְּרִיאָה (בְּרֵאשִׁית ב', יז'): "וַיִּמְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת".

וְכָתַב עַל-כֵּן הַ"אוֹר הַחַיִּים" הַקְּדוּשׁ, בְּלִשׁוֹן קוּדְשׁוֹ (בְּרֵאשִׁית ג', יד'): "יֵשׁ לָךְ לְדַעַת, כִּי אִם לֹא הֲיָה אָדָם אוֹכֵל מִעֵץ הַדַּעַת, הֲיָה מְצוּי בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הָעָלְיוֹן כְּאַחַת, כְּאָדָם הָדָר בְּבִית וּבְעַלְיָה (=קוֹמָה שְׁנִיָּה). וְכִשְׁחָטָא נִגְשָׁם (=הַפֶּךָ גְּשָׁמִי), וְאִינוּ יְכוּל לְדוֹר בְּשִׁנְיָהֶם יַחַד (בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הָעָלְיוֹן), אֲלֵא בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּפְנֵי עַצְמוֹ,

וכשירצה לעלות עליה (=לעולם העליון), צריך השתנות הגשם (=הגוף), (ו) היא **מיתה** האדם".
 ובמקום אחר ("בחקתי") כותב "אור החיים" הקדוש: "כשברא ה' (את) אדם הראשון בעולם הזה, לא בראו לשבת בעולם הזה לעולמי עד... אלא היתה הכונה כי עלה יעלה לשמים ולאוצרות החיים בעת אשר יחפוץ, ויהיה כמי שדר בבית ועליה על גבה (=בבית עם שתי קומות). וכשירצה לעלות ולהשתעשע – יעלה (לעולם העליון), כמו שמצינו, שעלה אליהו בסערה השמימה. (ואולם), על-ידי **החטא**, הוצרך (האדם) להפשיט עורו מעליו, ויניח הגוף בעולם הזה (בקבר). והודיע הפתוב פאן כי בהתעצמות האדם בעסק התורה, יכול להשיג... שלא ירגיש **במות**, אלא כאדם ההולך ממקום למקום, ותמצא (זוה"ק, ח"ב קעד'), שהצדיקים אינם מרגישים בצער הפרידה (של הנשמה מהגוף), על דרך אומרו (קהלת ה', יא): 'מתוקה שנת העובד'. כי מי שהוא עובד ה', שנתו, שהיא **המיתה**, מתוקה וערבה עליו... הנה לך אליהו (הנביא) שעל-ידי התעצמות תורתו לא מת (אלא עלה בסערה לשמים ללא **מיתה**)".

וצריך להבין, מה התועלת בכך שיחיה האדם בשני העולמות, בבחינת בית ובעליה (=קומה שניה)? כדי להבין ענין זה, נקדים להביא מה שידוע לנו מפי הספרים הקדושים, כי שרש נשמת האדם, במלוא הודה והדרה, נשאר למעלה בשמים, בגבהי מרומים, ואינו יורד כלל למטה. ומה שיורד למטה בארץ להתלבש בתוך הגוף, אינו אלא ענף משרש הנשמה, שהוא חלק קטן מאד של הנשמה, המתלבש בגוף האדם. והנה, כאשר האדם זוכה לקדש את החלק הקטן הזה של הנשמה שבתוך גופו, על-ידי עסק התורה והמצוות – אזי מתקשרים שני חלקי הנשמה – החלק שלמעלה, שהוא כאמור העיקר, והוא שרש הנשמה, עם החלק שלמטה, שהוא הקטן, והוא הענף של הנשמה. ואז, על-ידי **ההארה העצומה** שמאירה כל נשמתו בתוך גופו, יכול האדם להתעלות עוד ועוד בהשגות התורה ובעבודת ה'.

הגה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זיע"א, מביא בספרו הקדוש "אגרא דכלא" (פרשת בהעלותך) את מה שאמר המגיד הקדוש, רבי דב בער ממזריטש, על הפתוב (במדבר י', ב'): "עשה לך שתי חצוצרות כסף...". ומבאר ה"אגרא דכלא" את פונת המגיד הקדוש: "הנה, הנפש היורדת לגוף האדם היא מהשכינה, אם הבנים... והנה הנשמה... הגם שיורדת לגוף האדם, עם כל זה תשאר בצורתה במלכות שמים, אם הבנים. על-כן תקרא הנשמה 'שתי חצאי צורות' – חציה למעלה וחציה למטה... וזה 'עשה לך שתי חצוצרות' – הינו שתי **חצאי צורות כסף**, שיהיו (נכספים) משתוקקים זה לזה, זה לקבל וזה להשפיע, ויהיה מלכו"ת שמים שלמה, והכל על-ידי קיום המצוות...".

מדבריו הקדושים אנו למדים, שיש לכל אדם שני חלקי נפשות – אחד למטה, בתוך הגוף הגשמי, ואחד למעלה, בשמים. אולם, אומר ה"אגרא דכלא", כאשר האדם בעולם הגשמי מקים את מצוות התורה, הוא גורם לחלק הנפש שלו, שבשמים, להאיר על אותו החלק אשר נמצא למטה בגוף, המשתוקק למקורו אשר נמצא בשמים. וזהו שאמר המגיד הקדוש רבי דב בער ממזריטש זיע"א: "עשה לך שתי חצוצרות כסף" (במדבר י', ב). "חצוצרת" – שני **חצאי צורות**, שהם שני חלקי הנפש, למטה ולמעלה. "כסף" – שהם נכספים ומשתוקקים זה לזה. ויש להרחיב פאן את דבריו הקדושים. שהנה, כאשר נתבונן, נשכיל להבין שחלק הנשמה שבשמים (שאינה מתלבשת בגוף), יש לה מעלה גדולה, שהרי היא תמיד נשארת בקדושתה, מאחר ואין היא מקבלת פגם על-ידי **העונות** של הגוף. ואולם יש לה חסרון גדול שאין היא יכולה לקים את המצוות על-ידי איברי הגוף, שהרי היא למעלה בשמים. לעומת זאת, חלק הנשמה המתלבש בגוף האדם, יש לה מעלה גדולה מאד. שכן, יכולה היא לעסוק בתורה ולקיים מצוות בפועל על-ידי איברי הגוף. אף לעומת זאת, יש לה גם חסרון גדול. שכן, היא מקבלת פגם על-ידי **העונות** של הגוף.

וזהו ביאור הפתוב: "עשה לך שתי חצוצרות כסף" (במדבר י', ב). "חצוצרת" – שני חצאי צורות, שהם שני חלקי הנפש, למטה ולמעלה. "כסף" – שהם נכספים ומשתוקקים זה לזה. כי כאשר הנשמה שבתוך הגוף תעבוד את ה', ותוסיף קדושה על קדושתה – אזי ישתוקקו שני חלקי הנשמות להתחבר יחד כדי להאיר זה לזה. הנשמה התחתונה תאיר **באור התורה** והמצוות שרכשה בגוף לנשמה העליונה שבשמים. ואילו הנשמה העליונה תאיר **מאורה הגדול** שמקבלת בעולם העליון לנשמה התחתונה שהיא בארץ. אבל צריך לדעת, שאם חלק הנשמה שבתוך הגוף מקבלת חלילה פגם על-ידי **עונות** הגוף, הנה, על-ידי כך

9
נעשה מסך המבדיל בין שני חצאי הצורות" (=חלקי הנשמה). שכן, שרש הנשמה הנמצאת בשמים רוצה לעמוד בקדושתו, ואינו חפץ להיפגם על-ידי **עונות** הגוף.

ומעתה יאיר לנו להבין את התועלת הגדולה, לחיות בשני העולמות כאדם הדר בבית ובעליה (=קומה שניה). שכן, על-ידי כך היו יכולים שני חלקי הנשמה להתקשר יחד בחיבור גמור, בכל עת שרק ירצו, ועל-ידי כך **להאיר** זה לזה מאורם.

אולם, לצערנו, על-ידי **חטא** עץ הדעת נעשה פירוד בין שני חלקי הנשמה, שהם שני חצאי צורות. שכן, אף שהם משתוקקים להאיר זה לזה, הם רחוקים מרחק גדול, ואין הם יכולים להתחבר חיבור גמור, אלא על-ידי המיתה, אשר אז עוזבת הנשמה התחתונה את הגוף והעולם הזה, ומתחברת עם שרש הנשמה למעלה בשמים. על-פי האמור, נשכיל להבין, שאלהו הנביא זכה להיות היחיד שחי בשני העולמות גם יחד כאדם הדר בבית ובעליה (=בבית עם שתי קומות).

וזהו שאמר הזוהר הקדוש (ויקהל קצו): "מי עלה שמים וירד" (משלי ל, ד), זה אליהו הנביא, שנאמר בו 'ויעל אליהו בסערה השמים'. שכן, לא היה אדם בעולם שעלה לשמים בלבוש מלאך, ושב וירד אדם, כפי שעשה אליהו הנביא.

אולם, שואל רבי שמעון בר יוחאי (=רשב"י) שם: איך יעלה על הדעת, שאלהו עלה בגופו החומרי לשמים? הלא השמים אינם סובלים אפילו גרעין פחדל מן הגוף החומרי?

וכפי דברי הזוהר (ויקהל קצו, מתורגם): "וכי איך יכול אליהו לעלות לשמים? והרי השמים לא יכולים לסבול אפילו גרעין של חרדל מהגוף של העולם הזה? ואתה אומר "ויעל אליהו בסערה השמים".

אלא, מתרץ רשב"י, שאלהו, בהעלותו השמימה, פשט את הגוף הגשמי (והשאירו במקום מיוחד בין ארץ ושמים), ונתלבש בלבוש רוחני להיות בין המלאכים. ורק כאשר הוא יורד למטה, לעולם הזה, בשליחות הקב"ה, הוא פושט את הלבוש הרוחני, ומתלבש בגופו החומרי המזופך.

וזהו שאמר הקב"ה לפינחס, הוא אליהו: "הנני נתן לו את בריתי שלום". "שלום", נוטריקון **שלא למות** – שיחיה לעולם. שכן, בחטא עץ הדעת נעשה פירוד בין שני חלקי הנשמה. אולם, אליהו הנביא זכה לקבל מהקב"ה "את בריתי שלום" – דהינו, שישורר שלום ואחדות אצלו בין שני חלקי הנשמה, ועל כן חי הוא בשני עולמות, ויכול לעלות ולרדת כאדם שדר בבית ועליה (=קומה שניה), כמו אדם הראשון קודם החטא.

ויש עוד להוסיף מדברי האריז"ל ("ספר הלקוטים", האזינו), שהגאולה העתידה תלויה בתיקון חטא אדם הראשון, וזהו הטעם לכך שבגאולה העתידה תבטל גזירת המיתה מן העולם, והמצב יחזור להיות כמו שהיה טרם שחטא אדם הראשון, כפי שהתנבא הנביא (ישעיה כה, ח): "בלע **המות** לנצח ומחה אדני ה' דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי ה' דבר".

לפי זה יומתק לנו להבין מדוע בחר הקב"ה דווקא באלהו הנביא לבשר לישראל על הגאולה העתידה, כפי שכתוב (מלאכי ג, כג): "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא. והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם". שכן, מאחר שאלהו הנביא זכה לחיות בשני העולמות גם יחד בבחינת בית ועליה (=קומה שניה). על-כן יש בכוחו **להשפיע** מכח קדושתו על ישראל שיזכו גם הם לחיות בשני עולמות.

וזהו שאמר הנביא: "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא". ומפרש הנביא את התועלת, "והשיב לב אבות על בנים" – "אבות" הם שורשי הנשמה שנשארו בשמים. ואילו ה"בנים" הם ענפי הנשמות שירדו להתלבש בתוך הגוף. וכשיבוא אליהו הנביא כדי לבשר על הגאולה, אזי "והשיב לב אבות על בנים" – הוא יחבר את שורשי הנשמות שבשמים, שהם בבחינת "אבות", עם ענפי הנשמות שבארץ, שהם בבחינת "בנים"/ענפים – כדי **שיאירו** זה לזה.

וזהו שרמזו הקב"ה לפינחס, הוא אליהו, "הנני נתן לו את בריתי שלום". דהינו, אליהו הנביא יזכה לבשר על הגאולה באחרית הימים, שאז הוא יעשה שלום גם אצל ישראל, בין שני חלקי נשמתם. שכן, בגאולה האחרונה יחיו ישראל בשני העולמות, בבחינת בית עם עליה, ויתחברו שני חלקי הנשמות.

והנה, על הכתוב ביום השני לבריאה (בראשית א, ז): "ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן", שואל ה"אגרא דכלה", מדוע לא נאמר כאן "**כי טוב**", כמו בכל מעשה הבריאה?

אֵלָא מְבַאֵר הוּא, שְׁהַטַּעַם לְכַךְ שְׁלֵא נֶאֱמַר בְּיוֹם הַשְּׁנִי "כִּי טוֹב" הוּא, כִּיִּן שְׁתַּכְלִית הַבְּרִיאָה הַיְתָה שְׁלֵא יְהִיָּה הַבְּדֵל בֵּין הָעֲלִיּוֹנִים לַתַּחְתּוֹנִים. דְּהֵינּוּ, שְׁהַתַּחְתּוֹנִים יוּכְלוּ לַעֲלוֹת לְמַעְלָה, וְלָרְדֹת לְמַטָּה לְלֹא שׁוּם רְקִיעַ/מְסָדִים הַמְבְדִיל בֵּינֵיהֶם, כְּאֵדָם הֵדֵר בְּבֵית וּבְעֲלִיָּה (=קוּמָה שְׁנִיָּה). אוּלָם, לְאַחַר שְׂרָאָה הַקַּב"ה שְׁעֵתִיד הָאָדָם לְחַטּוֹא וְלֹא יוּכַל לַעֲלוֹת וְלָרְדֹת לְמַטָּה, עַל-כֵּן הַבְּדִיל בְּיוֹם הַשְּׁנִי בֵּין הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים, כְּפִי שְׁכַתּוּב: "וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרְקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לְרְקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לְרְקִיעַ וַיְהִי כֵן". וְלָכֵן לֹא נֶאֱמַר בְּיוֹם הַשְּׁנִי "כִּי טוֹב". שְׁכֵן, אֵינָן זֶה הַטוֹב הָאֲמִיתִי שִׁישׁ מְסָדִים וְהַבְּדִילָה בֵּין הָעֲלִיּוֹנִים לַתַּחְתּוֹנִים.

וְהִנֵּה, כִּידוּעַ, בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי נֶאֱמַר פְּעָמִים "כִּי טוֹב", כְּפִי שְׁכַתּוּב: "וְלִמְקוֹה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיִּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב... וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דָּשָׁא עֵשֶׂב... וַיִּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִיָן זֶה. שְׁכֵן, מְדוּעַ נֶאֱמַר בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי פְּעָמִים "כִּי טוֹב"?

וְתָרַץ עֲנִיָן זֶה ה"אֲגָרָא דְכָלָה" וְאָמַר, שְׁהַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי רוּמֵז עַל הַגְּאוּלָּה הָעֵתִידָה, שְׂאֵז יִבְנֶה בֵּית הַמְקַדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי. וְכְפִי שְׁלִמְדֵנוּ יִתּוּקֵן אֵז עֲנִיָן זֶה שֶׁל הָרְקִיעַ/הַמְסָדִים הַמְבְדִיל בֵּין הָעֲלִיּוֹנִים לְבֵין הַתַּחְתּוֹנִים, וְהַמְצַב יַחְזוֹר לְהִיּוֹת כְּמוֹ שְׁהִיָּה לְפָנֵי חֲטָא עֵץ הַדַּעַת, שְׁהָאָדָם חֵי בְשַׁנֵּי הָעוֹלָמוֹת, כְּמוֹ אָדָם הָגֵר בְּבֵית וּבְעֲלִיָּה. וְלָכֵן נֶאֱמַר בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי פְּעָמִים "כִּי טוֹב": פְּעַם אַחַת עַל גְּמַר הַמְלָאכָה שֶׁל הַיּוֹם הַשְּׁנִי, דְּהֵינּוּ הַתִּיקוֹן עַל הַיּוֹם הַשְּׁנִי, שְׁלֵא נֶאֱמַר בּוֹ "כִּי טוֹב" מִחֲמַת הַפְּרוּד. וּפְעַם שְׁנִיָּה עַל גְּמַר מְלָאכָה שֶׁל הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא בְּנִין בֵּית הַמְקַדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי. וְכְפִי דְבָרֵי ה"אֲגָרָא דְכָלָה": "וּמִפְּנֵי מָה לֹא נֶאֱמַר 'כִּי טוֹב' בְּיוֹם הַשְּׁנִי? לְפִי שְׁלֵא הִיָּה נֶגְמַר מְלָאכַת הַמַּיִם... וְדָבַר שְׁלֵא נֶגְמַר אֵינּוּ בְּמִלּוּאָה וְטוֹבוֹ. (וּבְיוֹם) הַשְּׁלִישִׁי... כְּפַל בּוֹ 'כִּי טוֹב' ב' פְּעָמִים – אַחַת לְגְמַר מְלָאכַת (הַיּוֹם) הַשְּׁנִי, וְאַחַת לְגְמַר מְלָאכַת הַיּוֹם (הַשְּׁלִישִׁי)".

וּמַעַתָּה יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין אֶת מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל לֹמַר אֶת שְׁמוֹ שֶׁל אֱלֹהֵינוּ בְּתוֹאֵר "אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב". שְׁכֵן, הַדְּבָר בָּא לְלַמְדֵנוּ, שְׂאֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, שְׁזָכָה לְחִיּוֹת בְּשַׁנֵּי הָעוֹלָמוֹת כְּאֵדָם הֵדֵר בְּבֵית וּבְעֲלִיָּה, הוּא שְׂיִבְשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הַשְּׁלִישִׁית, שְׂאֵז יִתּוּקֵן "כִּי טוֹב" הַחֲסֵר שֶׁל הַיּוֹם הַשְּׁנִי. וְיִתְמַמֵּשׁ ה"כִּי טוֹב" שֶׁל הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי (=בְּנִין בֵּית הַמְקַדָּשׁ). וְכְפִי שְׂאֵנוּ אוֹמְרִים בְּבִרְכַת הַמְזוּן: הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב, וַיִּבְשֵׁר לָנוּ בְּשׁוֹרֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנַחֲמוֹת". הִנֵּה, "בְּשׁוֹרֹת טוֹבוֹת" בְּלָשׁוֹן רַבִּים (עַל פְּעָמִים "כִּי טוֹב"). שְׁכֵן, אֵז יִבְשֵׁר לָנוּ אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא עַל הַתִּיקוֹן הַשְּׁלֵם בְּגְאוּלָּה הָעֵתִידָה בְּבִנְיַן הַבְּיַת הַשְּׁלִישִׁי, שְׂאֵז נִזְכָּה לְדוֹר בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּאֵדָם הֵדֵר בְּבֵית וּבְעֲלִיָּה (=קוּמָה שְׁנִיָּה), בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ, אָמֵן. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ"

מְסוּפָר עַל אַחַד הַצְּדִיקִים, שְׁעָרָךְ לְעַצְמוֹ גְלוּת: לְבַשׁ בְּגָדֵי קַבְצוֹן, נִדְד מַעִיר לְעִיר וְהִתְאַכְסֵן אֶצֶל יְהוּדִים רַחֲמָנִים, שְׁהַכְנִיסוּהוּ בְּצֶל קוֹרְתָם. בְּאַחַד הַיָּמִים הִגִּיעַ לְבֵית כְּנֶסֶת שֶׁל אַחַת הָעִירוֹת בְּעָרֵב שְׁבֵת, אָבֵל שָׁם אָף אִישׁ לֹא טָרַח לְהַזְמִינוֹ. הַגְּבִירִים לֹא רָצוּ לְהַזְמִין "קַבְצוֹן", שְׁמַרְאָהוּ כַּה עֲלוּב. רַק יְהוּדֵי פְּשוּט אַחַד שְׁבָקַשׁ לְקַיֵּם מְצוֹת הַכְּנֶסֶת אוֹרְחִים לְשָׂמָה, קָרָא לוֹ וְאָרַח אוֹתוֹ בְּשִׂמְחָה.

לְיָמִים, כְּשִׁשִּׁים אוֹתוֹ הַצְּדִיק אֶת גְלוּתוֹ, וּגְדוּלְתוֹ נוֹדְעָה בְּרַבִּים, הִגִּיעַ שׁוֹב לְאוֹתָהּ עִירָה. אֵלָא שְׁהַפְּעַם יָצְאוּ כָל בְּנֵי הָעִירָה לְקַבְּלוֹ, וְהַגְּבִירִים הִתְחַרוּ בִּינֵיהֶם עַל הַזְכוּת לְאַרְחָת אֶת הַצְּדִיק בְּבֵיתָם. אוּלָם הַצְּדִיק לֹא אָבָה (=רָצָה) לְשִׁמּוֹעַ אֶת הַצְּעוּתֵיהֶם, וְהוּא בָּחַר לְהִתְאַרְחַ דוֹקָא אֶצֶל אוֹתוֹ יְהוּדֵי פְּשוּט שְׂאֲרָחוּ בְּפַעַם הַקּוֹדֶמֶת, אָף-עַל-פִּי שְׁלֵא יָדַע אֶת טִיבוֹ הָאֲמִיתִי.

בְּדוּמָה לְזֶה מְסִבִּיר כ"ק אַדְמו"ר רַב שְׁלוֹם מְבַעֲלָזָא זִי"ע אֶת הַנְּאָמַר בְּמַדְרָשׁ "יִלְקוּט שְׁמַעוֹנִי", אוֹדוֹת פִּינְחָס שֶׁהוּא אֱלֹהֵינוּ: אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְפִינְחָס): אַתָּה נִתְּתָ שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה - אָף לְעֵתִיד לְבוֹא אַתָּה הוּא שְׁעֵתִיד לְתַן (=לְעֲשׂוֹת) שְׁלוֹם בֵּינִי לְבֵין בְּנֵי, שְׂנֶאֱמַר (מְלָאכֵי ג', כַּג'-כַּד'): 'הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלַח לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנֵי בּוֹא יוֹם הַ... וְהַשִּׁיב לְבַב אֲבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אֲבוֹתָם".

שׁוֹאֵל כְּאֵן הַאֲדְמו"ר, מְדוּעַ דוֹקָא פִּינְחָס/אֱלֹהֵינוּ יִזְכָּה לְהַבִּיא שְׁלוֹם לְעֵתִיד לְבוֹא, בְּזִמְן הַגְּאוּלָּה? הֲלֹא בְּמִשְׁךְ דוֹרוֹת רַבִּים הָיוּ הַרְבֵּה צְדִיקִים שְׁמַסְרוּ אֶת נַפְשָׁם עַל קִידוּשׁ הַשֵּׁם...

אֵלָא, מְשִׁיב הַאֲדְמו"ר מְבַעֲלָזָא: פִּינְחָס מְסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְעִינֵי שְׁשִׁים רַבּוֹא מִיִּשְׂרָאֵל, וְעָשָׂה אֶת מַעֲשָׂהוּ הָאֲמִיץ בְּפִרְהֶסְיָא (=לְעִינֵי כָל הָעָם), וּבְכַךְ קִדַּשׁ שֵׁם שְׁמִים בְּרַבִּים. לָכֵן מְבַקֵּשׁ הַקַּב"ה לְהַשִּׁיב לוֹ מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה, וְלְשַׁלֵּם לוֹ שְׂכָר שִׁישׁ בּוֹ פְּרָסוּם לְעִינֵי כָל יִשְׂרָאֵל. לְפִיכָךְ יִזְכָּה פִּינְחָס דוֹקָא לְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה הָעֵתִידָה, שְׁתִּגִּיעַ לְאִזְנֵי הָעָם כְּלוֹ בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ, אָמֵן.

שְׁבֵת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נֹא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:19

פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז')

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:31 ר"ת 21:13

ערש"ק ב' תמוז תשע"ז (14.7.17) bnei-zion.com

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרַמְיָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לָכֵן אָמַר הַנְּגִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (כח' יב') (על פי "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהַר" ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַפְּתוּב, "לָכֵן אָמַר הַנְּגִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", נִמְסָר בְּמִסְוֶה, שְׂבִמְלָה "שְׁלוֹם", ה-ו' שֶׁל "שְׁלוֹם" הֵיא קְטִיעָא (=חֲצוּיָה לְשָׁנִים) וּפְכִי דְבָרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל "בְּעַל הַטּוֹרִים": "ו' קְטִיעָא, כִּי פִינְחָס הוּא אֱלֹהֵהּ. וְכֵן 'אֱלֹהֵי' פְּתִיב, חֲסֵר ו', וְיַעֲקֹב מְלֵא ו', שְׁנִטְל (יַעֲקֹב) ו' מֵאֱלֹהֵי לְמִשְׁכּוֹן, עַד שְׂבִיבָא עִם הַמְּשִׁיחַ, וְיַגְאֵל אֶת בְּנָיו. וְזֶהוּ 'יַגְל יַעֲקֹב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל' (תְּהִלִּים יד', ז'): 'יִשְׁמַח', אוֹתִיּוֹת 'מְשִׁיחַ', לְרְמוּז, שְׂיִשְׁמַח (יַעֲקֹב) לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ, וְיַחֲזִיר (אֶת) הַ(אוֹת) ו', וְיִהְיֶה (שֵׁם) אֱלֹהֵי שְׁלָם. וְזֶהוּ 'אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם' - 'שְׁלוֹם' בְּגִמְטְרִיָּה זֶהוּ מְשִׁיחַ."

וְהַפְּנִיָּה הֵיא עַל מָה שֶׁפְּתוּב בְּפִרְשַׁת "בְּחֻקְתֵי" (וַיִּקְרָא כו', מבי'): "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזָכֹר וְהָאֲרָץ אֲזָכֹר", שְׁכֵן צָרִיךְ לְהַבִּין, מְדוּעַ פְּתוּב כָּאן "יַעֲקֹב" מְלֵא עִם ו'! וּפְרָשׁ רַש"י, שֶׁכְּדֵי לְהַבְטִיחַ לְבָנָיו אֶת הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה, לְקַח יַעֲקֹב אֲבִינוֹ אֶת הָאוֹת ו' מֵאֱלֹהֵי הַנְּבִיא כְּעֶרְבוֹן, עַד שְׂבִיבָר אֶת הַגְּאוּלָּה לְיִשְׂרָאֵל. וּפְכִי דְבַרֵי רַש"י (בְּתוֹסֶפֶת בִּיאוּר): בְּחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת נִכְתָּב יַעֲקֹב מְלֵא, עִם ו', וּבְחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת פְּתוּב אֱלֹהֵי חֲסֵר, בְּלִי ו' (=אֱלֹהֵי). וְזֹאת, כְּדֵי לְרְמוּז לָנוּ, שְׂיַעֲקֹב אֲבִינוֹ לְקַח עֶרְבוֹן - אֶת הָאוֹת ו' מֵאֱלֹהֵי - עַד שְׂבִיבָר אֱלֹהֵי וּיְבַשֵּׁר אֶת גְּאוּלַּת בְּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב.

הֵנָּה, מְבוֹאָר מְדַבְּרֵי רַש"י הַקְּדוּשׁ, שְׂיַעֲקֹב אֲבִינוֹ נִטְל מִשְׁכּוֹן/עֶרְבוֹן מֵאֱלֹהֵי - אֶת הָאוֹת ו'. וְלָכֵן נִקְרָא אֱלֹהֵי בְּחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת בְּשֵׁם "אֱלֹהֵי", וְאֵילוֹ יַעֲקֹב נִקְרָא בְּחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת בְּשֵׁם יַעֲקֹב. כֹּל זֹאת, כְּדֵי לְהַבְטִיחַ שְׂאֱלֹהֵי הַנְּבִיא יָבוֹא וּיְבַשֵּׁר לְיִשְׂרָאֵל, לְעֵתִיד לְבוֹא, עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה.

לְפִי זֶה מְבָאָר "בְּעַל הַטּוֹרִים", כִּי מָה שֶׁהַבְטִיחַ הַקַּב"ה לְפִינְחָס - "לָכֵן אָמַר הַנְּגִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" - "שְׁלוֹם" עִם אוֹת ו' קְטוּעָה, הוּא כְּדֵי לְרְמוּז לוֹ שְׂיִזְכֶּה לְהִיּוֹת אֱלֹהֵי, וְהָאוֹת ו' נִקְטָעָה מִשְׁמוֹ (עַל-יְדֵי יַעֲקֹב אֲבִינוֹ כְּעֶרְבוֹן) וְלָכֵן עֲתָה שְׁמוֹ אֱלֹהֵי, כֹּל זֹאת עַד שְׂבִיבָר וּיְבַשֵּׁר לְיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, מְדוּעַ רְמַז הַקַּב"ה עַל עֲנָן זֶה (=שְׂיַעֲקֹב לְקַח עֶרְבוֹן אֶת הָאוֹת ו' מֵאֱלֹהֵי הַנְּבִיא), וְדוֹקָא מֵה-ו' הַקְּטִיעָה שֶׁל תִּיבַת "שְׁלוֹם"?

תְּחִלָּה, נִקְדִּים לְהַבִּיא אֶת דְּבָרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" אוֹמֵר, בְּשֵׁם סֵפֶר "הַפְּלִיאָה", שֶׁלְעֵתִיד לְבוֹא יוֹצִיא אֱלֹהֵי הַנְּבִיא גַם אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ, וְיִשְׂאָר מֵעֵשׂוֹ עֵשׂ (=עַשׂ) חֶסֶד קָטָן שֶׁלֹּא נִרְאָה (לְעִין). וְזֹאת, כְּפִי שְׂרומֵז הַפְּתוּב (יִשְׁעִיָּה נ', ט'): "הֵן כָּלֶם כְּפָגַד יָבֵלוּ, עֵשׂ יֵאכְלֶם". (וְרומֵז הַפְּתוּב בְּתִיבָה "יָבֵלוּ", שֶׁהֵיא אוֹתִיּוֹת "בְּלִי ו'"). דְּהִינוּ, עֵשׂוֹ יִשְׂאָר גַם לֹא הָאוֹת ו'. (ר' מִשָּׁה יִבְנִיאֵלִי).

וְאוּלָּם, אֶת אוֹתָהּ הָאוֹת ו' שְׂיוֹצִיא אֱלֹהֵי מֵעֵשׂוֹ הוּא יִמְסוֹר לְיַעֲקֹב אֲבִינוּ, וְשְׁמוֹ יִהְיֶה מְלֵא - "יַעֲקֹב" - כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (וַיִּקְרָא כו', מבי'): "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב". וְלָכֵן כְּאִמּוֹר נִקְרָא אֱלֹהֵי בְּחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת בְּשֵׁם "אֱלֹהֵי", וְאֵילוֹ יַעֲקֹב נִקְרָא בְּחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת בְּשֵׁם יַעֲקֹב. כֹּל זֹאת, כְּדֵי לְהַבְטִיחַ שְׂאֱלֹהֵי הַנְּבִיא יוֹצִיא לְעֵתִיד לְבוֹא אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ, וְיִשְׂאָר מֵעֵשׂוֹ עֵשׂ.

וְזֶהוּ שְׂאִמּוֹר יַעֲקֹב אֲבִינוֹ לְעֵשׂוֹ הַרְשָׁע (בְּרַאשִׁית לג', יד'): "יַעֲבֹר נָא אֲדֹנָי לִפְנֵי עַבְדּוֹ... עַד אֲשֶׁר אָבֵא אֶל אֲדֹנָי שְׂעִירָה". שְׁכֵן, "אָבֵא אֶל אֲדֹנָי שְׂעִירָה", סוֹפִי תִיבּוֹת אֱלֹהֵי, לְרְמוּז עַל הַמְּשָׁכּוֹן שֶׁל הָאוֹת ו' שְׁנִטְל יַעֲקֹב מֵאֱלֹהֵי, כְּדֵי לְהַבְטִיחַ שְׂאֱלֹהֵי הַנְּבִיא יָבוֹא לְבַשֵּׁר עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה, מְגִלוֹת אָדוּם (=הוּא עֵשׂוֹ) שְׂאִז יוֹצִיא אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ. וְעַל-יְדֵי כֵן יִתְבַטְּלוּ עֵשׂוֹ וְזָרְעוֹ לְגַמְרִי, בְּבַחֲיִנַת "כְּפָגַד יָבֵלוּ, עֵשׂ יֵאכְלֶם".

וְהֵנָּה מְצִינוּ שֶׁפְּתוּב בְּמִדְרָשׁ תְּהִלִּים (קכ', ו'): "רַבַּת שְׂכָנָה לָהּ נִפְשֵׁי עִם שׂוֹנֵא שְׁלוֹם". וְכִי יֵשׁ אָדָם שׂוֹנֵא שְׁלוֹם? (וְעוֹנִים חז"ל), עֵשׂוֹ שׂוֹנֵא שְׁלוֹם."

לְפִי זֶה, מְבָאָר הַ"אֲגָרָא דְכָלָה", שְׂמַטְעַם זֶה נִמְסָר בְּמִסְוֶה, שְׂצָרִיךְ לְכַתּוּב "הַנְּגִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", "שְׁלוֹם" עִם ו' קְטִיעָא. שְׁכֵן, "שְׁלוֹם" בְּגִמְטְרִיָּה "עֵשׂוֹ", שֶׁהוּא שׂוֹנֵא וּמִתְנַגֵּד לְשְׁלוֹם. וְזֹאת, כְּדֵי לְרְמוּז שְׂבְּגִאוּלָּה הַקְּרוּבָה עֲתִיד פִּינְחָס, הוּא אֱלֹהֵי, לְקְטוּעַ אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ, וְלִתֵּת אוֹתָהּ לְיַעֲקֹב אֲבִינוּ.

וְרַאוּי לְהוֹסִיף מָה שֶׁפְּתוּב בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁלְּפָל קְלִיפָה (=כַּחַס טוֹמָאָה) חִיבַת לְהִיּוֹת חִיּוֹת (=נִצּוּץ) מְצַד הַקְּדוּשָׁה, הַמְּחִיָּה אוֹתָהּ (כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (נְחֻמָּיָה ט', ו'): "וְאֵתָהּ מְחִיָּה אֶת כָּלֶם"). שְׁכֵן, לֹא נִצּוּץ כְּזֶה,

אין **לקליפה** קיום, והיא תתבטל מן העולם. לכן, כִּאֲשֶׁר מְגִיעַ הַזְמַן שְׁעוֹלָה בְּרָצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ לְבַטֵּל אֶת הַקְּלִיפָה, מוֹצֵיא הַקַּב"ה אֶת הַנִּיצוּץ הַקְּדוֹשׁ שֶׁמְחַיֶּה אֶת הַקְּלִיפָה, וְהִיא מִתְבַּטֵּלַת בִּיטוּל גָּמוּר כְּעַפְרָא דְאַרְעָא (=כַּעֲפֹר הָאָרֶץ).

וְיֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהָאוֹת ו' הִיא הַחַיּוֹת שֶׁל קְלִיפַת עֵשׂוֹ, כְּפִי שְׁכוּתָב הַזֶּהָר שֵׁם (מִתּוֹרָגִם): "סִימָן שֶׁל חַיִּים אֵינוֹ שׁוֹרָה, אֲלֵא בָאוֹת אֲמֶת. וְכִי הִיא אוֹת אֲמֶת? זוֹ הָאוֹת ו', מִשּׁוּם שֶׁבָּה שׁוֹרָה (=יֵשׁ) חַיִּים". הִנֵּה כִּי כֵן, זֶהוּ בִּיאור הָאוֹת ו' הַנִּמְצָאָת בְּשֵׁמוֹ שֶׁל "עֵשׂוֹ", כִּי הַשָּׂקֶר שֶׁל קְלִיפַת עֵשׂוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם בְּלִי שְׁתֵּהִיָּה בּוֹ הָאוֹת ו', הַמְחַיֶּה אוֹתוֹ. אוֹלָם, לְעֵתִיד לְבוֹא, כִּאֲשֶׁר יִגִּיעַ קֶץ הַיָּמִים, תִּתְבַּטֵּל קְלִיפַת עֵשׂוֹ מִן הָעוֹלָם, כִּאֲשֶׁר יוֹצֵיא אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ (וְיִחַזְרְנָה לְעַקְב), וְיִשָּׂאֵר מִמֶּנּוּ רַק אוֹתוֹת "עֵשׂ", שְׂרוּמְזוֹת עַל בִּיטוּל חַיּוֹתוֹ, בְּבַחֲיַנֵּת "כְּבָגַד יִבְלוּ, עֵשׂ יֵאָכְלֵם". הַשְּׁלוֹם - מְקוֹר הַבְּרָכוֹת

שְׁנִינוּ בַּמִּשְׁנָה (עוֹקְצִין ג'): "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן חֲלֶפְתָּא: לֹא מִצָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל, אֲלֵא הַשְּׁלוֹם, שֶׁנֶּאֱמָר (תְּהִילִים כ"ט): 'ה' עָז לְעַמּוֹ יִתֵּן, ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם'". וְלָכֵן, בְּבִרְכַת כְּהֻנִּים, לְאַחַר כָּל הַבְּרָכוֹת, מְסִימָן הַכְּתוּב בְּ"שְׁלוֹם" - כְּדִי לוֹמַר לָךְ שְׂאִין הַבְּרָכוֹת מוֹעִילוֹת כְּלוּם, אֲלֵא אִם כֵּן יֵשׁ שְׁלוֹם בִּינֵינוּ. וְכֵן מְצִינוּ בְּדַבְרֵי הַ"כְּתָב סוֹפֵר" (בְּרֵאשִׁית ט"ו, ה'), שֶׁמְקוֹר כָּל הַבְּרָכוֹת הוּא הַשְּׁלוֹם, וְכִפִּי דְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים: "וְהִנֵּה, בְּרַכְתָּ מִמּוֹן - שֶׁפָּע וּבְרָכָה זוֹ בָּאָה בְּזִכּוֹת שְׁלוֹם. כְּדֹאֲמָרוֹ חַז"ל (עוֹקְצִין): 'לֹא מִצָּא הַקַּב"ה כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל, אֲלֵא הַשְּׁלוֹם', וְכִתִּיב (תְּהִילִים קמ"ז, י"ד): 'הַשֵּׁם גְּבוּלָךְ שְׁלוֹם חֶלֶב חֲטִים יִשְׁבִּיעַךְ', וְכִתִּיב (עִירָא כ', ו'): 'וְנִתַּתִּי שְׁלוֹם בְּאָרְצִי'". וְהִבִּיא הַרְה"ק הַשָּׂר שְׁלוֹם מְבַעֲלָא זִיע"א רְמָזוֹ עַל-כֵּן מִהַכְּתוּב "מֵאֲשֶׁר שְׂמַנָּה לַחֲמוֹ וְהוּא..." - רֵאשִׁי תִּיבוֹת "שְׁלוֹם". דְּהֵינּוּ, הַרוּצָה שֶׁ"יִשְׁמָן לַחֲמוֹ" (=תְּגַדֵּל פְּרֻנְסָתוֹ) - יִרְדּוֹף אַחַר הַשְּׁלוֹם. (רֵאוּי לְצִיּוֹן, שֶׁהוֹאָה חֲטִים בְּחֻלּוֹמוֹ יִצְפָּה לְשְׁלוֹם. שֶׁכֵּן, הַחֲטִים רוֹמְזִים לְשְׁלוֹם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב "הַשֵּׁם גְּבוּלָךְ שְׁלוֹם חֶלֶב חֲטִים יִשְׁבִּיעַךְ").

וְיֵשׁ לְהוֹסִיף מָה שְׁכָתוּב רַש"י עַל חֲלוּם פְּרַעָה: "פְּרוֹת) 'יָפוֹת מִרְאָה' (הֵן) סִימָן לִימֵי הַשׁוֹבָע, שֶׁהַפְּרִיּוֹת נִרְאוֹת יָפוֹת זוֹ לְזוֹ, שְׂאִין עֵין בְּרִיָּה צָרָה בְּחִבְרַתָּה..." דְּהֵינּוּ, הַ"סִימָן לִימֵי הַשׁוֹבָע" (=הַסְּגוּלָּה לְפְרֻנְסָה) הִיא "שֶׁהַפְּרִיּוֹת נִרְאוֹת יָפוֹת זוֹ לְזוֹ" - כִּאֲשֶׁר יֵשׁ אַחַדוֹת, אֲהָבָה וְשְׁלוֹם בְּיִשְׂרָאֵל, כִּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד, וְ"אִין עֵין בְּרִיָּה צָרָה בְּחִבְרַתָּה" - כָּל אֶחָד שְׂמַח בְּהַצְּלַחַת חִבְרוֹ, כְּמוֹ שֶׁשְׂתֵי עֵינָיו שֶׁל הָאָדָם, אִין עֵין זוֹ צָרָה בְּחִבְרַתָּה/בְּעֵין הַשְּׁנֵיָה. נִפְלָא לְצַרְף בְּזֹאת מָה שְׁכָתוּב "הַבֵּן אִישׁ חַי", שֶׁהַמְּלוֹי שֶׁל אוֹתוֹת "שְׁלוֹם" (=שִׁי"ן לַמ"ד וְי"ו מ"ם) הוּא בְּגַמְטְרִיָּה ק"נ(=150), בְּדִיוֹק כְּמַגֵּן הַמְּלוֹי שֶׁל אוֹתוֹת "עוֹלָם" (עֵי"ן וְי"ו לַמ"ד מ"ם). וְזֹאת, כְּדִי לוֹמַר לָךְ, שֶׁהַמְּמַלָּא אֶת רְצוֹן ה' לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם וְלְרְדּוֹף שְׁלוֹם, הִנֵּה, מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה, הַקַּב"ה יִמְלָא אֶת צִינּוֹרוֹת הַשָּׁפַע שֶׁל הָעוֹלָם, כְּדִי לְהַשְׁפִּיעַ לְאָדָם זֶה שֶׁפָּע רַב טוֹב שֶׁל בְּרָכָה וּפְרֻנְסָה. "תַּחַת אֲשֶׁר קִנָּא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵינוּ" (כְּה' יג'). "לְאַלְהֵינוּ", אוֹתוֹת לְאַלְהֵינוּ.

בַּעַת שֶׁהִיָּה הַ"חֲתָם סוֹפֵר" זַ"ל מְנַהֵגִם שֶׁל כָּל בְּנֵי אוֹנְגְּאָרִין, הָרַב הַמְּקוֹמִי שֶׁל קַהֲלֵית "פְּעִזִּינְג" גִּיר גַּר צֶדֶק אֶחָד. וְהִנֵּה, לְאַחַר הַמִּילָה, לֹא נִפְסַק הַדָּם מִזוּבוֹ שֶׁל הַגֵּר. וְהֵיוּ לְאוֹתוֹ גַּר צֶדֶק יִיסוּרִים קָשִׁים וּמְרִים. בְּנוֹסָף, הִיָּה בְּסַפְנַת חַיִּים גְּדוּלָּה, שֶׁכֵּן, לֹא הִיָּתָה כָּל אֶפְשָׁרוֹת לְקְרוֹא לְרוּפָא, כִּי בְּאוֹתוֹ מְקוֹם הִיָּה חֶק, שֶׁאֲסוּר לְגִיר שׁוּם נִכְרִי בְּלִי רְשׁוּת הַמְּמַשְׁלָה. וְהָרַב הַמְּקוֹמִי שְׁגִיר אוֹתוֹ לֹא פָּנָה לְרְשׁוּיוֹת, מֵאַחַר וְיָדַע שֶׁלֹּא יִתְנוּ לוֹ אֶת הָאִישׁוּר לְכָךְ. וְהִיָּה פַחַד גְּדוֹל לְכָל הַיְּהוּדִים הַסְּמוּכִים לְיִשׁוּב הַהוּא. שֶׁכֵּן, אִם יָמוּת גַּר הַצֶּדֶק, וְיָדַע הַדָּבָר לְשִׁלְטוֹנוֹת, תִּתְהַוֶּה מִכָּךְ סַפְנָה גְּדוּלָּה לְכָל הַיְּהוּדִים הַיּוֹשְׁבִים בְּעָרִים הַלְלוּ.

כִּיּוֹן שֶׁכָּךְ, מִיָּד נִסָּע אוֹתוֹ הַרְבֵּי לַ"חֲתָם סוֹפֵר", וְסִפֵּר לוֹ עַל הַסַּפְנָה הַגְּדוּלָּה שֶׁבָּה הֵם נִתּוּנִים. אָמַר לוֹ הַגָּאוֹן זַ"ל, שְׂאִין שׁוּם עֲצָה וְתוֹשִׁיָּה, אֲלֵא רַק שֶׁהוּא וְהַגֵּר יִקְחוּ עֲגָלָה וְיִסְעוּ לְנֶהָר "דוּנָא", וְשִׁנִּיָּהּ יִפְלוּ לְנֶהָר עַל קִידוּשׁ הַשֵּׁם. הַרְבֵּי וְהַגֵּר שְׁמַעוּ אֶת דְּבָרֵי הַ"חֲתָם סוֹפֵר", וְהַסְּכִימוּ לַעֲצָה זוֹ, וּמִיָּד פָּנוּ לְנִסְעוֹת אֶל הַנֶּהָר. וְהִנֵּה, בְּהִיוֹתָם בְּדָרְךְ, סְמוּךְ לְנֶהָר, פָּגַע בָּהֶם אִישׁ זָקֵן אֶחָד, וְשָׂאֵל אוֹתָם, לְהִיכֵן הֵם נוֹסְעִים, וְהִלָּא כָּאֵין סַפְנָה גְּדוּלָּה מִחֲמַת הַנֶּהָר הַשׁוֹטֵף וְהַסּוֹעֵר! אוֹלָם הֵם לֹא הִשְׁגִּיחוּ בְּדַבְּרָיו.

אוֹלָם, אוֹתוֹ זָקֵן הַפְּצִיר בָּהֶם, וְלָרֹב הַתְּפַצְרוֹת סִפְרוּ לוֹ עֲצַת הַגָּאוֹן הַ"חֲתָם סוֹפֵר" ז"ל. עָמַד לָהֶם אוֹתוֹ זָקֵן, וְאָמַר: "וְהִלָּא אֲנִי מוֹהֵל מוֹמָחָה, וְיֵשׁ לִי עֶפֶר שְׁזוֹרְקִים עַל מְקוֹם הַמִּילָה, וְנִפְסִיק הַדָּם מִיָּד". וְכָךְ עָשָׂה. מִיָּד שָׁם אֶת הָעֶפֶר עַל מְקוֹם הַמִּילָה, וּמִיָּד נִעְצַר הַדָּם, וְנִרְפָּא אוֹתוֹ הַגֵּר.

וְהָרַב וְהַגֵּר שְׂמַחוּ שֶׁמָּחָה גְּדוּלָּה, וְרָצוּ לְקַחַת אֶת הַזָּקֵן וְלְהוֹלִיכּוֹ לְמַחוּז חֲפָצוֹ, אֲךְ מִיָּד הוּא נִעְלָם לָהֶם. וְהִבִּינוּ שֶׁאוֹתוֹ זָקֵן הוּא מְלַאֵךְ הַבְּרִית אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֲצָמוֹ, שֶׁבָּא לְהוֹשִׁיעַם.

וְהִנֵּה, כִּאֲשֶׁר חָזְרוּ לְבֵית הַ"חֲתָם סוֹפֵר", וְסִפְרוּ לוֹ עַל הַנִּסִּי שֶׁהִתְרַחַשׁ עִמָּהֶם, שְׂאֵלוֹ אוֹתוֹ: "מִדּוּעַ הִיָּה צְרִיךְ לְצוֹת עֲלֵינוּ לְלַכֵּת וּלְתַשְׁלִיךְ אֶת עֲצָמֵנוּ לְנֶהָר דוּנָא? וְהִלָּא הִנֵּה יָכוֹל כְּבוֹדוֹ לְשַׁלּוֹחַ לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא יִשְׂרָאֵל לְבֵיתֵנוּ".

קִפֵּץ הַ"חֲתָם סוֹפֵר" וְעָנָה לָהֶם: "וְכִי בְּלִי מְסִירוֹת-נֶפֶשׁ, אַתֶּם רוֹצִים שֶׁאֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא יַעֲשֶׂה לָכֶם נִסִּי! זֶה בְּלִתִּי אֶפְשָׁרִי! רַק לְאַחַר שֶׁמְסַרְתֶּם אֶת נַפְשְׁכֶם עַל קִידוּשׁ ה', אֶפְשָׁר לְהַשְׁפִּיעַ עַל אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא שִׁבּוּא.. שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל יִשְׂרָאֵל!

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:19

(תהילים קלו' טז)

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָה ר"ח (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָה ר"ח)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:31 ר"ת 21:13

bnei-zion.com

ערש"ק ב' תמוז תשע"ז (14.7.17)

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "דְּבָרֵי יְרֵמְיָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לְכֵן אָמַר הַנְּנִי נִתַּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (כח' יב) (על פי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לַהֲרַה"ק פִּינְחָס פְּרִיֶדְמָן)

על הכתוב, "לְכֵן אָמַר הַנְּנִי נִתַּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", נמסר במסורה, שבמלה "שְׁלוֹם", ה-ו' של "שְׁלוֹם" היא קטיעא (=חצויה לשנים) וכפי דבריו הקדושים של "בעל הטורים": "ו' קטיעא, כי פינחס הוא אליהו. וכן 'אליה' כתיב, חסר ו', ויעקוב מלא ו', שנטל (יעקוב) ו' מאלהו למשכון, עד שיבוא עם המשיח, ויגאל את בניו.

והנה ידוע בחוכמת הדקדוק, שהאות ו' בראש התיבה משמשת בדרך כלל כאות החיבור, לחבר בין שני דברים, כפי שמצינו בפסוק הראשון בתורה (בראשית א', א'): "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ". הנה, ו' של "וְאֶת הָאָרֶץ" היא ו' החיבור, המחברת את השמים ואת הארץ, לומר שהקב"ה ברא את שניהם.

וצריך לדעת, שכאשר יש בינינו אהבת ישראל בין איש לרעהו, מתקנים אנו את האות ו', שהיא כאמור אות החיבור. ולכן נמצא, שכאשר איש ישראל מקים את המצוה של (ויקרא יט', יח) "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כָּמוֹךָ", ומתחבר הוא באהבה ורעות עם אחיו, איש ישראל. הנה על-ידי כך הוא מתקן את האות ו' החיבור, שכן, הוא מתחבר עם הקדושה של ישראל. אולם, כאשר הוא חלילה מתחבר איש ישראל עם רשעי הגוים, שונאי התורה, כי אז הוא פוגם באות החיבור ו', שהרי התחבר עם הטומאה – עם מי שאינו ראוי להתחבר עמו.

ולפי זה נשפיל להבין, ששרש החיות של האות ו', הנמצאת בשמו של עשו, נובע מהתחברות לא ראויה של ישראל עם זרעו של עשו. כיון שעל-ידי כך נפגמת האות ו', ומפגם זה מקבלים עשו וזרעו את חיותם. ולכן, 'עשו' בגמטריה 'שלום', לומר כי עשו וזרעו מבקשים לעשות שלום שקרי ומזויף עם ישראל, כדי שיתחברו ישראל עמהם התחברות אסורה, ועל-ידי כך יוכלו עשו וזרעו לקבל יניקה וחיות מהאות ו'. (ועל כן, כמה צריך להבדל מהגויים ומחוקותיהם, כיון שרק כך נצליח להוציא מעשו את האות ו', שהיא כל חיותו).

מעתה, יתבאר הטעם שלקח יעקוב משמו של אליהו את האות ו' כמשכון, כדי שיבוא ויוציא את האות ו' משמו של עשו. שכן, תפקידו של אליהו הנביא הוא להכין את ישראל לקראת הגאולה העתידה, על-ידי שירבה את השלום והאחדות בישראל, וירחיק אותם מחוקות הגויים, כמו שכתוב: "הֲנֵה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאִים לְפָנָי בּוֹא יוֹם ה' הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא וְהַשֵּׁיב לֵב אֲבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אֲבוֹתָם".

וזה מה ששנינו במשנה (עדויות פ"ה מ"ח): "אמר רבי יהושע: מקבל אני מרבן יוחנן בן זכאי ששמע מרבו, ורבו מרבו, הלכה למשה מסיני, שאין אליהו בא לטמא ולטהר לרחק ולקרוב, אלא לרחק המקורבין בזרוע ולקרוב המרחקין בזרוע".

דהינו, אליהו הנביא יבוא כדי "לרחק המקורבין" – לרחיק את הגויים המקורבים לישראל, שרוצים לקלקל את ישראל בחוקותיהם ובמנהגייהם.

על-פי האמור יאיר לנו להבין מה שבחרו הערב-רב להכשיל את ישראל בחטא העגל דוקא בשעה הששית, כנרמז בפסוק (שמות לב, א'): "וַיֵּרָא הָעָם כִּי בַשֶּׁשׁ מִשָּׁה לָרֹדֵת מִן הָהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עִשָּׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ". ופרש רש"י: "כי בשש משה" – כי פשעלה משה, אמר להם: לסוף ארבעים (יום) אני בא בתוך ו' (=שש) שעות. כסבורים הם (=ישראל) שאותו יום שעלה (משה) מן המגין הוא...". (ישראל סברו בטעות, שיום עליתו של משה לשמים נחשב במגין הארבעים יום).

וזהו "כי בשש", שהערב-רב בקשו להמשיך חיות לשמו של עשו מהאות ו' (=שש), כאשר נתחברו בשעה הששית עם ישראל לעשות עבודה זרה.

וזאת היתה גם עצת בלעם הרשע לבלק, להחטיא את ישראל להתחבר בכנות מואב, חיבור של טומאה. ולכן, בענין חטא ישראל עם בנות מואב, מצינו שיש ששה פסוקים עוקבים זה אחר זה, אשר כלם מתחילים באות ו',

לרמוז על פגם האות ו', כאשר התחברו ישראל לבנות מואב חיבור של **טומאה**.

הנה: "וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב ותקראן לעם לזבחי אלהיהן ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן ויצמד ישראל לבעל פעור ויחר אף ה' בישראל" ויאמר ה' אל משה קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה... ויאמר משה אל שפטי ישראל הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית..."

ומיד לאחר מכן, בפסוק השביעי, מבואר התיקון לחטא הנורא של בנות מואב: "וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו". ולפי מה שבארנו, "וירא פינחס", "ו' ירא פינחס" – ראה פינחס את הפגם באות ו' החיבור, וכדי לתקן את ההתחברות האסורה הזאת, "ו' – יקם מתוך העדה ו' – יקח רמח בידו" – לקח רמח/חרב שיש לה צורה של האות ו', כדי להרוג את זמרי בן סלוא, ודקר אותו בחרב, כדי לתקן את ההתחברות האסורה עם המדינית, ולעשות שלום ולחבר את ישראל לאביהם שבשמים. ולכן זכה פינחס, מידה כנגד מידה בשכר של "לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום" – ו' קטיעא, שזכה להיות אליהו הנביא לעתיד לבוא ו' לקטוע את האות ו' משמו של **עשו**, וכל זאת, בשכר שמסר את נפשו בשטים, כדי לנתק את השלום המזויף של קליפת עשו, בהתחברות האסורה עם בנות מואב. ויבחדש השביעי באחד לחדש... יום תרועה יהיה לכם" (כט' א')

על מצות תקיעת שופר בראש השנה, שנינו בגמרא (ר"ה, טז'): למה תוקעים בשופר של איל? – אמר הקדוש-ברוך-הוא: תקעו לפני שופר של איל, כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם, ומעלה אני לפניכם כאילו עקדתם עצמכם לפני. שואל על-כך המגיד רבי צבי הירש מואדיסלב: לכאורה, כדי להזכיר את עקידת יצחק, מן הראוי היה ליטול בראש השנה ספין ארופה, והיא היתה עשויה לשמש זכרון בולט יותר מן השופר... (בגלל רצונו של יצחק להישחט על-ידי הסכין על מזבח ה'). אלא – אומר רבי צבי הירש – יותר משאנו מתכוננים להזכיר בראש השנה את מסירות הנפש של אברהם ויצחק על מזבח הנאמנות לדבר השם – מבקשים אנו להדגיש, שאין הקב"ה חפץ בקרבנות אדם, ולכן החליף הקב"ה את קרבנו של יצחק בקרבן איל. משום כך נוטלים אנו בראש השנה שופר של איל, ותוקעים בו קולות תקיעה, שברים ותרועה, כדי להתרפק ולהתחנן לפני "אל מלך יושב על כסא רחמים", שגם בנו ינהג במידת הרחמים, כפי שנהג ביצחק אבינו, ולא יעניש אותנו על חטאינו הרבים. וויכפר על בני ישראל" (כה' יג')

לפני כמה שנים, אחד הבחורים של ישיבת "חזון עובדיה" בירושלים חצה את הכביש, ולפתע הגיע רכב במהירות, פגע בראשו, והעיף אותו למרחק רב. מיד הגיע אמבולנס למקום, ופנה אותו לבית החולים, כשמצבו קשה מאד. אמו של הבחור, בהיותה בביתה המרוחק מהישיבה, חשה לפתע כי משהו קרה לבנה, ולכן התקשרה לישיבה, כדי לודא שהכל בסדר עמו. השיבו לה הבחורים (שעדין לא ידעו על התאונה), ששלומו טוב. אולם, האם חשה שמשהו אינו כשורה, והגיעה לישיבה בעצמה. לבינתים התפרסם המעשה בישיבה, וכשהגיעה אמו של הבחור, אמרו לה כי בנה עבר תאונה קלה, ועתה הוא עובר ניתוח קצר, ובמהרה ישוב לאיתנו. רבני הישיבה ידעו שהיא אשה רגישה, וחששו שתפגע בעצמה, ולכן נסו להסתיר ממנה את דבר התאונה הקשה. לאחר מכן, התקשרו למרן, רבנו הגאון, הרב עובדיה יוסף צו"ל, ובקשו את ברכתו. ביום ששי, לפני תפילת מנחה, הודיעו למרן כי מצבו של הבחור קשה מאד, והרופאים התיאשו מחייו. כאשר שמע כך מרן, מיד נכנס לחדרו, ובמשך כחצי שעה התחנן לה' בדמעות שיציל את הבחור. למחרת נודע, שמצבו של הבחור השתפר, והוא פקח את עיניו. הדבר קרה בדיוק באותה שעה שבה מרן היה בוכה ומתחנן לה' שיושיעו... ואכן, לאחר זמן מה חזר אותו בחור ללימודיו בישיבה...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָה רַח"ה) (תהילים קלו' טז)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:19

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:31 ר"ת 21:13

bnei-zion.com

ערש"ק ב' תמוז תשע"ז (14.7.17)

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרַמְיָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיו" (כה' יג'). "לְאַלְהֵיו", אוֹתִיּוֹת לְאַלְהֵיו. (על פי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

עַל הַפְּתוּב, "לְכֵן אָמַר: הַנְּנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אוֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וְאַעֲבֹדֶינָה מִלְּאֲךָ קָיָם וַיְחִי לְעֵלְמָא, לְמַבְשָׂרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוּף יוֹמֵיָא" (=וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ=אֶת פִּינְחָס) מִלְּאֲךָ קָיָם, שְׂיַחֲיָה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים).

הִנֵּה, מְבֹאֵר מְדַבְּרֵי הַתְּרַגּוּם שֶׁל רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל, שֶׁפִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵי, שְׂוָכָה לְעֵלוֹת חַי בְּסַעֲרָה הַשְּׂמִימָה, וְלַהַפּוֹךְ לְמִלְּאֲךָ, וְהוּא אֲשֶׁר עֲתִיד לְבָשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה. וְכֹל זֹאת, בְּזִכּוֹת שְׁקָנָא קָנָאת ה', וְהַרְגַּת אֶת זְמַרֵי בֶן סְלוּא. וְכַף גַּם כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (לְקוּט פִּינְחָס): "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיֵשׁ: פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵי. אָמַר לּוֹ הַקָּב"ה (לְפִינְחָס): אֵתָה נָתַתְּ שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה – אָף לְעֲתִיד לְבֹא אֵתָה הוּא שְׁעֵתִיד לְתַן (=לְעֵשׂוֹת) שְׁלוֹם בֵּינִי לְבֵין בְּנֵי, שְׁנֵאמַר (מִלְּאֲכֵי ג', כג'–כד'): 'הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנָי בּוֹא יוֹם ה' (=יּוֹם הַגְּאוּלָּה)...וְהָשִׁיב לָב אֲבוֹת עַל בְּנֵים וְלָב בְּנֵים עַל אֲבוֹתָם".

וְהִנֵּה, בְּעַנְיָן זֶה שְׁנִינּוּ בַּמִּשְׁנָה (עֲדוּיוֹת פ"ח מ"ו): "אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מִקְּבֵל אֲנִי מֵרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי שֶׁשָּׁמַע מֵרַבּוֹ, וְרַבּוֹ מֵרַבּוֹ, הִלְכָה לְמִשְׁנֵי מְסִינֵי, שְׂאִין אֱלֵיהּ בָּא...אֵלָא לְרַחֵק הַמְּקוֹרְבִין...וְלִקְרֹב הַמְּרַחֲקִין". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עַנְיָן זֶה. שְׁכֵן, מֵהִי כּוֹנֵת הַמִּשְׁנָה, שְׂאֵלֵיהּ הַנְּבִיא בָּא רַק כְּדִי "לְרַחֵק הַמְּקוֹרְבִין...וְלִקְרֹב הַמְּרַחֲקִין"?

מְצִינּוּ עַל-כֵּךְ פִּירוּשׁ נָאֵה בְּסַפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, עַל-פִּי הַפְּתוּב בַּגְּמָרָא (שַׁבָּת קד'): "מֵאֵי טַעְמָא? שְׁקָר מְקַרְבֵּן מִיְלִיָּה, וְאַמְתַּת מְרַחֲקֵן מִיְלִיָּה?" (=מֵה הַטַּעַם שְׂאוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "שְׁקָר" קְרוּבוֹת אַחַת לַשְּׁנֵיָה, וְאֵילוֹ אוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "אַמְתַּת" מְרוּחֲקוֹת אַחַת מִן הַשְּׁנֵיָה?). כִּידוּעַ, מְרוּחֲקוֹת אוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "אַמְתַּת" זֶה מִזּוֹ מְרַחֵק רַב: הָאוֹת א' הִיא בְּהַתְּחַלַּת ה'–א"ב; הָאוֹת מ' בְּאַמְצַע; וְאֵילוֹ הָאוֹת ת' הִיא בְּסוּף ה'–א"ב. לְעוֹמֵת זֹאת, אוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "שְׁקָר" הֵן סְמוּכוֹת וְקְרוּבוֹת אַחַת לְרַעוּתָהּ בְּסֻדְרָה ה'–א"ב (אבג...צקֶרשֶׁת).

וּמְתַרְצַת הַגְּמָרָא: "שְׁקָרָא שְׂכִיחַ, קוּשְׁטָא לָא שְׂכִיחַ" (=הַשְּׁקָר שְׂכִיחַ וְקָרוֹב, וְאֵילוֹ הָאַמְתַּת רַחוּקָה). דְּהִינּוּ, בְּזִמְנָן הַזֶּה הַשְּׁקָר הוּא קְרוֹב וּמְצוּי, וְכֹל הָעוֹלָם כְּלוּ אַחוּזֵי בְּזוּרְעוֹת הַשְּׁקָר. וְאֵילוֹ הָאַמְתַּת הִיא, לְצַעֲרָנוּ, רַחוּקָה.

וְזֶהוּ שְׂאוּמַרְתַּת הַמִּשְׁנָה: "אִין אֱלֵיהּ בָּא...לְרַחֵק הַמְּקוֹרְבִין...וְלִקְרֹב הַמְּרַחֲקִין". דְּהִינּוּ, אֱלֵיהּ יְבוֹא כְּדִי לְרַחֵק אֶת אוֹתִיּוֹת "שְׁקָר", הַמְּקוֹרְבוֹת זֶה לְזוֹ, "וְלִקְרֹב הַמְּרַחֲקִין" – לְקָרֵב אֶת אוֹתִיּוֹת "אַמְתַּת", הַרַחוּקוֹת זֶה מִזּוֹ. דְּהִינּוּ, חוֹז"ל מְבַשְּׂרִים לָנוּ, שְׁלַעֲתִיד לְבֹא – כְּשִׁוְפִיעַ אֱלֵיהּ הַנְּבִיא וַיְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה הַשְּׁלֵמָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל – יִתְקַרְבוּ "הַמְּרוּחֲקִין" (=הָאַמְתַּת – שְׂאוֹתִיּוֹתֵיהֶּ מְרוּחֲקוֹת) וַיְהִיָּה זֶה עוֹלָם שֶׁל אַמְתַּת. וְלְעוֹמֵת זֹאת יוֹרַחֲקוּ "הַמְּקוֹרְבִין" (=הַשְּׁקָר – שְׂאוֹתִיּוֹתֵיהֶּ קְרוּבוֹת), הַשְּׁקָר יַעֲלֶם וַיְבוֹא הַקֶּץ עַל עוֹלָם הַשְּׁקָר, שְׁהִיָּה מֵתַעֲתַע כָּל הַיָּמִים אֶת הַבְּרִיּוֹת בְּקִסְמֵי שׂוּא...
וּמוֹסִיף עַל-כֵּךְ ה' בְּתַ עִיּוֹן, עַל-פִּי מֵה שְׂכַתוֹב בְּנְבִיא (יְרַמְיָה לֹא, ב'): "מְרַחֵק ה' נִרְאָה לִי". וְלִכְאוּרָה צָרִיךְ לְהַבִּין, מִדּוּעַ "מְרַחֵק ה' נִרְאָה"? אֵלָא, עַל-יְדֵי דְבִקּוֹת בְּמִידַת הָאַמְתַּת, ש'–ג' אוֹתִיּוֹתֵיהֶּ רַחוּקוֹת זֶה מִזּוֹ, זִוְכָה הָאָדָם שֶׁה' נִרְאָה אֵלָיו בְּגִילּוֹי שְׂכִינְתוֹ יִתְבַּרְךָ.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מֵה שְׂכַתְבֵּי ה' "אֲמַרֵי יוֹסֵף" (בְּהַקְדָּמָה לְ"לְקוּטֵי תוֹרָה וּש"ס"), עַל הַפְּתוּב (בְּרַאשִׁית כב', ד'): "בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּשֶׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת הַמָּקוֹם מְרַחֵק". הִנֵּה, "וַיִּרְא אֶת הַמָּקוֹם מְרַחֵק" סוּפֵי תִיבוֹת "אַמְתַּת", שְׂרָאָה אֶת הָאַמְתַּת "מְרַחֵק" (=ש'–ג' אוֹתִיּוֹתֵיהֶּ רַחוּקוֹת זֶה מִזּוֹ), וְהִיא לֹא מְצוּיָה, וְלָכֵן צָרִיךְ לְעִמּוֹל כְּדִי לְקָרְבֵן, וְעַל יְדֵי זֶה לְקָרֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת אֶל הָאַמְתַּת.

וַיֵּשׁ לוֹמַר, שְׂמַטְעַם זֶה זָכָה פִּינְחָס לְהִיּוֹת אֱלֵיהּ הַנְּבִיא, שְׁעֵתִיד לְרַחֵק אֶת הַשְּׁקָר, וְלִקְרֹב וּלְגַלּוֹת אֶת הָאַמְתַּת

בעולם הזה. שפן, זמרי בן סלוא בהיותו נשיא בישראל, כְּאִשֶּׁר בָּא עַל הַמְדִינָתָה, הֵלֵךְ בְּדַרְכֵי שֶׁקֶר, וְאָמַר שֶׁכָּל כּוֹנְנָתוֹ הִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְכָל רְצוֹנּוֹ הוּא לְהוֹצִיא אֶת מַלְכוּת יִשְׂרָאֵל, דְּוֹד הַמֶּלֶךְ, מְכַזְּבֵי בֵּת צוּר הַמְדִינָתָה. אוֹלָם, פִּינְחָס בָּא וְהִרְגוּ כֶּדֶת וְכַדִּין, וְהִסִּיר בְּכַךְ אֶת מִסַּךְ הַשֶּׁקֶר, וְגָלָה אֶת הָאֱמֶת, וּמִיָּד נִעְצְרָה הַמְּגַפָּה. לָכֵן זָכָה פִּינְחָס לְהִיּוֹת אֱלִיהוּ הַנְּבִיא, שְׁעֵתִיד, כְּאִמּוֹר, לְבּוֹא וּלְהִסִּיר אֶת לוֹט הַשֶּׁקֶר, וּלְגַלּוֹת אֶת הָאֱמֶת בְּעוֹלָם הַזֶּה.

וְרֹאיוּ לְהוֹסִיף מָה שְׁכֵתוֹב בְּגִמְרָא (גְּדָרִים ה'): "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִשׁ: אֵין גִּיהֲנוּם לְעֵתִיד לְבּוֹא, אֲלֵא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹצִיא חֲמָה מִנְּרֵתִיקָה – צְדִיקִים מִתְּרַפְּאִין בָּהּ, וְרָשָׁעִים נִדְוִינִין בָּהּ. צְדִיקִים מִתְּרַפְּאִין בָּהּ, דְּכִתְיִב: 'וְזָרְחָה לְכֶם יְרָאֵי שְׁמֵי שְׁמַשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֵיהָ'... רָשָׁעִים נִדְוִינִין בָּהּ, שְׁנֵאָמַר: 'כִּי הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בְּעַר כְּתַנּוּר וְהָיוּ כָּל יוֹדִים וְכָל עֹשֶׂה רָשָׁעָה קֵשׁ, וְלֹהֵט אֹתָם הַיּוֹם הַבֵּא אָמַר ה' צְבָאוֹת'".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִינֵן זֶה. שֶׁכֵּן, אִיךְ אֹרֵחַ חֲמָה יִגְרוּם לְשֵׁתֵי פְעוּלוֹת הַפּוֹכוֹת – מִצַּד אֶחָד צְדִיקִים מִתְּרַפְּאִים וּמִתְּעַדְנִים – וּמִצַּד שֵׁנִי בְּאוֹתוֹ אֹרֵחַ חֲמָה רָשָׁעִים נִדְוִינִים וְנִשְׂרָפִים?

וּפְרִשׁ הַ"עֲרוּגוֹת הַבֶּשֶׂם" (דְּבָרִים "אֵלֶּה הַדְּבָרִים"), שֶׁ"אֹרֵחַ חֲמָה/הַשֶּׁמֶשׁ" הוּא פִּינּוּי לְאוֹר הָאֱמֶת שֶׁיֵּאִיר לְעֵתִיד לְבּוֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּשֶׁשֶׁמֶשׁ בְּצַהֲרָיִם. לְעוֹמֵת זֹאת, הַשֶּׁקֶר הוּא בְּבַחֲיַנַּת חֶשֶׁךְ וְעֲלֻטָּה.

וְהֵנָּה, בְּעוֹלָם הַזֶּה, הַ"שֶּׁמֶשׁ" (=אוֹר הָאֱמֶת) שֶׁל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת הוּא סָגוּר, טְמוּן בְּנִרְתִיק וּבְהַסְתֵּר גָּדוֹל. וְלִמְרוֹת זֹאת, לְמִרוֹת הַסְתֵּר הַפְּנִינִים הַגָּדוֹל, הַצְּדִיקִים מְאִמִּינִים בְּה' וּבַתּוֹרָתוֹ, שֶׁהִיא תּוֹרַת אֱמֶת, בְּאִמּוֹנָה פְּשוּטָה. וְאֵילוֹ הַרְשָׁעִים, אֲשֶׁר מַעֲשִׂיהֶם בְּמַחְשָׁכִים, וְלוֹעֲגִים עַל כָּל דְּבַר שֶׁנִּקְדוּשָׁה, מְבַזְּזִים אֶת כָּל זְמַנָּם בְּחַיִּים שֶׁל הֶבֶל וְרִיק. אוֹלָם, כְּאִמּוֹר, לְעֵתִיד לְבּוֹא הַקַּב"ה מוֹצִיא "חֲמָה מִנְּרֵתִיקָה". דְּהֵינּוּ, שִׁיגְלָה לָנוּ אֶת אוֹר הָאֱמֶת בְּלִי שׁוּם פִּיסוּי וְנִרְתִיק, וְעַל-יְדֵי כֶּךָ יִרְאוּ כָּל הַנְּבִרָאִים עֵינֵן בְּעֵינֵי אֶת אֱמִיתוֹת הַתּוֹרָה וּמִצְוֹתֶיהָ, וְאֶת הַשֶּׁקֶר הַגָּדוֹל שֶׁל כָּל הַבְּלִי הַעוֹלָם הַזֶּה, שְׂאִין בְּהֶם מִמֶּשׁ.

וְלָכֵן, הַצְּדִיקִים, שְׁמָסְרוּ אֶת גּוּפָם וְנַפְשָׁם כְּדֵי לְעִסּוֹק בַּתּוֹרָה בְּאִמּוֹנָה פְּשוּטָה, אֵין לָהֶם רִיפּוּי וְעִידוֹן גָּדוֹל מִזֶּה שְׂיִזְכוּ לְרֵאוֹת בְּפוּעַל מִמֶּשׁ אֶת כָּל הַתִּיקוֹנִים שְׂזָכוּ לְתַקֵּן בְּעַבְדוֹתֵם בְּקִדְשׁ. לְעוֹמְתָם, הַרְשָׁעִים נִדְוִינִים בְּגִילּוּי הָאֱמֶת. שֶׁכֵּן, אִזּוּ יִפְקְחוּ עֵינֵיהֶם לְרֵאוֹת שֶׁבִּזְבוּזוֹ אֶת כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם עַל הֶבֶל וְרִיק, בְּדְבָרִים שְׂאִין בְּהֶם מִמֶּשׁ. כְּאִשֶּׁר בְּמָקוֹם זֹאת הָיוּ יְכוּלִים לְעִסּוֹק בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁשְׂכָרָהּ הוּא כַּה עֲצוּם וְרַב.

"וּבְנֵי קִרְחַ לֹא מִתּוֹ" (כּוֹי י"א)

יְדוּעַ שְׂאֲצַל הַרְה"ק רַבִּי שְׁלֹמֹה מִזּוּעוּעִהִיל זִיע"א הַסְתוֹבְבוּ הַרְבֵּה חֲתוּלִים בְּבֵיתוֹ, וְהָיוּ לוֹ עֲנִינִים גְּדוֹלִים בְּזֶה, שֶׁשָּׁמַר עֲלֵיהֶם, שֶׁלֹּא יִגְרְשוּ אוֹתָם וְלֹא יִצְעָרוּם. פֶּעַם הַתְּבַטָּא וְאָמַר דְּבַר נוֹרָא: יוֹדְעִים אַתֶּם מְדוּעַ שׁוֹמֵר אֲנִי עֲלֵיהֶם כָּל-כָּךְ?

וְהַשִּׁיב, כִּי הֵם גִּלְגוּלֵי נְשָׁמוֹת מַחְסִידִים שֶׁהִתְעַרְבוּ בְּמַחְלוֹקַת הַמְּפּוֹרְסָמֵת בֵּין צְאֲנֵי לְסַדִּיגוֹרָא. וְהַדְּבָרִים נוֹרָאִים לְמַתְבַּוֵּן! שֶׁהָרִי הַמַּחְלוֹקַת נִסְתִּימָה וְנִשְׁתַּתְּקוּ הָרוּחוֹת כְּכֹר בִּשְׁנַת תַּרל"ו, וְאֵילוֹ הַרְה"ק מִזּוּעוּעִהִיל אָמַר אֶת דְּבָרָיו בִּשְׁנַת תַּש"ה, כְּמַעַט שְׁבַעִים שָׁנָה לְאַחַר מָכוּ. וְאִף-עַל-פִּי-כֵן, אוֹתָם חֲסִידִים שֶׁהָיוּ בְּמַחְלוֹקַת עֲדִין הָיוּ מְגוֹלְגָלִים בְּחַיָּה טְמֵאָה. וְאֵנּוּ נִקַּח לִימוּד וּמוֹסָר עֲצוּם מִזֶּה, שֶׁחָס וְחָלִילָה מִלְּהִתְעַרֵּב בְּמַחְלוֹקַת, וּבִפְרָט לֹא בְּמַחְלוֹקַת אֲצַל צְדִיקִים!

"קָרוֹב ה' לְכָל קִרְאֵיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּאֱמֶת" (תְּהִלִּים קמ"ח י"ח)

כְּאִשֶּׁר הָיָה הַגַּה"צ מְרְדוֹמִסְקָה, רַבִּי יַעֲקֹב דּוֹד וִינְטְרוֹב, עֲדִין אֲבָרָד צְעִיר, אָמַר לוֹ כ"ק הַאֲדַמּוּ"ר הַזְּקֵן מְאַלְפְּסַנְדֵּר: "הֲלֹא יֵשׁ לְךָ קָרוֹב, וְהוּא יִדְאָג וְיִמְלֵא כָּל מַחְסוּרֶיךָ"...

וְהוֹסִיף וְאָמַר לוֹ: "וּמִי הוּא אוֹתוֹ קָרוֹב? הֲלֹא כְּתוּב 'קָרוֹב ה' לְכָל קִרְאֵיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּאֱמֶת'. וּמִי כְּמוֹד קוֹרָא בְּאֱמֶת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ...?"

וְאִכּוּ, בְּחִיבוּרוֹ הַגָּדוֹל לְסַפֵּר תְּהִלִּים כּוֹתֵב רַבִּי יַעֲקֹב דּוֹד: "כְּדֵי לְהִרְאוֹת לְבְנֵי אָדָם כְּמָה גָּדוֹל כַּח הַתְּפִילָה, שֶׁהַקַּב"ה שׁוֹמֵעַ תְּפִילַת כָּל פֶּה, וְאִפִּילוֹ מֵאִישׁ פְּשוֹט כְּמוֹנִי, אֲסַפֵּר מַעֲשֵׂה שֶׁהָיָה עִמִּי: פֶּעַם הָיוּ חֲבִיבִים לִי חוֹב גָּדוֹל בְּכַפֵּר וּלְקָא, וְאֲנִי הָיִיתִי גֵר בְּרְדוֹמִסְקָה, מְרַחֵק רַב מֵאוֹתוֹ כְּפָר. אוֹתוֹ יוֹם הָיָה יוֹם קָר מְאֹד, וְהָיִיתִי לְבוּשׁ בְּבִגְדֵי קִיץ. בְּאִמְצַע הַדְּרָךְ הַחַל לְרַדַּת גֶּשֶׁם זְלַעְפוֹת. וְאֲנִי, בְּמִרוּצָתִי, תְּעִיתִי בְּשֻׁדָּה, בְּלֹא לְדַעַת לְהִיכֵן לְפָנוֹת. מִצַּד אֶחָד הָיָה יַעַר גָּדוֹל וְעֵבּוֹת, וּמִצַּד שֵׁנִי נֶהַר גָּדוֹל. וְכָל הַזְּמָן יִרְדוּ גֶשְׁמִים. הָיִיתִי בְּסַפְנוֹת נְפִשוֹת, שֶׁהָרִי אִם אֲשָׂאֵר כָּאֵן בְּלִילָה, בְּדֶרֶךְ הַטְּבַע לֹא אֲשָׂאֵר בְּחַיִּים. וְאִזּוּ עֲמַדְתִּי וְהַתְּפִלְלָתִי בַתְּפִילָה לְפָנֵי ה' מְעוֹמֵק הַלֵּב: "אֲנֵא ה' אֱלֹקֵי, אֵל תִּאֲבֹד אֶת נַפְשִׁי כִּי אֲנִי נָפֵשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, אֲנֵא הָרֵאנִי אֶת דְּרָכֵי...וְהֵנָּה כְּכֹלוֹתִי לְהַתְּפַלֵּל, הוֹפִיעַ עוֹף אֶחָד מֵעֲלֵי, לֹא אֲדַע אִם חֲסִידָה אוֹ עוֹרֵב, וְהָיָה כְּשֵׁנִי אֲמוֹת מֵעֲלֵי. הִרְגֵּשְׁתִּי בְּלִבִּי כִּי הוּא הַשְּׁלִיחַ מִשְׁמַיִם לְהִרְאוֹת לִי אֶת הַדְּרָךְ הַנְּכוֹנָה. וְהַלְכְּתִי אַחֲרָיו וְהוּא פָּרַח לְפָנֵי, עַד שְׁבֵאתִי אֶל הַכְּפָר...וְאִזּוּ פָּרַח לוֹ אוֹתוֹ עוֹף וְנִעְלָם..."

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

תהילים קלו' טז

פִּינְחָס

גִּימְטְרִיָּה ר"ח

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח)

יְצִיאַת הַשְּׁבֹט: 20:31 ר"ת 21:13

bnei-zion.com

ערש"ק ב' תמוז תשע"ז (14.7.17)

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֵמְיָה"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיוֹ" (כה' יג). "לְאַלְהֵיוֹ", אוֹתוֹת לְאַלְהֵיוֹ (על פי "אֹרֶחַ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַפְּתוּב, "לְכֵן אָמַר: הֲנִי נָתַן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אוֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וְאַעֲבֹדֶינָה מִלְּאֲךָ קָיָם וַיְחִי לְעֹלָמָא, לְמַבְשָׂרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוֹף יוֹמֵיָא" (=וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ (=אֶת פִּינְחָס) מִלְּאֲךָ קָיָם, שְׂיַחֲיָה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבָשֶׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים).

וְעַל הַמִּלְחָמָה הַקְּשָׁה שֶׁנֶּהַל פִּינְחָס עִם מִלְּאֲךָ הַמּוֹת, כְּדִי לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל מִכְּלִיָּה, כּוֹתֵב הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ (פִּינְחָס רלו'): "וַיֵּרָא פִּינְחָס מֵאֵי חָמָא? חָמָא אֶת מ' דָּא דְהוּוּ טָאס בְּרִקִיעָא, וְדָא סִימְנָא דְמִלְּאֲךָ הַמּוֹת" (=מָה רָאָה פִּינְחָס? רָאָה אוֹת מ', שֶׁהִיָּתָה טָסָה בְּרִקִיעַ/בְּשָׁמַיִם, וְזֶהוּ סִימֵן שֶׁל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת).

וּמִבּוֹאֵר עוֹד בְּזֹהָר הַקְּדוּשׁ, שֶׁפִּינְחָס רָאָה אוֹת מ' מִלְּאֲךָ דָּם, שֶׁהִיָּתָה פּוֹרַחַת מֵעַל רֹאשׁוֹ שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִבִּין בְּחוֹכְמָתוֹ שֶׁזֶהוּ סִימֵן שֶׁל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת, הַמְּבַקֵּשׁ לְכָלוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה. וּמוֹסִיף הַזֹּהָר וְאוֹמֵר, שֶׁמִּלְּאֲךָ הַמּוֹת פָּעַל לְחַבֵּר אֶת הָאוֹת מ' עִם אוֹתוֹת ו"ת, כְּדִי לְעֲשׂוֹת צִירוּף שֶׁל "מוֹת" עַל יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה, עַל חֲטָאִים בְּעֲצַת בְּלַעַם בְּשִׁיטִים, עִם בְּנוֹת מוֹאָב. וּמִמְשִׁיךְ שֵׁם הַזֹּהָר וּמִבְּאֵר, שֶׁהָאוֹת מ' הִיָּתָה סִימֵן עוֹד קוֹדֵם לְאָדָם הָרִאשׁוֹן לְהִבְיָא מוֹת עַל הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁהִיָּתָה טָסָה מֵעַל רֹאשׁ אָדָם הָרִאשׁוֹן...וְהִיָּתָה מְחַפָּה לְאוֹתוֹת ו"ת (שֶׁל וְתַקְחָה (=חֹהָה)...וְתֹאכַל וְתִתֵּן (לְאָדָם)...וְתַפְקֶנָּה...כְּדִי שְׂיִצְטָרְפוּ הָאוֹתוֹת "מוֹת").

בְּעֵינָיִן זֶה אָמְרוּ חז"ל (סוֹפָה גב'): "לְעֵתִיד לְבוֹא, מִבִּיאוֹ הַקַּב"ה לִיצַר הָרַע, וְשׁוֹחֲטוֹ בְּפָנֵי הַצַּדִּיקִים". וְתַמְהוּ הַמְּפָרְשִׁים עַל-כֵּן. שָׁכַן, מְדוּעַ צָרִיךְ יִצַר הָרַע לְהִשְׁחָט? וְהֲלֹא זֶהוּ תַפְקִידוֹ שֶׁבְּגִלְלוֹ הוּא גִבְרָא, לְהִסִּית וּלְפַתּוֹת אֶת הָאָדָם לְעִבְרָה. אִם כֵּן, לְמָה עֵתִיד הוּא לְהִיעָנֵשׁ?

וּמִבְּאֵר הַ"אֲמָרֵי יוֹסֵף", שֶׁכּוֹנֵת חז"ל בְּאוֹמְרָם שֶׁ"לְעֵתִיד לְבוֹא, מִבִּיאוֹ הַקַּב"ה לִיצַר הָרַע, וְשׁוֹחֲטוֹ", הִיא בְּעֲצָם שֶׁה' יִתְבָּרֵךְ, בְּזִמְנֵי הַגְּאוּלָּה, יוֹצִיא אֶת הָאוֹת מ' מִשְׁמוֹ שֶׁל הַיִּצָר הָרַע "סֵמָל", וַיִּשְׂאֵר הַשֵּׁם "סֵמָל", שֶׁהוּא שֵׁם קְדוּשׁ.

וּכְפִי שֶׁבֵּאֵר הַרְהוֹק מֵהַרִ"ק מִקְמָאֲרָנָא זִיע"א וְאָמַר, שֶׁהִנֵּה יְדוּעַ שְׁשֵׁמוֹ שֶׁל יִצַר הָרַע/מִלְּאֲךָ הַמּוֹת הוּא "סֵמָל", אֲלֵא שֶׁהָאוֹת מ' מִשְׁמוֹ רוֹמְזָת עַל מוֹת, שָׁכַן זֶהוּ תַפְקִידוֹ שֶׁל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת – לְהַמִּית אֶת הָאָדָם. אוֹלָם, לְעֵתִיד לְבוֹא, כְּאֲשֶׁר יָבוֹא מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, יוֹצִיא הַקַּב"ה אֶת הָאוֹת מ', הַרוֹמְזָת לְמוֹת, מִתּוֹךְ שְׁמוֹ שֶׁל הַיִּצָר "סֵמָל", וַיִּשְׂאֵר הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ "סֵמָל". וְעַל-יְדֵי כֵן יִתְבַטֵּל הַמּוֹת מִן הָעוֹלָם, וַיִּקּוּמוּ הַמֵּתִים לְתַחֲיָה, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה כה' ח'): "בְּלַעַת הַמּוֹת לְנִצָּחַת...". וּבְהַמְשָׁךְ (שֵׁם כו', יט'): "יַחֲיוּ מִתֵּיךְ גְּבֻלְתֵי יְקוּמוֹן הַקִּיצוֹ וּרְנֵנוּ שְׂכַנֵי עֶפְרָיִם".

וְרֹאוי לְהוֹסִיף אֶת דְּבַרֵי הַ"אֲמָרֵי יוֹסֵף" (הַכּוֹתֵב בְּשֵׁם הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ), שֶׁצָּרִיךְ לְדַעַת, שֶׁבְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַיִּצָר הָרַע 'סֵמָל', שְׁתֵּי הָאוֹתוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת – 'סמ' – הֵן מִצַּד הַטּוֹמָאָה, וְשְׁתֵּי הָאוֹתוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת שֶׁבְּשֵׁמוֹ – 'אל' – הֵן מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, שָׁכַן, יְדוּעַ שֶׁכָּל מָה שֶׁבְּרָא ה' יִתְבָּרֵךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה מִתְקִים מִכּוּחוֹ שֶׁל הַקַּב"ה. וְאִף הַטּוֹמָאָה עֲצָמָה יוֹנֵקָת וּמִקְבֻלָּת אֶת חֵיוֹתָהּ מִכַּח ה' יִתְבָּרֵךְ – כַּח הַקְּדוּשָׁה. עַל-כֵּן, אֶת כּוּחוֹ וְחֵיוֹתוֹ מִקְבֵּל הַיִּצָר הָרַע מֵהָאוֹתוֹת 'אל' שֶׁבְּשֵׁמוֹ (שֶׁהֵן כְּאֲמוּר מִצַּד הַקְּדוּשָׁה), וְהֵן אֵלוֹ הַנּוֹתְנוֹת לוֹ אֶת כּוּחוֹ וְחֵיוֹתוֹ לְהַתְקִים. וְלָכֵן, כְּדִי לְהַכְנִיעַ אֶת הַיִּצָר הָרַע, צָרִיכִים אָנוּ לְהַפְרִיד בֵּין אוֹתוֹת סֵמָל, וְעַל-יְדֵי כֵן לְמַנוּעַ מֵהַיִּצָר הָרַע לְקַבֵּל אֶת חֵיוֹתוֹ מֵהָאוֹתוֹת 'אל', וְכֵן לְבַטְלוֹ.

וְעַתָּה, בֹּא וְרֹאָה מָה שֶׁמְצִינּוּ רַעֲיוֹן נִשְׁגָּב בְּ"אוֹרֶחַ לְצַדִּיק" (הַרְהוֹק ר' אֲלִיעֶזֶר לִפְאָ, בְּנוֹ שֶׁל הַ"נְּעָם אֲלִימְלָךְ"), שֶׁהֲעֵצָה לְהַפְסִיק אֶת יְנִיקַת הַ-סֵּמָל מֵאוֹתוֹת 'אל', הִיא לְהַפְּוֹךְ מ' פְּתוּחָה לְ-ס' סְתוּמָה. שָׁכַן, כָּל עוֹד הָאוֹת מ' שֶׁל סֵמָל לְפְתוּחָה, הָרִי זֶה מוֹרָה שֶׁהִתִּיבָה נִמְשָׁכָת, שְׂאֵז יֵשׁ יְנִיקָה מֵאוֹתוֹת "אל". אֲבָל, כְּאֲשֶׁר הוֹפְכִים אֶת הַ-מ' מֵהַפְּתוּחָה לְ-ס' סְתוּמָה. הָרִי מִסְתָּיִם שְׁמוֹ שֶׁל הַיִּצָר בְּ-ב' אוֹתוֹת "סס", וְאִין יְנִיקָה כָּלֵל מֵאוֹתוֹת "אל", שֶׁהָרִי הֵם

אָלָא, שְׁצָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, מָהִי הָעֲבוּדָה הַמוּטְלָת עָלֵינוּ כְּדֵי שְׁנוּכָה לְהַפְוֹד מ' פְּתוּחָה לְ-ם' סְתוּמָה (דְּהִינוּ לְהַפְוֹד סַמָּאֵל לְ-סם אל, שְׁאֵז נִפְסָקַת חֵיוָתוֹ וַיִּנְיָקְתוּ שֶׁל יֶצֶר הָרָע).

הִרְהִ"ק אֲלִיעֶזֶר לִיפֵא, בְּנוֹ שֶׁל הַרְבֵּי אֲלִימֶלֶךְ מְלִיזֶנְסֶק, מִבִּיא עֲצָה כִּיֻּצֵד לְהַפְרִיד אֶת הַשֵּׁם 'סַמָּאֵל', וְלִגְרוֹם לְכֹךְ שְׁלֵא יִקְבַּל אֶת חֵיוָתוֹ מֵהָאוֹתִיוֹת 'אל', וְכֹךְ הוּא אוֹמֵר: אָנוּ צָרִיכִים לְדַעַת שְׁהָאֲחָדוֹת וְהָאֲחֻהָ שְׁבַעִם יִשְׂרָאֵל, הֵן שְׁמֻצִילוֹת אוֹתָנוּ מִיַּדִּי הַיֶּצֶר הָרָע, וְאִילוּ הַפִּירוּד וְהַמְחֻלְקוֹת, חֵס וְחֻלִּילָה, שְׁבִינִינוּ הֵם שְׁנוֹתָנִים לִיֻצֶר הָרָע אֶת הַכַּח לְהֻזִיק לָנוּ. וּמִסְבִּיר זֹאת הִרְהִ"ק אֲלִיעֶזֶר לִיפֵא, וְאוֹמֵר, שְׁכָאֲשֶׁר יֵשׁ בְּעַם יִשְׂרָאֵל אֲחָדוֹת גְּדוּלָה, אִזּ מִיַּדָּה כְּנִגְדַּ מִיַּדָּה, הִ-מ' שֶׁל הַשֵּׁם 'סַמָּאֵל', שְׁהִיא פְּתוּחָה, הוֹפְכֶת לְ-ם' סוֹפִית סְגוּרָה. שְׁכֵן, הִ-ם' הַסּוֹפִית הִיא אוֹת סְגוּרָה וּמְסוּגְרָה בְּאֲחָדוֹת גְּדוּלָה, וְהִיא כְּמִקְשָׁה אַחַת, כְּדֵי לְרְמוֹז עַל אֲחָדוֹת עִם יִשְׂרָאֵל.

כִּיֻן שְׁכֵךְ, וְהָאוֹת מ' הוֹפְכֶת לְאוֹת מ' סוֹפִית, מִתְחַלֵּק שְׁמוֹ שֶׁל הַיֶּצֶר מִ-'סַמָּאֵל' לְ-'סם אל'. חֻלּוּקָה הַגּוֹרְמֶת לְכֹךְ, שְׁאִין הַיֶּצֶר יְכוּל לְקַבֵּל אֶת כּוּחוֹ וְחֵיוָתוֹ מֵהָאוֹתִיוֹת 'אל', וְכַח הַקְדוּשָׁה נִפְסָק, וְלֹא מִגִּיעַ אֵלָיו, וְהוּא נוֹפֵל כְּפָגַר מֵת, בְּלִי שׁוּם חֵיוָת.

אַבֵּל, כְּאֲשֶׁר עִם יִשְׂרָאֵל אֵינָם בְּאֲחָדוֹת (חֵס וְחֻלִּילָה), כִּי אִם בְּפִירוּד וּבְמְחֻלְקוֹת, אִזּ מִיַּדָּה כְּנִגְדַּ מִיַּדָּה, הַפִּירוּד גּוֹרֵם לְפִתּוּחַ בְּאוֹת מ', וְהִיא הוֹפְכֶת לְ-מ' פְּתוּחָה, וְשְׁמוֹ שֶׁל הַיֶּצֶר מִתְחַבֵּר בְּחֻזְרָה לְ-'סַמָּאֵל', וְשׁוּב מְקַבֵּל הוּא אֶת כּוּחוֹ מֵהָאוֹתִיוֹת 'אל', וְיְכוּל עַל-יַדִּי כֹךְ לְהֻזִיק לְעַם יִשְׂרָאֵל, חֻלִּילָה.

וַיֵּשׁ עוֹד לְהוֹסִיף בְּעַנְיָן זֶה, שְׁהֵנָּה יְדוּעַ שְׁתַּכְלִית נְתִיבַת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל הִיְתָה כְּדֵי לְשְׁמֹר עֲלֵיהֶם כְּחוּמָה בְּצוּרָה, כְּדֵי שְׁלֵא יֻצְאוּ מִגְּדְרֵי הַקְדוּשָׁה. עַנְיָן זֶה רְמוֹז בְּאוֹת מ' הַסְתוּמָה, שְׁהִיא בְּצוּרַת חוּמָה בְּצוּרָה מְכָל אַרְבַּעַת הַצְדָדִים.

(נִפְלָא לְהַבִּין בְּזֶה מָה שְׁכַתֵּב הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" (תְּרוּמָה), שְׁלֵכֵן הִלְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר עִם אַרְבַּעַת דְּגָלִים לְאַרְבַּעַ רֹחוֹת הַשָּׁמַיִם "כְּמוֹ מ' סְתוּמָה". וְהַבִּיאֹר הוּא כְּאִמּוֹר שְׁצוּרַת הַלִּיכְתָּם בְּצוּרַת מ' סְתוּמָה, בְּאֶה לְרְמוֹז שְׁלֵא יִפְרְצוּ אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה). אוּלַם, כִּיֻדוּעַ, דְּרָכּוֹ שֶׁל הַיֶּצֶר הָרָע, שְׁהוּא מְפַתָּה אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְפְרוֹץ אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה, כְּמִאֲמַר (קִהְלֶת י', ח'): "וּפְרִץ גְּדַר יִשְׁכְּנוּ נַחֵשׁ".

וּמִטְעַם זֶה נָתַן לָנוּ הַקַּב"ה אֶת הַתּוֹרָה עַל-יַדִּי מִשֶּׁה רַבְּנוּ, בְּהִיוֹתוֹ בְּשָׁמַיִם אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה (מ' יָמִים), כְּדֵי לְלַמְדָנוּ כִּי תַכְלִית נְתִיבַת הַתּוֹרָה לְ-ם' (=40) יָמִים, הִיא כְּדֵי שְׁהַתּוֹרָה תִּהְיֶה חוּמָה בְּצוּרָה לְשְׁמֹר עַל יִשְׂרָאֵל, בְּבַחֲיַנַת מ' סְתוּמָה.

וְלֵכֵן צוּתָה הַתּוֹרָה לְהַעֲנִישׁ אֶת הַחוּטָאִים בְּמִלְקוֹת "אַרְבַּעִים יְכֻנוּ", כִּי זֶהוּ עוֹנֵשׁ הַחוּטָא עַל שְׁפָרֵץ אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה שֶׁל הָאוֹת מ' הַסְגוּרָה.

וְלֵכֵן, הַתְחַכֵּם רַבְּנוּ הַקְדוּשׁ לְפִתּוּחַ אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַעֲל־פֶּה בְּאוֹת מ' פְּתוּחָה ("מֵאִימַתִּי..."), וְלִסְיִמָּה בְּאוֹת מ' סְגוּרָה ("ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם"). וְזֹאת, כְּדֵי לְלַמְדָנוּ, שְׁעַל-יַדִּי עֵסַק הַתּוֹרָה נִיתָן לְתַקֵּן אֶת הַפְּרָצָה בְּחוּמַת הַקְדוּשָׁה שְׁבָאוֹת מ' הַפְּתוּחָה.

עַל-פִּי הָאִמּוֹר, יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין מָה שְׁסַבֵּב הַקַּב"ה לְגָלוֹת לְמֹשֶׁה אֶת הַהֲלָכָה, "הַבּוֹעֵל אֲרַמִּית - קָנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ" - דּוֹקָא בְּרִדְתּוֹ מִהַר סִינֵי. שְׁכֵן, כִּיֻדוּעַ, שְׁמִירַת הַקְדוּשָׁה בְּגְדְרֵי עֲרִיוֹת הִיא יְסוּד הַקִּיּוּם שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל כְּעַם נִבְחָר. שְׁהַרִי, בְּלִי שְׁמִירַת חוּמַת הַקְדוּשָׁה בְּעַנְיָנֵי עֲרִיוֹת, יִתְרַבּוּ יִשְׂרָאֵל חֻלִּילָה עִם שְׁאָר הָאוּמוֹת, כְּפִי שְׁכַתֵּב דּוּד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים קו'): "וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מֵעֲשִׂיהֶם". וְלֵכֵן הִזְהִיר אוֹתָנוּ הַקַּב"ה בְּתוֹרָה הַקְדוּשָׁה (דְּבָרִים ז', ג'): "וְלֹא תִתְחַתֵּן בָּם בְּתַף לֹא תִתֵּן לְבָנוּ וּבְתוֹ לֹא תִקַּח לְבִנְךָ כִּי יִסִּיר אֶת בְּנֵךְ מֵאַחֲרַי וְעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְחָרָה אַף ה' בְּכֶם וְהִשְׁמִידֶךָ מֵהָר". וְאַפִּילוּ בְּעַבְדוֹת מִצְרַיִם, כְּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל הָיוּ שְׁקוּעִים בְּ-מ"ט שְׁעָרֵי טוּמְאָה, בְּכָל זֹאת הָיוּ גְדוּרִים בְּעֲרִיוֹת, וּבִזְכוּת זֶה נִגְאָלוּ.

וּמִטְעַם זֶה, יֵשׁ לוֹמֵר, גְּלָה הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה אֶת הַהֲלָכָה שְׁ"הַבּוֹעֵל אֲרַמִּית - קָנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ", דּוֹקָא בְּרִדְתּוֹ מִשֶּׁה מִהַר סִינֵי לְאַחַר שְׁשָׁה בּוֹ אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה. (וּכְכֹר נִתְבָּאָר הַטְעַם לְכֹךְ שְׁהַתּוֹרָה נִתְנָה לְסוּף אַרְבַּעִים יוֹם, לְרְמוֹז שְׁהַתּוֹרָה הִיא חוּמָה בְּצוּרָה לְשְׁמֹר גְּדְרֵי הַקְדוּשָׁה, בְּבַחֲיַנַת מ' סְתוּמָה).

וְלֵכֵן, מִטְעַם זֶה, דּוֹקָא בְּרִדְתּוֹ מִהַר סִינֵי, בְּסוּף אַרְבַּעִים יוֹם כְּנִגְדַּ מ' סְתוּמָה, נִתְגַּלְתָּה לְמֹשֶׁה הַהֲלָכָה שְׁ"הַבּוֹעֵל אֲרַמִּית - קָנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ" (וְהוּא מְסָרָה לְיִשְׂרָאֵל). שְׁכֵן, עַל-יַדִּי עֲבִירָה זוּ(=שֶׁל עֲרִיוֹת) פּוֹרֵץ הָאָדָם אֶת גְּדְרֵי הַקְדוּשָׁה בְּיִשְׂרָאֵל, וְהוֹרַס אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל.

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר חָטְאוּ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁיטִים בְּעֵצַת בְּלָעַם עִם בְּנוֹת מִזְבֵּחַ, וּבְרֵאשֵׁם זְמָרִי בֶן סִלּוּא, נִפְרָצָה חוֹמַת הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-יָדֵי כֹּהֵן נִפְתַּח הַסְּתוּם בְּאוֹת ס' וְנִעְשָׂה אוֹת מ' פְּתוּחָה כְּפִרְיַת חוֹמָה. (וְלִכֵּן הָיָה בְּפֶתַח מִלְאָךְ הַמּוֹת לְעוֹרֵר עַל יִשְׂרָאֵל חֲמָה מִצַּד הָאוֹת מ' בְּשֵׁמוֹ, הַרְוּמֹת לְמֹ"ת.

וּכְאֲשֶׁר רָאָה פִּינְחָס אֶת הָאוֹת מ' הַפְּתוּחָה, שֶׁהִיא מִלְאָה דָם, וּפּוֹרְחַת בְּאוֹר מֵעַל רֵאשֵׁם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הִבִּין שֶׁנִּפְתַּח הַסְּתוּם עַל-יָדֵי פִרְצָה בְּחוֹמַת הַקְּדוּשָׁה (ס' הַסְּתוּמָה נִפְרָצָה וְנִהְפְּכָה ל-מ' פְּתוּחָה). וּמִיָּד אָמַר פִּינְחָס בְּגִדְל חוֹכְמָתוֹ לְמֹשֶׁה: "לֹא כֹּה לְמַדְתַּנִּי בִּירִידְתְּךָ מִהַר סִינַי: הַבּוֹעֵל אֶרְמִית – קַנְאִין פּוֹגְעִין בּוֹ?" וְהִשִּׁיב לוֹ מֹשֶׁה "קְרִינָא דְאַגְרָתָא אִיהוּ לִיהוּי פְּרוֹנְקָא (=קוֹרָא הָאִיגְרַת יְהִיָּה הַשְּׁלִיחַ לְבַצֵּעַ אוֹתָהּ בְּעֵצָמוֹ).

מִיָּד נִתְלַבֵּשׁ פִּינְחָס בְּקִנְיַת ה' צְבָאוֹת, כְּדִי לְסַתֵּם אֶת פִּרְצַת הַחוֹמָה, וְהַזְכִּיר אֶת שֵׁם הַשָּׁם הַמְּפֹרָשׁ, כְּדִי לְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם. וְעַל-יָדֵי כֹּהֵן הוֹרִיד אֶת הָאוֹת מ' מֵעַל רֵאשׁ יִשְׂרָאֵל, וְצִרְפָּה לְשֵׁמוֹ "פִּינְחָס" (=208), שְׁעוּלָה לְגַמְטְרִיָּה ר"ח(=208), כְּדִי לְעֲשׂוֹת מִזֵּה רמ"ח(=248), וְאִיתוֹ לְהַרוֹג אֶת זְמָרִי בֶן סִלּוּא וּכְזָבִי בֵּת צוּר.

(דְּהִינּוּ כְּאֲשֶׁר הַזְכִּיר פִּינְחָס אֶת הַשָּׁם הַמְּפֹרָשׁ, מִיָּד יִרְדֶּה הָאוֹת מ' מֵעַל רֵאשׁ יִשְׂרָאֵל, וְתִנַּח אֲצִלוֹ. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה כֹּהֵן מִלְאָךְ הַמּוֹת, שֶׁפִּינְחָס חָטַף מִמֶּנּוּ אֶת הָאוֹת מ', מִיָּד נִרְתַּע וְשָׁב לְאַחֹר. וּפִינְחָס לָקַח אֶת הָאוֹת מ', וְצִרְפָּה לְשֵׁמוֹ, וְנִעְשָׂה מִזֵּה "רמח" (=אוֹתָהּ הַגַּמְטְרִיָּה), וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר "וַיִּקַּח (פִּינְחָס) רִמַח בְּיָדוֹ"

"פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... (כ"ה יא')

עַל הַכְּתוּב, "פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל...", מְבוֹאֵר בְּסֵפֶר הַקְּדוּשׁ "נִעַם אֱלִימֶלֶךְ" (על-פי הַמּוֹבָא בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא, מְשַׁפְּטִים, סִימָן ה'): "רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִם יֵשׁ דִּין לְמִטָּן (=בְּעוֹלָם הַזֶּה) – אִין דִּין לְמַעְלָן (=בְּשָׁמַיִם). אִם אִין דִּין לְמִטָּן – יֵשׁ דִּין לְמַעְלָן. כִּיִּצְדַּק? אִם יַעֲשׂוּ הַתַּחְתּוֹנִים (=הָאֲנָשִׁים) אֶת הַדִּין מְלֻמָּה, אִין הַדִּין נִעְשָׂה מְלֻמָּה. לְפִיכָךְ אָמַר הַקַּב"ה: שְׁמָרוּ אֶת הַמְּשַׁפֵּט, שְׁלֹא תִגְרַמוּ לִי לְעֲשׂוֹת מְשַׁפֵּט מְלֻמָּה...".

מְבוֹאֵר מִכָּאן, שֶׁכְּאֲשֶׁר נִעְשָׂה הַדִּין בְּבֵית דִּין שֶׁל מְטָה – לֹא נִעְשָׂה מְשַׁפֵּט בְּבֵית דִּין שֶׁל מְעַלָּה – וּמִמִּילָא הַדִּין הַמְתַּקֵּב לְיֹתֵר מְמוּתָק. שָׁפֵן, כְּאֲשֶׁר בֵּית דִּין שֶׁל מְעַלָּה דֵּן בְּמְשַׁפֵּט, הַדִּין הַמְתַּקֵּב לְיֹתֵר קָשָׁה. וְלִכֵּן אוֹמֵר הַקַּב"ה: "שְׁמָרוּ אֶת הַמְּשַׁפֵּט, שְׁלֹא תִגְרַמוּ לִי לְעֲשׂוֹת מְשַׁפֵּט מְלֻמָּה...".

לְפִי זֶה מְבָאָר הַנִּעַם אֱלִימֶלֶךְ" אֶת הַכְּתוּב: "פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". דְּהִינּוּ, פִּינְחָס בְּטַל אֶת הַדִּין לְמַעְלָה, "בְּקִנְיַת אֶת קִנְיַתִּי בְּתוֹכְכֶם" – עַל-יָדֵי שְׁעֵשָׂה אֶת הַדִּין לְמְטָה, כְּשֶׁהֲרַג אֶת זְמָרִי בֶן סִלּוּא, וּבְכַךְ בְּטַל אֶת הַדִּין הַקָּשָׁה שֶׁל מְעַלָּה, שֶׁהָיָה כְּלִיּוֹן יִשְׂרָאֵל, חָס וְחֻלְיָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְלֹא כְלִיּוֹתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיַתִּי". (וַיֵּשׁ לוֹמֵר שׁוֹהוּ מָה שְׁפָרַשׁ רש"י: "בְּקִנְיַת אֶת קִנְיַתִּי" – בְּקִצְפוֹ אֶת הַקָּצֶף שֶׁהָיָה לִי לְקִצּוֹף" – דְּהִינּוּ, שְׁעֵשָׂה דִּין לְמְטָה בְּמִקּוֹם שֶׁיַּעֲשֶׂה הַדִּין לְמַעְלָה).

"עוֹשָׂה מְעֵשָׂה זְמָרִי, וּמִבְּקֵשׁ שָׂכָר כְּפִינְחָס" (סוּטָה כ"ב ע"ב)

הָאֲמָרָה, "עוֹשָׂה מְעֵשָׂה זְמָרִי, וּמִבְּקֵשׁ שָׂכָר כְּפִינְחָס", מוּבָאָת לְרֵאשׁוֹנָה בְּמַסַּכַת סוּטָה (כ"ב, ע"ב): אָמַר יִנְאִי הַמֶּלֶךְ לְאִשְׁתּוֹ: אַל תִּירָאִי מִן הַפְּרוּשִׁים וְלֹא מִמִּי שְׂאִינָם פְּרוּשִׁים, אֲלֵא מִן הַצְּבוּעִים, שְׂדוּמִים לְפְרוּשִׁים – שְׁמַעְשִׂיהֶם כְּמַעֲשֵׂה זְמָרִי וּמִבְּקָשִׁים שָׂכָר כְּפִינְחָס. דְּבָרִים אֵלֶּה הַשְּׁמִיעַ הַמֶּלֶךְ הַחֲשׂוֹמָנָאִי אֶלְכֶסְנֶדֶר יִנְאִי לְאִשְׁתּוֹ שְׁלוּמִית אֶלְכֶסְנֶדֶרָה, סְמוּךְ לְמוֹתוֹ, כְּעִין צוּאָה מְדִינִית, וּמֵאֵז וְעַד הַיּוֹם מְשַׁתְּמִשִׁים בְּאֲמָרָה זוֹ כְּדִי לְצִיֵּן לְגַנְאִי אִישׁ רָשָׁע, הַמְּעַמִּיד פְּנֵי צְדִיק.

שִׁמּוּשׁ מִיּוֹחַד בְּמִינוֹ בְּאֲמָרָה זוֹ, נִעְשָׂה בְּמַעֲשֵׂה הַבָּא: בְּקִהִילַת פְּרוֹנְקוֹרְט שְׁבַגְרַמְנִיָּה כְּהֵן בְּרַבְנוֹת הַגָּאוֹן רַבִּי פִּינְחָס הַלּוֹי הוֹרְבִיץ (בַּעַל הַ"הַפְּלָא"ה'), שֶׁקָּנָה לוֹ שֵׁם עוֹלָם בְּתוֹרָתוֹ וּבְחֻכְמָתוֹ. בְּאוֹתוֹ זְמַן הַתְּקֵב לְבֵית הַפְּנִסַת הַמְּרָכּוּזִי שְׁבַעִיר, חָזַן בַּעַל קוֹל עָרַב, שֶׁלֹּא הַצְּטִיִן בִּירָאֵת שְׁמַיִם יִתְרָה, אֲךָ בְּנֵי הַקְּהִילָה אָהָבוּ לְהַאֲזִין לְתַפְּלִיתוֹ הַנְּעִימָה. כִּיּוֹן שֶׁחַשׁ חֲזוֹן, שֶׁבְּנֵי הַקְּהִילָה מְעִרְצִים אוֹתוֹ בְּשֵׁל קוֹלוֹ וְנִעְיִמוֹתָיו, הַעֲרִיבִים לְאֲזִנֵּיהֶם – הַחַל לְנַהוֹג כְּלָפִי הַמְתַּפְּלִלִים מִיָּדָה מוּפְלָגַת שֶׁל גְּאוּה, וּלְבִסּוֹף הַעֲלָה בְּפָנָי רֵאשִׁי הַקְּהֵל דְּרִישָׁה תְּקִיפָה, שְׁשִׁכְרוּ הַשְּׁנֵתִי לֹא יִגְרַע כְּמִלּוֹא הַנִּימָה מְשִׁכְרוּ שֶׁל רַבִּי פִּינְחָס, אֲב בֵּית הַדִּין שְׁבַמְקוֹם. לֹא עָבְרוּ יָמִים רַבִּים, וְרֵאשִׁי הַקְּהֵל נִתְּכַנְסוּ לְדוֹן בְּדְרִישַׁת חֲזוֹן, לְהַעֲמִיד אֶת מְשִׁכּוֹרְתוֹ שׁוֹה בְּשׁוֹה עִם הַשָּׂכָר שֶׁל רַבִּים הָאֲהוּבִים וְהַנְּעִרְץ, רַבִּי פִּינְחָס. בְּסַעֲרַת הַרוּחֹת שֶׁפִּרְצָה בְּאוֹתָהּ אֲסִיפָה, הַעִיר אֶחָד מִמְּנַהֲיֵי הַקְּהִילָה: חֲזוֹן שְׁלָנוּ עוֹשָׂה מְעֵשָׂה זְמָרִי (מְלֻשׁוֹן "זְמָר"), וּמִבְּקֵשׁ שָׂכָר כְּפִינְחָס (כְּמוֹ רַבִּי פִּינְחָס)... שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשָׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוֹן

בס"ד "לְמוֹלִיךָ עֲמוּ בַמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:19

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:31 ר"ת 21:13

bnei-zion.com

ערש"ק ב' תמוז תשע"ז (14.7.17)

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֵמְיָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

מְבוֹאֵר מְדַבְּרֵי הַתְּרַגּוּם שֶׁל רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיָּאל, שֶׁפִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ, שְׂזָכָה לְעֵלוֹת חַי בְּסַעֲרָה הַשְּׁמִימָה, וְלַהַפּוֹד לְמִלְאָךְ – וְהוּא אֲשֶׁר עֲתִיד לְבָשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה – וְכָל זֹאת בְּזָכוֹת שְׁקִנָּא קִנְיָתָהּ ה', וְהָרַג אֶת זְמֵרֵי בֶן סְלוּא, שֶׁחָטָא עִם כְּנֹבֵי בֵּת צוּר הַמְּדִינָתִית.

וְכֵן גַּם כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ: "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִשׁ: פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְפִינְחָס): אַתָּה נָתַתְּ שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה – אֵף לְעֲתִיד לְבוֹא אַתָּה הוּא שְׁעֵתִיד לְתַן (=לְעֲשׂוֹת) שְׁלוֹם בֵּינִי לְבֵין בְּנֵי, שְׁנֵאמַר (מְלָאכִי ג', כג'–כד'): 'הִנֵּה אֲנִכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנָי בּוֹא יוֹם ה'...וְהַשִּׁיב לֵב אָבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אָבוֹתם". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מְדוּעַ זָכָה פִּינְחָס, מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה, לְשָׂכַר שְׂפֹכָה – לְהִיּוֹת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, שִׁיבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים?

נִקְדִּים לְהַבִּיא אֶת דְּבַרֵי חוֹז"ל בְּגִמְרָא, הַמְּכַנִּים כָּל בְּעִיָּה וְקוּשִׁיָּה שֶׁלֹּא נִפְתְּרָה בְּתוֹאֵר "תִּיקוּ". וְכֹנֶת חוֹז"ל הִיא שֶׁ"תִּיקוּ" הוּא רְאִישֵׁי תִיבוֹת שֶׁל "תְּשִׁבִי יִתְרָךְ קוּשִׁיּוֹת וְאִיבְעִיּוֹת (=בְּעִיּוֹת)" (תְּשִׁבִי הוּא אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, כְּפִי שְׁכָתוּב בַּמְּלָכִים (א', י'): "וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ הַתְּשִׁבִי מִתְּשִׁבִי גִלְעָד...").

וְנִשְׁאַלְתָּ הַשְּׁאֵלָה, מְדוּעַ בְּאֵמֶת זָכָה דוֹקָא אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא לְפַתּוֹר אֶת כָּל סְפִיקוֹת הַתּוֹרָה בְּגְאוּלָּה הָעֲתִידָה לְבוֹא? בִּיאוֹר נִפְלָא עַל–כֵּן אָנוּ לְמַדִּים מְדַבְּרֵי הַמְּקוּבָּל הָאֱלָקִי רַבִּי נָתָן שְׁפִירָא זצ"ל, כְּפִי שְׁכָתָב בְּפִירוּשׁוֹ עַל "סֵפֶר הַגְּלִגּוּלִים" (פֶּרֶק נב'): נִרְאֶה לִי שְׁאֵלְהוּ הַתְּשִׁבִי הוּא שִׁפְרֵשׁ לְעֲתִיד לְבוֹא אֶת הַקּוּשִׁיּוֹת וְאִיבְעִיּוֹת (=הַבְּעִיּוֹת) שֶׁבַּתּוֹרָה, וְעַל–יְדֵי כֵּן יִגָּשֶׁר בֵּין כָּל שִׁיטוֹת תְּלַמִּידֵי הַחֲכָמִים וַיִּתֵּן שְׁלוֹם בְּנֵיהֶם, וְזֶהוּ שְׁנֵאמַר: "הַנְּנִי נָתַן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" – שְׁכֵן, הַמְּלָה "אֶת" הִיא רְאִישֵׁי תִיבוֹת אֱלֹהֵינוּ תְּשִׁבִי, וְ"בְרִיתִי" הִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (שְׁנֵאמַר: "כֹּה אָמַר יְהוָה אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי" (ירמיה לג', כה)), וְ"שְׁלוֹם" – הַכּוֹנֶה הִיא שְׁאֵלְהוּ הַנְּבִיא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם בֵּין תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, הַמְּרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וְלִכְל זֶה זָכָה פִּינְחָס (=אֱלֹהֵינוּ) בְּשִׁבִיל שְׁאֵמַר לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ: "לֹא לְמַדְתָּנִי רַבֵּנוּ, שֶׁהַבּוֹעֵל אֶרְמִית – קִנְאִים פּוֹגְעִים בּוֹ?". וּמֵאַחַר וְהוֹכִיר הַלְכָה זו לְרַבּוֹ, לְכֵן יִזְכָּה, לְעֲתִיד לְבוֹא, שֶׁהוּא יִהְיֶה לְפָה לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וַיִּפְרֵשׁ וַיִּתְרָךְ אֶת כָּל הַקּוּשִׁיּוֹת וְהַבְּעִיּוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה.

וּמוֹסִיף עַל–כֵּן הַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן וְאוֹמֵר: וְהִנֵּה, הָאִיר ה' אֶת עֵינַי, לְמַצּוֹא בִיאוֹר, מְדוּעַ הִשְׁתַּמְשׁוּ חוֹז"ל לְגַבֵּי כָּל בְּעִיָּה וְקוּשִׁיָּה שֶׁלֹּא נִפְתְּרוּ בְּתוֹאֵר "תִּיקוּ". עַל–פִּי הַמוּבָא בְּזֶהֱרַק הַקְּדוּשׁ (צו כז'): "תִּיקוּ חֲסֵר וְדָלִית לִיָּה תִיקוֹן חֲסֵר נֹון דָּאִיָּהוּ עֲלֵמָא דְאַתִּי" (=תִּיקוּ חֲסֵר וְ, שְׂאִין לוֹ תִיקוֹן, כִּינֹון שְׁחֲסֵר נֹון, שֶׁהוּא מִהָעוֹלָם הַבָּא). דְּהִינֹו, אוֹמֵר הַזֶּהֱרַק הַקְּדוּשׁ, שֶׁהַמְּלָה "תִּיקוּ" הִיא בְּעֶצֶם הַמְּלָה "תִּיקוֹן", אֲלֵא שְׁחֲסֵרָה לָהּ הָאוֹת נֹון, שְׁרוּמְזָת עַל עוֹלָם הַבָּא.

וְנִרְאֶה לְבַאֵר אֶת דְּבַרֵי הַזֶּהֱרַק הַקְּדוּשׁ עַל–פִּי מָה שְׁאֵמְרוּ חוֹז"ל בְּגִמְרָא (ר"ה כא'): "חֲמִישִׁים שְׁעָרֵי בִינָה נִבְרְאוּ בְּעוֹלָם, וְכֹלֵן נִתְּנוּ לְמֹשֶׁה, חֲסֵר אֶחָד (=49), שְׁנֵאמַר (תהילים ח', ו'): 'וְתַחֲסֵרְהוּ מִעֵט מַאֲלָהִים". לְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמֵר, שְׁכָל הַהֲלָכוֹת שֶׁלֹּא נִפְשְׁטוּ (=נִתְּבָאָרוּ) וְנִשְׁאָרוּ בְּסִפְקָ עַד לְעֲתִיד לְבוֹא, זֹאת מִכִּינֹון שְׁחֲסֵר אֶת שְׁעַר הַנֹּון (=חֲמִישִׁים) מִחֲמִישִׁים שְׁעָרֵי הַבִּינָה. וּמִכִּינֹון שֶׁלְעֲתִיד לְבוֹא יִתְגַּלֶּה שְׁעַר הַנֹּון יִהְיֶה תִיקוֹן לְעֵנִין זֶה, וַיִּתְּבָאָרוּ גַם כָּל הַסְּפִיקוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה.

וְזֶהוּ שְׁאוֹמֵר הַזֶּהֱרַק הַקְּדוּשׁ, שֶׁהַמְּלָה "תִּיקוּ" הִיא מִלַּת תִּיקוֹן חֲסֵר וְ, כְּדִי לְהוֹרוֹת שְׁכָל הַסְּפִיקוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה הֵם מִחֲמַת שְׁחֲסֵר שְׁעַר הַנֹּון שֶׁל חֲמִישִׁים שְׁעָרֵי בִינָה. וְרַק לְעֲתִיד, כְּשִׁיבּוֹא הַמְּשִׁיחַ יִתְגַּלֶּה שְׁעַר הַנֹּון, וַיִּהְיֶה תִיקוֹן לְאוֹתָן סְפִיקוֹת וּבְעִיּוֹת, כְּפִי שְׁרְמוּזוּ בְּרִאשֵׁי הַתִּיבוֹת מְשִׁיחַ: מְשִׁיחַ יִגְלֶה שְׁעַר חֲמִישִׁים. נִמְצָאנוּ לְמַדִּים מְכָל זֶה, שְׁמָה שִׁיזְכָּה אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, לְעֲתִיד לְבוֹא, לְגַלוֹת לָנוּ אֶת כָּל הַסְּפִיקוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, הוּא מִחֲמַת שִׁיזְכָּה לְהַשִּׁיג אֶת שְׁעַר הַנֹּון (=חֲמִישִׁים). וְנִרְאֶה שְׁעַל–כֵּן רַמְזוֹ הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, כְּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ: "הֲלֹא אֲנִכִי יִי וְעֵתָה לָךְ וְאֲנִכִי אֶהְיֶה עִם

פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תְּדַבֵּר". הַנְּה, "הֲלֹא אֲנֹכִי יָדָעְתָּ לְךָ" – רֵאשִׁי תִּיבוֹת אֲלֵיהֶוּ. דְּהִינוּ, לְעֵתִיד לְבוֹא יִתְגַּלֶּה אֵלֵיהֶוּ הַנְּבִיא, שְׁיִגְלֶה אֶת שַׁעַר הַנְּ" (לְךָ" גַּמְטְרִיָּה חֲמָשִׁים), וְעַל-יְדֵי כֶּךָ יִתְבַּרְרוּ כָּל הַסְּפָקוֹת וְהַבְּעִיּוֹת. "חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי"

עַל הַפְּתוּב בְּפִרְשָׁתוֹ, פִּרְשַׁת "פִּינְחָס": "חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי, לְפָלוּא מִשְׁפַּחַת הַפְּלֹאִי, לְחֻצְרֵן מִשְׁפַּחַת הַחֻצְרוֹנִי...". פִּרְשׁ רַש"י: "לְפִי שְׁהִיוּ הָאוֹמוֹת מְבוֹזֵן אוֹתָם (=אֶת יִשְׂרָאֵל), (וְאוֹמְרִים): מַה אֵלוּ מִתִּיחֵסִין עַל שְׁבִטֵיהֶם? סְבוּרִין הֵם (=וְדָאֵי חוֹשְׁבִים הֵם, יִשְׂרָאֵל), שְׁלֹא שְׁלֹטוֹ הַמְצָרִים בְּאֹמוֹתֵיהֶם? (=נְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל) (שְׁהָרִי), אִם בְּגוֹפֶם הֵיוּ מוֹשְׁלִים (הַמְצָרִיִּים), קָל וְחֹמֶר בְּנִשְׁוֹתֵיהֶם!

(וּכְדֵי לְהַפְרִיךְ מַחֲשָׁבוֹת זְדוּן אֵלוּ שֶׁל הַגּוֹיִים)... הֵטִיל הַקַּב"ה אֶת שְׁמוֹ (=יְהוָה) עֲלֵיהֶם – הֲ"א מְצַד זֶה, וְיִוֵּד מְצַד זֶה – לֹמֵר: מַעִיד אֲנִי עֲלֵיהֶם, שְׁהֵם בְּנֵי אֲבוֹתֵיהֶם (וְלִכֵּן כְּתוּב: "חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי, לְפָלוּא מִשְׁפַּחַת הַפְּלֹאִי..."). וְזֶהוּ מַה שְׁמִפּוֹרֵשׁ עַל-יְדֵי דָוִד (תְּהִלִּים קַכ"ב): 'שְׁבִטֵי יְהוָה עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל'. הַשֵּׁם הַזֶּה (=יְהוָה) מַעִיד עֲלֵיהֶם (=עַל יִשְׂרָאֵל) (שְׁהֵם מִתִּיחֵסִים) לְשְׁבִטֵיהֶם".

אוֹלָם יֵשׁ לָנוּ לְשֹׁאֵל. שְׁהָרִי שְׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הוּא יְהוָה, וּמְדוּעַ הוּא כְּתוּב כִּי לְהִיפֵךְ – קוֹדֶם הוּא, וְאַחֵר-כֶּךָ י' (כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "הַחֲנֹכִי, הַפְּלֹאִי")?

הַסֵּבֵר נִפְלֵא עַל-כֶּךָ מִבֵּיא הָאֲדוּמוֹר מִמִּישְׁקוּלֵץ שְׁלִיט"א, עַל-פִּי הַמְּבוֹאֵר בְּגַמְרָא (סוֹטָה יז'): "דְּרִישׁ (=דְּרִשׁ) רַבִּי עֲקִיבָא: אִישׁ וְאִשָּׁה שְׁזָכוּ – שְׁכִינָה בֵּינֵיהֶן (יְהוָה), לֹא זָכוּ – אִשׁ אוֹכְלַתֵּן". וּפִרְשׁ רַש"י זצ"ל: "שְׁכִינָה בֵּינֵיהֶן – שְׁהָרִי חֵלֶק (הַקַּב"ה) אֶת שְׁמוֹ, וְשָׁכְנוּ בֵּינֵיהֶן: יוֹד בְּאִישׁ וְ-הֲ"א בְּאִשָּׁה".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, מְדוּעַ נָתַן הַקַּב"ה אֶת הָאוֹת י' בְּאִישׁ וְאֶת הָאוֹת ה' בְּאִשָּׁה?
וְתַרְץ הַ"קָּרֵן דָּוִד", וְאָמַר, שְׁהִנֵּה כְּתוּב (יִשְׁעִיָּה כו', ד'): "...כִּי בִּיהַ ה' צוּר עוֹלָמִים". וּמְבוֹאֵר בְּגַמְרָא (מִנְחוֹת כט'), שְׁהַקַּב"ה צוּר/צִיר וּבָרָא אֶת הָעוֹלָמוֹת בְּאוֹתֵיּוֹת יְהוָה: הָעוֹלָם הַבָּא נִבְרָא בְּאוֹת י', וְהָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא בְּאוֹת ה'.

וּלְפִי זֶה מְבוֹאֵר, מְדוּעַ הִשְׁרָה הַקַּב"ה דוֹקָא אֶת הַשֵּׁם יְהוָה אֶצֶל הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה. שְׁכֵן, הָאוֹת י' אֶצֶל הָאִישׁ בְּאֵה לְרִמּוֹ שְׁהָאִישׁ צָרִיךְ לְעִסוֹק בְּעִנְיַי הָעוֹלָם הַבָּא – דְּהִינוּ, לְעִסוֹק בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת. וְהָאוֹת ה' שְׁהִיא אֶצֶל הָאִשָּׁה בְּאֵה לְרִמּוֹ שְׁהִיא צָרִיכָה לְסִיעַ לְבַעֲלָהּ בְּהַכְנַת עִנְיַי הָעוֹלָם הַזֶּה.

וְלִכֵּן אוֹמְרִים חו"ל (בְּפֶא מִצִּיעָא נט'), שְׁבַמִּילֵי דְשַׁמְיָא (=בְּעִנְיָנִים הַרוֹחֲנִיִּים) תִּשְׁמַע הָאִשָּׁה בְּעִצַּת בְּעָלָהּ, וְאִילוּ בְּמִילֵי דְעִלְמָא (=בְּעִנְיָנִים גַּשְׁמִיִּים) יִשְׁמַע הַבַּעַל בְּעִצַּת אִשְׁתּוֹ.

וְהַנְּה, כֹּאֲשֶׁר הָאִשָּׁה מְקַבֶּלֶת עַל עֲצָמָה לְעִסוֹק בְּעִנְיַי הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי שְׁבַעֲלָהּ יוֹכֵל לְהַתְּמַסֵּר לְלִימוּד הַתּוֹרָה וְעִבּוּדֵת ה' יִתְבַּרְךָ, הָרִי הֵם בְּבַחֲנֵינָת "יִשְׁשַׁכָּר וְזוּבָלֵן", שְׁעֲלֵיהֶם אוֹמֵר יַעֲקֹב בְּבִרְכָתוֹ: "זְבוּלָן לְחוּף יָמִים יִשְׁכֵן...".

וּמִפְּרֵשׁ הַמְּדַרְשׁ: "זְבוּלָן עוֹסֵק בְּפִרְקַמְטִיא (=בְּמִסְחָר) וּמִמְצִיא מְזוּן לְשִׁבְטֵי יִשְׁשַׁכָּר, וְהֵם (בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר) עוֹסְקִים בְּתוֹרָה. כְּפִי שְׁגַם אָמַר מֹשֶׁה (בְּבִרְכָתוֹ לְשִׁבְטֵים לְפָנָי מוֹתוֹ): "שְׁמַח זְבוּלָן בְּצִאתְךָ, וְיִשְׁשַׁכָּר בְּאֵה לְיָד" (דְּבָרִים ל"ג, י"ח)

– זְבוּלָן יוֹצֵא בְּפִרְקַמְטִיא (=בְּמִסְחָר), וְיִשְׁשַׁכָּר עוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּאֵה לְיָד. וְעַל-כֶּךָ שְׁאֵל רַש"י (שָׁם), מְדוּעַ הִקְדִּימָה הַתּוֹרָה אֶת זְבוּלָן (=הַסוֹחֵר) לְפָנָי יִשְׁשַׁכָּר (=לּוֹמֵד הַתּוֹרָה)? אֵלָּא, לֹמֵר לְךָ שְׁכָל תּוֹרָתוֹ שֶׁל יִשְׁשַׁכָּר הִיא בְּזָכוֹת זְבוּלָן, שְׁהִיא מְפָרְנָסוֹ.

לְפִי זֶה מְתוֹרֵץ הֵיטֵב מַה שְׁשָׁאֲלָנוּ, לְמַה הִקְדִּימָה הַתּוֹרָה אֶת הָאוֹת ה' לְפָנָי הָאוֹת י' ("הַחֲנֹכִי, הַפְּלֹאִי"), שְׁהָרִי שְׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הוּא יְהוָה, קוֹדֶם י' וְאַחֵר-כֶּךָ ה' אֵלָּא, זֹאת כְּדֵי לְרִמּוֹז לָנוּ, שְׁאִם הָאִשָּׁה מְקַבֶּלֶת עַל עֲצָמָה לְאִפְשָׁר לְבַעֲלָהּ לְעִסוֹק וּלְהַתְּמַסֵּר לְלִימוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, מְקַדִּימָה אוֹתָהּ הַתּוֹרָה לְפָנָי בְּעָלָהּ, כְּמוֹ שְׁהִקְדִּימָה אֶת זְבוּלָן (=הַסוֹחֵר) לְפָנָי יִשְׁשַׁכָּר (=לּוֹמֵד הַתּוֹרָה) – כְּדֵי לְרִמּוֹז, שְׁכָל תּוֹרַת בְּעָלָהּ הִיא בְּזָכוֹתָהּ, כְּפִי שְׁאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו: "שְׁלִי וְשִׁלְכֶם (=שְׁכָר לִימוּד תּוֹרָתִי וְתוֹרַתְכֶם) – שְׁלָה (=שֶׁל אִשְׁתִּי) הוּא.

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם"

הַצַּדִּיק רַבִּי פִּינְחָס מְקוֹרִיץ, מִתְּלַמְּדֵי הַבַּעַשׁ"ט, הָיָה קִנְאִי לְלֹא פְּשׁוּרוֹת, וְנִהְיָ לְהַתְּבַדֵּד וּלְהִיבָדֵל מִחֻבְרַת אֲנָשִׁים. אָמַר עָלָיו פֶּעַם הַמְּגִיד רַבִּי דָב בְּעַר מְמֹרִיץ, בְּשַׁעַה שֶׁל בְּדִיחוֹת הַדַּעַת: פְּרָשִׁיּוֹת חֶקֶת וּבִלְק נִקְרָאוֹת בְּתַפּוּצוֹת בְּאוֹתָהּ שַׁבַּת (מְחוּבְּרוֹת). וְהוּא הַדִּין לְגַבִּי פְּרָשִׁיּוֹת מְטוֹת מְסַעִי, שְׁהוּן בְּדָרְךָ כָּלִל מְחוּבְּרוֹת. רַק הַפְּרָשָׁה שְׁבִינִיָּהוּ, פִּרְשַׁת פִּינְחָס – הִיא לְעוֹלָם נִפְרָדֶת וְעוֹמֶדֶת בְּפָנָי עֲצָמָה. הַטַּעַם לְכֶךָ – הוֹסִיף הַמְּגִיד מְמֹרִיץ' – כִּיּוֹן שְׁפִינְחָס הָיָה קִנְאִי מוֹפְלָג, כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם" – לְכוּן הוּא שְׁרוּי תְּמִיד בְּבִדְיוֹת, וְאִינוּ מִתְּחַבֵּר לְאַחֲרִים...

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:19

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:31 ר"ת 21:13

ערש"ק ב' תמוז תשע"ז (14.7.17) bnei-zion.com

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֻמִּיה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיוֹ". "לְאַלְהֵיוֹ", אוֹתִיּוֹת לְאַלְהֵיוֹ.

עַל הַפְּתוּב, "לִכֵּן אָמַר: הֲנִנִּי נִתַּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אוֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וְאַעֲבֹדֶינָה מִלֶּאֱדָר קָיָם וַיְחִי לְעֵלְמָא, לְמִבְשָׂרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוּף יוֹמֵי־א" (=וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ) (=אֶת פִּינְחָס) מִלֶּאֱדָר קָיָם, שִׁיחִיה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבָשֶׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים). וְעַל הַמִּלְחָמָה הַקְּשָׁה שֶׁנֶּהַל פִּינְחָס עִם מִלְּאָךְ הַמּוֹת, כְּדִי לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל מִכְּלִיָּה, כּוֹתֵב הַזֹּהַר הַקְּדוּשׁ (פִּינְחָס ר'ז'): "וַיֵּרָא פִּינְחָס מֵאֵי חֲמָא? חֲמָא אֶת מ' דָּא דְהוּה טָאס בְּרִקִיעָא, וְדָא סִימְנָא דְמִלְּאָךְ הַמּוֹת" (=מָה רָאָה פִּינְחָס? רָאָה אוֹת מ', שֶׁהִיָּתָה טָסָה בְּרִקִיעַ/בְּשָׁמַיִם, וְהוּוּ סִימֵן שֶׁל מִלְּאָךְ הַמּוֹת).

וּמִבּוֹאֵר עוֹד בְּזֹהַר הַקְּדוּשׁ, שֶׁפִּינְחָס רָאָה אוֹת מ' מִלֵּאָה דָם, שֶׁהִיָּתָה פּוֹרַחַת מֵעַל רֵאשׁוֹם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִבִּין בְּחֻכְמָתוֹ שֶׁזֶהוּ סִימֵן שֶׁל מִלְּאָךְ הַמּוֹת, הַמְּבַקֵּשׁ לְכָלוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה. וּמוֹסִיף הַזֹּהַר וְאוֹמֵר, שֶׁמִּלְּאָךְ הַמּוֹת פָּעַל לְחַבֵּר אֶת הָאוֹת מ' עִם אוֹתֵיּוֹת ר"ת, כְּדִי לְעֲשׂוֹת צִירוּף שֶׁל "מוֹת" עַל יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה, עַל חֲטָאִים בְּעֲצַת בְּלָעַם בְּשִׁיטִים, עִם בְּנוֹת מוֹאָב. וּמִמְשִׁיךְ שֵׁם הַזֹּהַר וּמִבְּאֵר, שֶׁהָאוֹת מ' הִיָּתָה סִימֵן עוֹד קוֹדֵם לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן לְהִבְיָא מוֹת עַל הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁהִיָּתָה טָסָה מֵעַל רֵאשׁ אָדָם הָרֵאשׁוֹן... וְהִיָּתָה מְחַכָּה לְאוֹתֵיּוֹת ר"ת (שֶׁל) וְתַקְחָה... וְתֹאכַל וְתִתֵּן... וְתִפְקַחְנָה... כְּדִי שִׁיִּצְטָרְפוּ הָאוֹתֵיּוֹת "מוֹת".

עֵינֵינוּ זֶה מִבּוֹאֵר בִּיְתֵר שֶׁאֵת בְּזֹהַר חֲדָשׁ (מִדְרָשׁ אִיכָה קִיא), שֶׁטָרַם שֶׁחֲטָאוּ אָדָם וְחוּה בְּעֵץ הַדַּעַת, פְּרָחָה הָאוֹת מ' שֶׁל "מוֹת" עַל רֵאשׁוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְלֹא הִיָּתָה מְחוּבְּרַת כָּלֵל עִם הָאוֹתֵיּוֹת "וֹת". וְלִכֵּן, לֹא הָיָה יָכוֹל מִלְּאָךְ הַמּוֹת לְשַׁלֹּט בָּהֶם. אֲבָל, כְּאֲשֶׁר בָּא הַנַּחֵשׁ הַקְּדוּמוֹנִי, וּפְתָה אֶת חוּה לְאָכוֹל מֵעֵץ הַדַּעַת (כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְתַקַּח מִפְּרִי וְתֹאכַל וְתִתֵּן גַּם לְאִישֶׁה"), הִנֵּה, כְּאֲשֶׁר לְקַחָה "מִפְּרִי" שֶׁל עֵץ הַדַּעַת, עוֹרְרָה חוּה אֶת הָאוֹת מ' שֶׁל "מִפְּרִי", וְכִתּוּצָאָה מִכָּף גַּם אֶת הָאוֹת מ' שֶׁל "מוֹת" (שֶׁכְּאֲמוֹר פְּרָחָה בְּאוֹרֵי), וְעַל-יְדֵי כֵף הַתְּחַבְּרָה הָאוֹת מ' עִם הָאוֹתֵיּוֹת "וֹת", שֶׁהִמְתִּינוּ בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם, וְנִתְקַבַּל צִירוּף שֶׁל "מוֹת" בְּאַרְבַּע הַרוּחוֹת, וְלִכֵּן כְּתוּב אַרְבַּע פְּעָמִים אוֹתֵיּוֹת וֹת: "וְתַקַּח... וְתֹאכַל וְתִתֵּן... וְתִפְקַחְנָה" – לוֹמֵר לָךְ, שֶׁהָאוֹת מ' הַתְּחַבְּרָה בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם לְצִירוּף שֶׁל "מוֹת" עַל הָעוֹלָם, לֹא עָלִינוּ.

נִפְלָא מָה שֶׁכְּתַב ה"זֶרַע אֱמֶת" לְהַרְה"ק מְרַאפְשִׁיץ ("וֹאֵרָא"), שֶׁעַל-יְדֵי שִׁיעֲבוּד יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם הָיָה תִּיקוֹן לְאַרְבַּע פְּעָמִים אוֹתֵיּוֹת וֹת, וְעַל-כֵּן רָמַז הַנְּבִיא (נְחֻמִּיָּה ט', ח'-י): "וְתַקַּח אֶת דְּבַרְיֶךָ כִּי צַדִּיק אֲתָה... וְתֵרָא אֶת עֵינֵי אֲבֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם... וְתִתֵּן אֹתָהּ וּמִפְתִּים בְּפִרְעָה וּבְכָל עֲבָדָיו... וְתַעַשׂ לָךְ שֵׁם כְּהִיּוֹם הַזֶּה".

וּמוֹסִיף ה"זֶרַע אֱמֶת" וְאוֹמֵר, שֶׁהִתִּיקוֹן שֶׁל הָאוֹת מ' (שֶׁל מוֹת) הִיָּתָה עַל-יְדֵי שֶׁקָּבַל מֹשֶׁה אֶת הַתּוֹרָה בְּמִשְׁךְ מ' יָמִים, שָׂאֵז נִתְבַּטְּלָה הַמִּיתָה. אֲלָא, שֶׁלְצַעֲרָנוּ, עַל-יְדֵי חֲטָא הַעֲגָל חוֹרָה הַמִּיתָה לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת רַבָּה לְב', א'): "וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹקִים הוּא, חֲרוֹת עַל הַלַּחַת'. מָהוּ חֲרוֹת?... רַבִּי נְחֻמִּיָּה אוֹמֵר: חֲרוֹת (=חֲפֵשׁ) מִמִּלְּאָךְ הַמּוֹת. אֵךְ כִּיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ בְּחֲטָא הַעֲגָל, חָזַר מִלְּאָךְ הַמּוֹת לְמִקוּמוֹ.

וְלִכֵּן, בָּא פִּינְחָס, וְהִתְלַבֵּשׁ בְּמִידָתוֹ שֶׁל יִצְחָק אֲבִינוּ, מִידַת הַגְּבוּרָה, כְּדִי לְהַתְגַּבֵּר עַל מִלְּאָךְ הַמּוֹת. (וְלִכֵּן כְּתוּב "פִּינְחָס" מִלֵּא, עִם י', שֶׁזֶה בְּגִמְטְרִיָּה "יִצְחָק" (=208)), וְכֵאֲשֶׁר הַזְּכִיר פִּינְחָס אֶת הַשֵּׁם הַמְּפוֹרָשׁ, מִיַּד יְרַדָּה הָאוֹת מ' מֵעַל רֵאשׁ יִשְׂרָאֵל, וְתָנַח אֲצִלוֹ. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה כֵּךְ מִלְּאָךְ הַמּוֹת, שֶׁפִּינְחָס חָטַף מִמֶּנּוּ אֶת הָאוֹת מ', מִיַּד נִרְתַּע וְשָׁב לְאַחֹר. וּפִינְחָס לָקַח אֶת הָאוֹת מ', וְצִרְפָּה לְשִׁמוֹ, וְנַעֲשֶׂה מִזֶּה "רַמַּח" (=אוֹתָהּ הַגִּמְטְרִיָּה), וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר "וַיִּקַּח (פִּינְחָס) רַמַּח בְּיָדוֹ".

וּכְפִי שֶׁכְּתַב הַזֹּהַר הַקְּדוּשׁ (שָׁם): "פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הִשִּׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – שֶׁהִשִּׁיב אֶת הָאוֹת מ', שֶׁהִיָּתָה מִלֵּאָה דָם, וּפְרָחָה מֵעַל רֵאשׁוֹם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, "בְּקָנָאוּ אֶת קְנֵאתִי בְּתוֹכָם" – "בְּתוֹכָם", אוֹתֵיּוֹת "בְּתוֹךְ מ'", שֶׁלְקַח אֶת הָאוֹת מ' מִמִּלְּאָךְ הַמּוֹת, וּבְזָכוֹת זֶה "וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי".

וְרֵאוּי לְהוֹסִיף מָה שֶׁאֲמָרוּ חז"ל (סוֹפָה נב'): "לְעֵתִיד לְבוֹא, מִבִּיאֵי הַקַּב"ה לְיִצְרַח הַרְע, וְשׁוֹחֲטוּ בְּפָנֵי הַצַּדִּיקִים".

ותמהו המפרשים על-כך. שכן, מדוע צריך **יצר הרע להישחט**? והלא זהו תפקידו שבגללו הוא נברא, להסית ולפתות את האדם לעבירה. אם כך, למה עתיד הוא להיענש?
 ומבאר ה"אמרי יוסף", שכונת חז"ל באומרים ש"לעתיד לבוא, מביאו הקב"ה ליצר הרע, ושוחטו", היא בעצם שה' יתברך, בזמן הגאולה, יוציא את האות **מ'** משמו של היצר הרע "**סמאל**", וישאר השם "**סאל**", שהוא שם קדוש.

וכפי שובאר הרה"ק מהרי"א מקמארנא זיע"א ואמר, שהנה ידוע ששמו של **יצר הרע/מלאך המות** הוא "**סמאל**", אלא שהאות **מ'** משמו רומזת על **מות**, שכן זהו תפקידו של מלאך המות – להמית את האדם. אולם, לעתיד לבוא, כאשר יבוא משיח צדקנו, במהרה בימינו, יוציא הקב"ה את האות **מ'**, הרומזת ל**מות**, מתוך שמו של היצר "**סמאל**", וישאר השם הקדוש "**סאל**". ועל-ידי כך יתבטל ה**מות** מן העולם, ויקומו המתים לתחייה, כמו שאומר הנביא (ישעיה כה, ח): "בלע המות לנצח...", ובהמשך (שם כו, יט): "יחיו מתים נבלתי יקומו הקיצו ורננו שכני עפר".

לפי זה מפרש הרה"ק מהרי"א מקמארנא את הכתוב בתהילים (לד, טו): "סור מרע ועשה טוב". הנה, דוד המלך התפלל: "סור מרע" – דהינו, שתסור האות **מ'** משמו של היצר הרע "**סמאל**" (שזהו החלק הרע שבקרב), ועל-ידי כך "ועשה טוב" – אזכה להופכו לטוב, על-ידי שיתגלה השם הקדוש "**סאל**" שבקרב.

ויש לומר, כי היות שמבואר בזהר הקדוש ובמדרשים, שלעתיד לבוא, באחרית הימים, דוד המלך עצמו יהיה מלך המשיח, ויחיה את המתים, על-כן התפלל דוד לפני הקב"ה: "**אתה סתר לי**" ראשי תיבות "**סאל**" – שאזכה לגילוי השם הקדוש "**סאל**", ואולם "**מצר תצרני**" (=תשמרני) – תשמרני מהאות **מ'**, הרומזת ל**מות** בשמו של היצר הרע (**סמאל**). וכל זאת במהרה בגאולה הקרובה, שהרי אז יוציא הקב"ה את האות **מ'** משמו של **סמאל**, כדי שיתגלה השם "**סאל**", ותבטל המיתה בעולם, ויקומו המתים לתחייה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) ויבני קרח לא מתו!"

מובא בספר "אגרא דכלה" להרה"ק בעל ה"בני יששכר" זיע"א: "שמעתי מאת כבוד אדמו"ר הרב הקדוש רבי מנחם מנדל מרימנוב זיע"א רמז על הכתוב, "ויבני קרח לא מתו" – דהינו, למרות שקרח, שהיה **בעל המחלוקת**, מת ונבלע באדמה, עם כל זה "בני קרח" – "תלמידיו", **בעלי המחלוקת** שבכל דור ודור "לא מתו", כי בכל דור ודור ישנם מתנגדים **ובעלי מחלוקת**, שחולקים על הצדיקים, ההולכים בתוכם. בענין זה ראוי להביא את דברי רבנו יוסף חיים, בעל ה"בן איש חי" זיע"א, התמה על דברי הגמרא (עירובין מג): "הרוצה לידע כמה גובהו של דקל – מודד קומתו, וצלו, וצל קומתו – וידע כמה גובהו של דקל". דהינו, אם קומתו של האדם היא מטר ושבעים, וקומת הצל שלו היא שלשה מטרים וארבעים, כלומר שמידת הצל היא כפולה מהמציאות, על-כן ימדוד את מידת הצל של הדקל, ויחלקה בשניים, וקף ידע את גובהו של הדקל.

שואל על-כך הגאון ה"בן איש חי", בספרו "בן יהודע": וכי לצורך הדברים הללו ערף רב אשי את הש"ס? כדי שידע למדוד את גובהו של הדקל?! (וכי הש"ס הוא ספר מתמטיקה?). אלא, אומר ה"בן איש חי", שאין פונת הגמרא לגובהו של דקל כפשוטו. אלא הפונה היא, שצריך לבדוק את קומת הצדיק, הנמשל לדקל, כפי שנאמר: "צדיק כתר (=דקל) יפרח" (תהילים צב, ג). ולמה צריכים אנו לדעת למדוד את קומתם/גדולתם של צדיקים?

אלא מפני אותם "בני קרח", **בעלי המחלוקת**, שבאים ואומרים: וכי הרב הזה צדיק בכלל? וכי זה נחשב לגדול הדור? הלא זכורים לנו גדולי הדור הקודם... הם באמת היו גדולים וצדיקים. ואילו הרבנים האלה של היום לא צדיקים בכלל (חס ושלום)... ו"לבני קרח" אלו מתניחסת הגמרא ואומרת: הרוצה למדוד גובהו של "דקל" (=של הצדיק), שלא ישנה אותו לענקי הדורות הקודמים. אלא, קודם ימדוד את "קומתו" שלו, ואחר-כך את ה"צל" של עצמו – דהינו, את המעשים הטובים שלו. ובאופן יחסי אליו ימדוד גם את הצדיק, ואז באמת יראה עד כמה אותו צדיק הוא גדול באמת!
 "שויתי ה' לנגדי תמיד"

רבי אברהם יצחק הכהן קוק, רבה הראשי של ארץ ישראל (לאחר מלחמת העולם הראשונה), נודע מנעוריו כשקדן מופלג, שאינו פוסק מגרסא (=לימוד תורה) אפילו לשעה קלה. בשנות לימודיו בישיבת וולוז'ין המהוללת, נהג רבי אברהם יצחק להתבודד באחת מפינות הישיבה עד שעה מאוחרת בלילה, שם למד בהתלהבות רבה פרקי הלכה ומוסר, לאורה של מנורת נפט קטנה. בתום לימודו היה מסיר את הזכוכית שעל-פני המנורה לפני שכבה את אורה. פעם בדקו אחריו, ומצאו שעל הזכוכית המפויחת היה רשום "שויתי ה' לנגדי תמיד" (תהילים טו, ח), כדי שבשעת הלימוד לא יסיח דעתו אף לרגע ממציאות ה' יתברך. **שבת שלום לכל בית ישראל!** נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֻעַ: 19:19

עֲרַשׁ"ק ב' תְּמוּז תשע"ז (14.7.17) bnei-zion.com

יְצִיאַת הַשְּׁבֻעַ: 20:31 ר"ת 21:13

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֻמִּיה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אמר רבי שמעון בן לקיש: פִּינְחָס הוא אֱלִיהוּ" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

הַמְאָמֵר הוא לְכָבוֹד מְלֶאֶךְ הַבְּרִית, הוא אֱלִיהוּ הַנְּבִיא, וְלְכָבוֹד הַכְּנֶסֶת שְׁנֵי נְכַדֵי לְבָרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ (ב' – כ"א בְּתִמּוּז, בְּסִימָן "אך טוב לישראל").

(יְדוּעַ וּמְפֹרָסִם, שְׂאֵלֵיהוּ הַנְּבִיא בָּא לְכָל בְּרִית מִיְלָה שְׁעוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל. וּמִקּוֹד הַדְּבַר בְּ"פִרְקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר" (פִּרְקַי כ"ט)): "נִגְלָה עָלָיו הַקְּב"ה, וְאָמַר לוֹ: מָה לָךְ פֹּה אֱלִיהוּ? אָמַר לוֹ: קָנֵא קָנֵאתִי לַה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי עֲנּוּ בְרִיתְךָ (=בְּרִית הַמִּלָּה) בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר לוֹ הַקְּב"ה: לְעוֹלָם (=תְּמִיד) אַתָּה מְקַנֵּא – קָנֵאתָ בְּשֵׁטִים עַל גִּילּוֹי עֲרִיזוֹת, שְׁנֵאמַר: 'פִּינְחָס...הָשִׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קָנֵאתִי'. וְגַם כָּאֵן אַתָּה מְקַנֵּא. חֵייד (=לְשׁוֹן שְׁבוּעָה) שְׂאֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין בְּרִית מִיְלָה, עַד שְׂאֵתָה רֹאֵה בְּעֵינֶיךָ. מִכָּאֵן הַתְּקִינוּ חֻכְמִים, שִׁיהִיו עוֹשִׂים מוֹשָׁב (=כְּסֵא) כְּבוֹד לְמֶלֶךְ הַבְּרִית (=הוא אֱלִיהוּ הַנְּבִיא)".

עַל הַפְּרָכָה שְׂאֵנוּ מְבָרְכִים אֶת הַתִּינּוֹק לְאַחַר קִיּוֹם מְצוֹת הַמִּלָּה – "כֶּשֶׁם שֶׁנִּכְנַס (הַתִּינּוֹק) לְבְּרִית, כֵּן יִכְנַס לְחוּפָה וְלִמְעֵשִׂים טוֹבִים" – שׂוֹאֲלִים חֲזו"ל (הַבַּעַשׁ"ט ר' בְּרוּךְ מִמְעוּבֵי זִיע"א): הֲלֵא, לְכַאוּרָה, יֵשׁ לְדַקְדָּק עַל לְשׁוֹן הַפְּרָכָה "כֶּשֶׁם שֶׁנִּכְנַס (הַתִּינּוֹק) לְבְּרִית". הֲלֵא צְרִיךְ לֹאמֵר: "כֶּשֶׁם שֶׁהַכְּנֶסֶתִי לְבְּרִית". שְׁהָרִי, הַתִּינּוֹק לֹא נִכְנַס בְּעַצְמוֹ לְבְּרִית, אֲלָא הָאֵב הוּא זֶה שֶׁמְכַנֵּס אֶת בְּנוֹ בְּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ.

וּבְאוּר עֲנִין זֶה הוּא עַל-פִּי הַפְּתוּב בְּגִמְרָא (מִנְחוֹת מ"ג): "בְּשַׁעָה שֶׁנִּכְנַס דּוֹד לְבֵית הַמְּרֻחָץ, וְרָאָה עֲצָמוֹ עוֹמֵד עִירוֹם, אָמַר: 'אוֹי לִי שְׂאֵעֲמוֹד עִירוֹם בְּלֹא מְצוּה'. וְכִיּוֹן שֶׁנִּזְכַּר בְּמִלָּה שֶׁבְּבִשְׂרוֹ – נִתְיַשְׁבָּה דַּעְתּוֹ. לְאַחַר שִׁיצָא, אָמַר עָלָיָה שִׁירָה, שְׁנֵאמַר: 'לְמִנְצַח עַל הַשְּׁמַיִת...'. – מְזִמּוֹר לְדוֹד עַל מִלָּה, שְׁנִתְנָה בְּשְׁמַיִי...".

וְהַעֲנִין הוּא, כִּי כְּאִשֶּׁר יִתְבּוֹנֵן הָאָדָם עַל כָּל הַמְצוֹת שֶׁהוּא מְקִים בְּמִשְׁךְ חַיּוֹ, יִרְאֶה שֶׁבְּעַצֵּם אֵין לוֹ אִפְּלוֹ מְצוּהָ אַחַת, שְׂאוֹתָהּ הוּא מְקִים בְּשְׁלִימוֹת וְלֵאל שׁוֹם פְּנִיָה וְנִיָּעָה. (אִם לְשֵׁם כְּבוֹד, אוֹ כְּדִי לְקַבֵּל אֶת שְׂכָרָה לְעוֹלָם הַבָּא וכו').

אוֹלָם, יֵשׁ מְצוּהָ אַחַת שֶׁהָאָדָם מְקִים בְּשְׁלִימוֹת, וְהִיא – מְצוֹת הַמִּלָּה. שְׁהָרִי, אֶת מְצוּהָ זֶה מְקִים הָאָדָם בְּהִיוֹתוֹ תִּינּוֹק בֵּן שְׁמוֹנֶה יָמִים, שְׂאֵז אֵין לוֹ דַּעַת, וּבְרוּר שְׂאֵין לוֹ שׁוֹם פְּנִיָה אוֹ נְגִיעָה, כְּדִי לְקַבֵּל עָלָיָה שְׂכָר אוֹ כְּבוֹד. לְכַד הַתְּכּוּנָה הַגְּמֵרָא: "בְּשַׁעָה שֶׁנִּכְנַס דּוֹד לְבֵית הַמְּרֻחָץ" – דְּהֵינּוּ, כְּאִשֶּׁר נִכְנַס דּוֹד הַמְּלֶךְ לְפִשְׁפֶּשׁ בְּמַעֲשָׂיו, וְלְרַחוּץ וְלְטַהֵר עֲצָמוֹ מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו (כְּדֶרֶךְ הַצְּדִיקִים, שֶׁתְּמִיד עוֹשִׂים חֲשׁבוֹן נֶפֶשׁ עִם עֲצָמָם). "רָאָה עֲצָמוֹ עוֹמֵד עִירוֹם" – דְּהֵינּוּ שֶׁבְּגִדֵל עֲנוּתוֹתוֹ רָאָה עֲצָמוֹ עִירוֹם, בְּלֹא שׁוֹם מְצוּהָ שֶׁתְּהִיָּה בְּשְׁלִימוֹת וּבְלִי פְּנִיָה. עַל-כֵּן אָמַר: "אוֹי לִי שְׂאֵעֲמוֹד עִירוֹם בְּלֹא מְצוּהָ" – אוֹי לִי, שֶׁבִּיּוֹם הַדִּין אֲעֲמוֹד לְפָנֵי בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה, עִירוֹם לְלֹא אֶף מְצוּהָ אַחַת שֶׁהִיא בְּשְׁלִימוֹת.

אוֹלָם, "כִּיּוֹן שֶׁנִּזְכַּר בְּמִלָּה שֶׁבְּבִשְׂרוֹ – נִתְיַשְׁבָּה דַּעְתּוֹ". שְׁכֵן, מְצוֹת מִלָּה שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה בְּהִיוֹתוֹ קָטָן וּבְלִי דַּעַת הִיא מְצוּהָ בְּשְׁלִימוֹת, לְלֹא שׁוֹם נְגִיעָה וּפְנִיָה שֶׁל כְּבוֹד אוֹ שְׂכָר.

לְפִי זֶה מְבוֹאֵר הֵיטֵב, מִדּוּעַ אֵין אֲנוּ מְבָרְכִים "כֶּשֶׁם שֶׁהַכְּנֶסֶתִי לְבְּרִית". שְׁהָרִי, יִתְכַן וְלֹאֲבִי הַתִּינּוֹק יֵשׁ נְגִיעָה אוֹ פְּנִיָה לְשֵׁם שְׂכָר וְכְדוּמָה. מָה שְׂאֵין כֵּן לְתִינּוֹק עֲצָמוֹ, שֶׁבּוֹדָאֵי לוֹ אֵין שׁוֹם פְּנִיָה. וְלִכֵּן אֲנוּ מְבָרְכִים "כֶּשֶׁם שֶׁנִּכְנַס (הַתִּינּוֹק) לְבְּרִית". כְּלוּמָר, כֶּשֶׁם שֶׁהַתִּינּוֹק עֲצָמוֹ נִכְנַס לְבְּרִית, בְּלִי שׁוֹם פְּנִיָה, שְׁהָרִי בְּרוּר שְׂאֵין לוֹ דַּעַת, "כֵּן יִכְנַס לְחוּפָה וְלִמְעֵשִׂים טוֹבִים" – שִׁיזְכָּה גַם לְעֵתִיד לְבוֹא לְקִים אֶת מְצוֹת ה' בְּשְׁלִימוֹת, וְלֵאל שׁוֹם פְּנִיָה וְנִיָּעָה. וְיֵשׁ עוֹד לְהוֹסִיף מָה שֶׁשְּׁנִינּוּ בְּגִמְרָא (קִידוּשֵׁין כ"ט): "תְּנוּ רַבָּנָן: הָאֵב חֵיב בְּבָנוּ – לְמוֹלוֹ, וְלְפָדוֹתוֹ וְלְלַמְדוֹ תוֹרָה... לְמוֹלוֹ מְנַלָּן (=מִהֵיכָן אֲנוּ לְמַדִּים שֶׁהָאֵב חֵיב לְמוֹל אֶת בְּנוֹ?), דְּכֹתִיב: 'וַיִּמַּל אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק בְּנוֹ בֵּן שְׁמֹנֶת יָמִים'".

לְפִי זֶה, יֵשׁ לָנוּ לְחַקוֹר חֻקִּירָה גְּדוּלָה: הָאֵם מְצוֹת הַמִּלָּה הִיא עַל הַתִּינּוֹק עֲצָמוֹ, וּמֵאַחַר וְאֵין הוּא יְכוֹל לְקַיְמָה מְצַד הַמְצִיאוֹת (שְׁהָרִי הוּא קָטָן וּבְלִי דַּעַת), לְכֵן חֵיבָה הַתּוֹרָה אֶת אֲבִיו לְהִיוֹת הַשְּׁלִיחַ לְמוֹל אֶת בְּנוֹ, וְאֵז נְחָשׁב

כְּאִילוֹ הַתִּינּוֹק קִים אֶת מִצְוֹת הַמִּילָה. או, שְׁמִצּוֹת הַמִּילָה כָּלֵל אֵינָנָה חֲלָה עַל הַתִּינּוֹק עֲצֻמוֹ, שֶׁהָרִי הוּא קֶטָן, וְאִינוּ מְחוּיָב בַּמִּצְוֹת, וּבַהֲכָרַח הַמִּצְוָה הִיא עַל הָאָב וְלֹא עַל הַבֶּן.

וְנַחֲלֵקוּ חו"ל בְּעֵינֵי זֶה. אוֹלָם, יֵשׁ לוֹמֵר לְפִי מָה שְׁבִאָרְנוּ לְעֵיל, שֶׁהַמִּצְוָה הִיא עַל הַבֶּן. שְׂכֵן, בְּפִרְכָּה, אָבִי הַתִּינּוֹק לֹא אוֹמֵר "כִּשֶׁם שֶׁהַכִּנְסָתִי לְבְרִית", אֲלֵא אָנוּ אוֹמְרִים בְּפִרְכָּה "כִּשֶׁם שְׁנַכְנַס לְבְרִית" – דְּהֵינּוּ, שֶׁהַתִּינּוֹק נִכְנָס לְבְרִית מְכוּרַח הַיּוֹתוֹ חָיִב בַּמִּצְוֹת הַמִּילָה.

וּמֵבִיא לָזֶה ה"חֲמֻדַּת יִשְׂרָאֵל" רֵאִיָּה בְרוּרָה, וְאוֹמֵר, שֶׁהָרִי יְדוּעַ שֵׁישׁ תְּרִי"ג (=613) מִצְוֹת בְּתוֹרָה. וְכֹאֲשֶׁר הַתִּינּוֹק מְקִים אֶת מִצְוֹת הַמִּילָה, הָרִי שְׁנִשְׂאָרוֹ לוֹ לְקִים תְּרִי"ג מִצְוֹת פְּחוֹת אַחַת – כְּלוֹמֵר, תְּרִי"ב מִצְוֹת, שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת בְּרִי"ת. וְלָכֵן, מְדוּיָק מְאֹד מָה שְׂאָנוּ מְבָרְכִים "כִּשֶׁם שְׁנַכְנַס לְבְרִית", דְּהֵינּוּ, לְאַחַר שֶׁהַתִּינּוֹק קִים מִצְוֹת הַמִּילָה נוֹתְרוֹ לוֹ עוֹד "בְּרִית" מִצְוֹת לְקִים. וּבְאֻמַּת הוּא נִכְנָס וּמִתְחַיֵּב בְּעוֹד בְּרִי"ת מִצְוֹת. וּמִכַּאֵן רֵאִיָּה, שְׁמִצּוֹת הַמִּילָה חֲלָה עַל הַתִּינּוֹק וְלֹא עַל הָאָב.

וּכְפִי דְבָרֵי ה"חֲמֻדַּת יִשְׂרָאֵל": "וְדַע, שֵׁישׁ לְהֵבִיא עוֹד רֵאִיָּה דְשִׁיטַת הַפּוֹסְקִים, שֶׁעִיקָר מִצְוֹת מִילָה הִיא עַל הַבֶּן (=הַתִּינּוֹק) – אֲלֵא שֶׁהַתּוֹרָה מְנַתֶּה אֶת הָאָב לְהִיּוֹת הַשְּׁלִיחַ שֶׁל הַבֶּן בְּקִיּוֹם הַמִּצְוָה. וְזֹאת, מִמָּה שֶׁפְּתַבּוּ הָרֵאשׁוֹנִים אֶת הַטַּעַם שֶׁמִּצְוֹת מִילָה נִקְרָאת בְּרִי"ת, כִּי יִשְׁנֶן בְּתוֹרָה תְּרִי"ג מִצְוֹת, שְׁמוּטָלַת עַל הָאָדָם הַחוּבָה לְקִימָן. וְכִשְׁנוֹלֵד הַתִּינּוֹק, וּמְקִים אֶת מִצְוֹת הַמִּילָה, הָרִי קִים (מִצְוָה) אַחַת, וְעַדִּין נִשְׂאָרוֹ לוֹ לְקִים עוֹד תְּרִי"ב מִצְוֹת, כְּמִנְיֵן בְּרִי"ת. (וְנִשְׂאָרוֹ לָנוּ תְּרִי"ב מִצְוֹת מְלִשׁוֹן רִיב, כִּיּוֹן שֶׁעֲתָה לְאַחַר הַמִּילָה, יִצְטָרֵף הָאָדָם לְרִיב וְלִהְלַחַם כְּנֶגֶד הַיָּצֵר, כְּדִי לְקִימָן).

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְהֵיו וַיִּכְפַּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (כַּה' יג') (אוֹמְרִים חו"ל: "פִּינְחָס זֶה אֱלֹהֵיו")

בְּזִמְנֵן שְׁמִלְכוּת אֶפְרַיִם מְנַעוּ אֶת בְּרִית הַמִּילָה, עֲמַד אֱלֹהֵיו וְקָנָא קִנְיָה גְדוּלָּה, שְׁנִאָמַר: "וַיֹּאמֶר קָנָא קִנְיָתִי לְה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת, כִּי עָזְבוּ בְרִיתִךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְאוֹתָר אֲנִי לְבַדִּי". אָמַר הַקַּב"ה לְאַלְהֵיו: חִיָּד (=לְשׁוֹן שְׁבוּעָה) שְׂאִין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים בְּרִית הַמִּילָה, עַד שֶׁאַתָּה רוּאָה בְּעֵינֶיךָ. כִּיּוֹן שֶׁאָמַר הַקַּב"ה לְאַלְהֵיו, שִׁיְהִיָּה נֹכַח בְּכָל בְּרִית וּבְרִית, אָמַר אֱלֹהֵיו לְקַב"ה: אַתָּה יְדַעְתָּ שֶׁאֲנִי מְקַנָּא לְשִׂמְךָ יִתְבָּרַךְ, הִנֵּה, אִם בְּעַל הַבְּרִית יְהִיָּה בְּעַל עֲבִירוֹת, אֵיךְ אוֹכַל לְסַבּוֹל לְהִיּוֹת שָׂם? מִיָּד הַבְּטִיחוֹ ה' יִתְבָּרַךְ שְׂיִכְפַּר לְבַעַל הַבְּרִית עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו! הַמְשִׁיךְ עוֹד אֱלֹהֵיו, וְאָמַר לְקַב"ה: וְאוֹלֵי יְהִיָּה הַמוֹהֵל בְּעַל עֲבִירָה? מִיָּד הַבְּטִיחוֹ ה' יִתְבָּרַךְ שְׂיִכְפַּר גַּם לוֹ! וְהַמְשִׁיךְ עוֹד אֱלֹהֵיו: וְאוֹלֵי יְהִיָּה בְּקַהֵל עוֹבְרֵי עֲבִירוֹת, אֵיךְ אוֹכַל לְסַבּוֹל זֹאת? וְשׁוֹב הַבְּטִיחוֹ ה' יִתְבָּרַךְ שְׂיִכְפַּר גַּם לְכָל הַקַּהֵל כְּלוֹ. וְעַנְיָן זֶה, שֶׁהַקַּב"ה מְכַפֵּר לְכָל הַקַּהֵל הַמְשִׁתַּתֵּף בַּמִּצְוֹת בְּרִית הַמִּילָה, רְמוּז בְּפִסּוֹק: "תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְהֵיו וַיִּכְפַּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

"הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם"

לְהֵלֵן סִיפּוֹר מוֹפְלָא, שֶׁהוּבָא בְּסִפּוֹר "זְקַנְיָךְ וַיֹּאמְרוּ לָךְ", שֵׁישׁ בּוֹ כְּדִי לְלַמְדֵנוּ עַד כְּמָה הָיָה נוֹשֵׂא הַדְּאָגָה לְזוֹלַת בְּרֵאשׁ מַעֲנִים שֶׁל רַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים. וְכֵן מְסַפֵּר הַגָּאוֹן רַבִּי מִשֶּׁה רוֹזִין זצ"ל, בְּעַל "נִזְר הַקְּדוֹשִׁים": "בְּעַת שֶׁהִיִּיתִי הַמְּרָא דְאַתְרָא בְּעִיר כּוֹיֵדָאן, מְקוֹם מְגוּרֵי שֶׁל "הַחֲזוֹן אִישׁ", נִכְנָס אֵלַי "הַחֲזוֹן אִישׁ", כְּשֶׁהָיָה אֲז אַבְרָךְ צְעִיר, שֶׁאֵף אַחַד (וְגַם אֲנִי) לֹא יָדַע עַל גְּדוּלוֹתוֹ, וְהַחֵל לְדַבֵּר אֵתִי בְּדַבְרֵי תוֹרָה. לְאַחַר מִכּוֹן פָּנָה אֵלַי, וְהַצִּיעַ לִי לְלַמּוֹד עִמּוֹ בְּחִבְרוּתָא, אֵךְ בְּתַנְאֵי שֶׁאֵף אַחַד לֹא יָדַע עַל-כֵּן. הַסְּפַמְתִּי לְתַנְאֵי זֶה, וּמֵאַז לְמַדְנוּ בִּיחַד. וְאֲנִי, הַמְּרָא דְאַתְרָא שֶׁל הָעִיר כּוֹיֵדָאן, הִיִּיתִי תַלְמִידוֹ שֶׁל הָאֲבָרָךְ הַגָּאוֹן, שְׁלִמִים נִתְעַלָּה וְהָיָה ל"חֲזוֹן אִישׁ". זֹכֵר אֲנִי שֶׁכָּל הַקַּהֵלָה תָּמְהוּ עַל-כֵּן, וְשֶׁאֵלוֹ אוֹתִי, "מָה יֵשׁ לָרֵב עִם הָאֲבָרָךְ הַמוֹפְנֵם הַזֶּה...?". אֵךְ אֲנִי הִיִּיתִי מוֹכַרְח לְשִׁתּוֹק.

בְּאַחַת הַפְּעָמִים סִפֵּר לִי הָאֲבָרָךְ ("הַחֲזוֹן אִישׁ") עַל יַעֲקֹב הַפְּחַח, שֶׁהוּא חוֹלָה, וְצָרִיכִים אָנוּ לְלַכֵּת לְבַקְרוֹ! אָמַרְתִּי לוֹ, שֶׁאֲצַלְנוּ הַמְּרָא דְאַתְרָא אִינוּ נוֹהֵג לְלַכֵּת אֶל בְּתֵי הָאֲנָשִׁים כָּלֵל. וּבְעוֹדִי מְשִׁתְּהָה כִּיֵּצֵד הוּא יוֹדַע מְשִׁלוֹמוֹ שֶׁל אָדָם פְּשוֹט כְּפַחַח, אָמַר לִי: "יִרְאָה כְּבוֹדוֹ, אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל הַפְּחַח מְזַלְזֵלַת בְּבַעֲלָהּ, וּמִתּוֹךְ כֵּן נוֹצֵר מִצָּב שָׁבוּ "שְׁלוֹם הַבֵּית" הַחֵל לְהַתְרוֹפֵף, וְהַעֲנִין מִדְּרָדֵר וּמִסְתַּבֵּף. עַל-כֵּן, בְּהַזְדַּמְנוֹת זוֹ שִׁיעַקֵב הַפְּחַח חוֹלָה, אִם נִלְךְ שְׁנִינוּ לְבַקְרוֹ, הָרִי כְּתוֹצָאָה מִכֵּן, מִהַנְדִירוֹת שֶׁל הַדְּבַר, יוֹצֵר רַעַשׁ גְּדוֹל בְּעִיר מִבִּיקוֹר הָרֵב, וְהָיָה לְאַשְׁתּוֹ שֶׁל הַפְּחַח כְּבוֹד גְּדוֹל, שֶׁהַכֵּל הוּא לְכַבּוֹד בְּעַלָּהּ, וְכֵן תִּדְעַה הִיא לְהַעֲרִיךְ אוֹתוֹ כְּרֵאוּי, וְהַשְׁלוֹם בְּבֵית יָשׁוּב עַל כְּנוֹ!". "וְאֲנִי" - סִכֵּם הַגָּאוֹן - "מוֹל הַסֵּבֵר נוֹרָא הוּד שְׁפָזָה, לֹא יְכוּלְתִי לְעַמּוֹד מְנַגֵּד, וְאֲכֹן הִלְכְנוּ יַחְדָּיו אֶל יַעֲקֹב הַפְּחַח. וְכִמוֹ שֶׁאָמַר "הַחֲזוֹן אִישׁ" כֵּן הָיָה. כָּל הָעִיר רַעֲשָׁה מִהַבִּיקוֹר שְׁלֵנוּ, וְאַשְׁתּוֹ כְּמוֹכֵן לֹא חִדְלָה לְדַבֵּר וְלְהַתְפַּאֵר בְּפָנֵי כָּלֵם עַל הַבִּיקוֹר הַחֲשׁוֹב שֶׁזָּכָה בְּעַלָּהּ עַל-יְדֵי רַב הָעִיר". וְסִים הַגָּאוֹן רַבִּי מִשֶּׁה רוֹזִין זצ"ל: "וּמִנִּי אֲז שׁוֹרֵר שְׁלוֹם-בֵּית אֲמִיתִי בְּבֵיתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הַפְּחַח...".

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:19

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח (תהילים קלו' טז)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:31 ר"ת 21:13

ערש"ק ב' תמוז תשע"ז (14.7.17) bnei-zion.com

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֻמִּיה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיוֹ". "לְאַלְהֵיוֹ", אוֹתוֹת לְאַלְהֵיוֹ"

אָמְרוּ חוֹז"ל בַּמִּדְרָשׁ (יִלְקוּט פִּינְחָס): "אָמַר רִישׁ בֶּן לָקִישׁ: פִּינְחָס זֶה אֱלֹהֵי. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְפִינְחָס): אַתָּה נִתַּת שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה (בְּמַעֲשֵׂה זְמַרֵי בֶן סְלוּא) – (לִכְן) לְעֵתִיד לְבוֹא אַתָּה הוּא שְׁעֵתִיד לְתַן שְׁלוֹם בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי, שְׁנַאֲמַר (מְלָאכִי ג', כג'): 'הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנַי בּוֹא יוֹם ה'...וְהַשִּׁיב לֵב אָבוֹת עַל בְּנֵים'."

בְּעֵינַי זֶה מִבִּיא לָנוּ הַ"מַּגְלָה עֲמוּקוֹת" דְּבַר פֶּלֶא (בַּחֲקֵי, "אוֹ תְּרַצָּה"). הִנֵּה, עַל הַכְּתוּב: "וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדַמוּנֵי כָּלֹ כְּאֲדַרְתַּת שְׁעַר וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֲשׂוֹ", פֶּרֶשׁ רש"י, שֶׁהִסִּיבָה שְׁעֵשׂו נִקְרָא כֹּךְ: "לְפִי שֶׁהָיָה נַעֲשֵׂה וְנִגְמַר בְּשְׁעָרוֹ כִּבְּן שָׁנִים הַרְבֵּה". וּפֶרֶשׁ הַרְשֵׁב"ם, שֶׁ"עֲשׂוֹ" הוּא מְלֶשׁוֹן "עֲשׂוּי", כִּי הוּא הָיָה עֲשׂוּי, שֶׁהָיָה בְּעַל שְׁעַר כִּבְּן שָׁנִים הַרְבֵּה. (פֶּרֶשׁוֹ חוֹז"ל, שְׁסִימְנֵי גְּדֻלוֹת תְּלוּיִים בְּשְׁעָרוֹת שְׁבַגּוּף. וְכֹאֲשֶׁר נוֹלַד עֲשׂוֹ "כָּלֹ כְּאֲדַרְתַּת שְׁעַר", הָרִי הוּא עֲשׂוּי וְנִגְמַר). אִם כֹּךְ, יֵשׁ לָנוּ לְשֹׁאֵל: אִם עֲשׂוֹ הִרְשַׁע נוֹלַד עֲשׂוּי, מְדוּעַ לֹא נִקְרָא הוּא בְּשֵׁם "עֲשׂוּי"?

וְתַרְץ הַ"מַּגְלָה עֲמוּקוֹת" וְאָמַר, שֶׁבַתְחִילָה אֲכֵן נִקְרָא עֲשׂוֹ בְּתוֹאֵר "עֲשׂוּי". אַךְ, לְאַחַר מִכֵּן, יַעֲקֹב לָקַח מִמֶּנּוּ אֶת הָאוֹת י, וַצִּרְפָּה לְשִׁמּוֹ, וְזֶהוּ שְׂרָמֵז לָנוּ הַכְּתוּב: "וַיְדוּ (שֶׁל יַעֲקֹב) אוֹחֲזוֹת בְּעַקֵּב עֲשׂוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב". דְּהִינּוּ, יְדוּ שֶׁל יַעֲקֹב אוֹחֲזוֹת בְּעַקֵּב/בְּסוּף שְׁמוֹ שֶׁל עֲשׂוּי – שֶׁהִיא הָאוֹת י – כְּדֵי לְהוֹצִיאָהּ מִשָּׁם. וְלְאַחַר שֶׁהֲצִלִּיחַ יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְהוֹצִיאָהּ, נִקְרָא שְׁמוֹ שֶׁל "עֲשׂוּי" בְּשֵׁם עֲשׂוֹ.

וְהִרְמֵז כִּפֶּן הוּא, שֶׁ"יְדוּ" הֵם אוֹתוֹת יוֹד. וְזֹאת, כְּדֵי לִזְמַר לָךְ, שֶׁיַּעֲקֹב הוֹצִיא אֶת הָאוֹת י מִעֲשׂוֹ, וְעַל-כֵּן "וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב" – הַקַּב"ה קָרָא אֶת שְׁמוֹ יַעֲקֹב, שֶׁהוּא צִירוּף שֶׁל "עַקֵּב" עִם י (עַל שֶׁהוֹצִיאָהּ יַעֲקֹב מִעֲשׂוֹ). שֶׁהָרִי, שְׁמוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הָיָה צָרִיף לְהִיּוֹת "עַקֵּב", עַל שֶׁאֲחֻז בְּעַקֵּב עֲשׂוֹ. אֲבָל, מִפְּיוֹן שֶׁהוֹצִיא אֶת הָאוֹת י מִעֲשׂוֹ, נִקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב.

וּמוֹסִיף עַל-כֵּךְ הַ"מַּגְלָה עֲמוּקוֹת" וְאָמַר, בְּשֵׁם סֵפֶר הַ"הַפְּלִיאָה", שֶׁלְעֵתִיד לְבוֹא יוֹצִיא אֱלֹהֵי הַנְּבִיא גַם אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, וַיִּשְׁאֵר מִעֲשׂוֹ עֵשׂ (עֵשׂ=זַחַל קָטָן שֶׁלֹּא נִרְאָה לְעֵינַי). וְזֹאת, כְּפִי שְׂרוּמֵז הַכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה נ', ט'): "הֵן כָּלֶם כִּפְגַּד יְבֹלוּ, עֵשׂ יֵאכְלֶם". (וְרוּמֵז הַכְּתוּב בְּתִיבָה "יְבֹלוּ", שֶׁהִיא אוֹתוֹת "בְּלִי ו'". דְּהִינּוּ, עֵשׂו יִשְׁאֵר גַּם לְלֹא הָאוֹת ו'. (ר' מֹשֶׁה יְבִנְיָאֵל)).

וְאוּלָּם, אֶת אוֹתָהּ הָאוֹת ו' שִׁיוֹצִיא אֱלֹהֵי מִעֲשׂוֹ הוּא יִמְסוֹר לְיַעֲקֹב אֲבִינוּ, וְשְׁמוֹ יִהְיֶה מְלֵא – "יַעֲקֹב" – כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (וַיִּקְרָא כו', מב'): "וְזִכַּרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב". וּפֶרֶשׁ רש"י, שֶׁבַחְמֶשֶׁה "יַעֲקֹב" – כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (וַיִּקְרָא כו', מב'): "וְזִכַּרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב". וּפֶרֶשׁ רש"י, שֶׁבַחְמֶשֶׁה מְקוּמוֹת נִכְתָּב יַעֲקֹב מְלֵא, עִם ו', וּבַחֲמֶשֶׁה מְקוּמוֹת כְּתוּב אֱלֹהֵי חֶסֶד, בְּלִי ו' (=אֱלֹהֵי). וְזֹאת, כְּדֵי לְרַמֵּז לָנוּ, שֶׁיַּעֲקֹב אֲבִינוּ לָקַח עֲרַבּוֹן – אֶת הָאוֹת ו' מֵאֱלֹהֵי – עַד שֶׁיְבוֹא אֱלֹהֵי וַיְבַשֵּׁר אֶת גְּאוּלַּת בְּנֵי שֶׁל יַעֲקֹב.

הִנֵּה, מְבוֹאֵר מִדְּבַרֵי רש"י הַקְּדוּשׁ, שֶׁיַּעֲקֹב אֲבִינוּ נִטַּל מִשְׁכּוֹן/עֲרַבּוֹן מֵאֱלֹהֵי – אֶת הָאוֹת ו'. וְלִכֵּן נִקְרָא אֱלֹהֵי בַחֲמֶשֶׁה מְקוּמוֹת בְּשֵׁם "אֱלֹהֵי", וְאֵילוּ יַעֲקֹב נִקְרָא בַחֲמֶשֶׁה מְקוּמוֹת בְּשֵׁם יַעֲקֹב. כֹּל זֹאת, כְּדֵי לְהַבְטִיחַ שֶׁאֱלֹהֵי הַנְּבִיא יוֹצִיא לְעֵתִיד לְבוֹא אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, וַיִּשְׁאֵר מִעֲשׂוֹ עֵשׂ.

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְעֲשׂוֹ הַרְשָׁע (בְּרֵאשִׁית לג', יד'): "יַעֲבֹר נָא אֲדֹנָי לְפָנָי עַבְדּוֹ...עַד אֲשֶׁר אָבִיא אֶל אֲדֹנָי שְׁעִירָה". שָׁכֵן, "אָבִיא אֶל אֲדֹנָי שְׁעִירָה", סוּפֵי תִיבוֹת אֱלֹהֵי, לְרַמֵּז עַל הַמְשָׁכּוֹן שֶׁל הָאוֹת ו' שֶׁנִּטַּל יַעֲקֹב מֵאֱלֹהֵי, כְּדֵי לְהַבְטִיחַ שֶׁאֱלֹהֵי הַנְּבִיא יוֹצִיא לְעֵתִיד לְבוֹא אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִדְמָן) וְנִתְתָּה מֵהוֹדֵךְ עָלָיו"

עַל הַכְּתוּב, וַיִּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה קַח לָךְ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן...וְנִתְתָּה מֵהוֹדֵךְ עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָּל עַדְתַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִפֶּרֶשׁ רש"י: "וְנִתְתָּה מֵהוֹדֵךְ, זֶה קְרוּן פְּנִים (=פְּנִים קוֹרְנוֹת, מֵאִירוֹת). 'מֵהוֹדֵךְ', וְלֹא כָּל הוֹדֵךְ...".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנֵן זֶה. שְׂכֹן, מְדוּעַ דְקָדֵק הַקַּב"ה לֹמַר לְמֹשֶׁה "וַיִּנְתַּתָּהּ מִהוֹדֶךָ עָלָיו", שְׂמִכְפָּאן מִשְׁתַּמֵּעַ שְׂצָרִיךְ הוּא לְתַת רַק חֵלֶק מִהוֹדוֹ, וְלֹא אֶת כָּל הוֹדוֹ, כְּפִי שֶׁפָּרַשׁ רַש"י: "מִהוֹדֶךָ וְלֹא כָּל הוֹדֶךָ?" וְצָרִיךְ גַּם לְהִבִּין עַל אֵיזֶה הוֹד שֶׁל מֹשֶׁה מְדוּבָר כִּאֲנִי?

תְּחִלָּה, נִקְדִּים לְהִבְיָא מָה שֶׁשָּׂנִינוּ בַּגְּמָרָא (שְׁבֵת פַּח): "דְּרַשׁ רַבִּי סִימְאִי: בְּשַׁעָה שֶׁהִקְדִּימוּ יִשְׂרָאֵל 'נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע' בָּאוּ שְׂשִׁים רִיבּוּא שֶׁל מְלָאכֵי הַשָּׂרֵת, (ו)לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל קִשְׂרוּ לוֹ שְׁנֵי כְּתָרִים – אֶחָד כְּנֶגֶד 'נַעֲשֶׂה' וְאֶחָד כְּנֶגֶד 'נִשְׁמָע'. וּפְיוֹן שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל (בַּעֲגָל) יָרְדוּ מֵאָה וְעֶשְׂרִים רִיבּוּא מְלָאכֵי חֲבֵלָה וּפְרָקוּם, שְׂנַאֲמַר (שְׁמוֹת לֵג, ו): 'וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מְהֵרָה חוֹרֵב'... אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וּפְלֵן זָכָה מֹשֶׁה וּנְטָלָן... אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: עֲתִיד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַחְזִירָן לָנוּ, שְׂנַאֲמַר: 'וּפְדוּיֵי ה' יִשְׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׁמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים'."

בְּעֲנֵן זֶה אוֹמְרִים חו"ל, שְׂכָאֲשֶׁר יָרַד מֹשֶׁה מִן הַהָר, פָּגַשׁ אֶת אוֹתָם מְלָאכֵי חֲבֵלָה שֶׁבָּאוּ וּלְקַחוּ מִיִּשְׂרָאֵל אֶת הָעֵדִים. מִיָּד גָּעַר וְנָנַף בָּהֶם מֹשֶׁה, וּמִגְעָרְתּוֹ נִבְהָלוּ מְלָאכֵי חֲבֵלָה, וּבְרַחוּ מִמֶּנּוּ. אוּלָּם, תוֹךְ כְּדֵי מְנוּסָתָם הִפִּילוּ מִיָּדָם אֶת כָּל הַכְּתָרִים/הָעֵדִים שֶׁלְקָחוּ מֵעַם יִשְׂרָאֵל. כְּאֲשֶׁר רָאָה מֹשֶׁה כִּךְ, קִבֵּץ אֶת כָּל הַכְּתָרִים וְחָזַר אֶל הַקַּב"ה. אָמַר לוֹ: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵלֹהֵי הַכְּתָרִים שֶׁקִּבְּצָתִי – שְׁלֵי הֵם אוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל? אָמַר לוֹ הַקַּב"ה: שְׁלֵךְ הֵם, פְּיוֹן שִׂישׁ לִי דִין, שְׂאֵם בָּאוּ אֲנִישֵׁי חֵיל לְעִיר, וְשָׁבוּ אֶת שְׁלָלָהּ, וּבָא גִיבּוֹר אֶחָד וְהִצִּיל מִיָּדָם אֶת הַשְּׁלָל – הֲרִי הֵם שְׁלוֹ. כְּאֲשֶׁר שָׁמַע מֹשֶׁה כִּךְ, נָטַל אֶת כָּל הַכְּתָרִים וְהִנִּיחָם בְּרֵאשׁוֹ. וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב: "וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל...". (וּבְרוּר שֶׁמְדוּבָר בַּכְּתָרִים/עֵדִים רוֹחֲנִיִּים וְזָכִים). וּמִזֶּה קָרָן עוֹר פָּנָיו שֶׁל מֹשֶׁה, עַד שֶׁהִיָּה צָרִיךְ לְשִׁים עֲלֵיהֶם מְסוּהָ, כְּפִי שְׁכַתּוּב: "וַיִּרְא אֶהָרֶן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרָן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹהֵי... וַיִּכַּל מֹשֶׁה מְדַבֵּר אֹתָם וַיִּתֵּן עַל פָּנָיו מְסוּהָ."

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר אָמַר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה, שְׁלֹא הוּא יִכְנִים אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָה, אֲלֹא יְהוֹשֻׁעַ, מִיָּד הַתְּפַלֵּל מֹשֶׁה רְבוּנוּ: "יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הַרְוֹחַת לְכָל בֶּשֶׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה...". וּפְרַשׁ רַש"י: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, גְּלוּי וַיְדוּעַ לְפָנָיִךְ, (ש)דְּעַתּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד (מִיִּשְׂרָאֵל)... אֵינֶן דּוֹמִין זֶה לְזֶה. (עַל-כֵּן) מִנֵּה עֲלֵיהֶם מְנַהֵג, שְׂיִהָא סוּבַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי דְעַתּוֹ."

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנֵן זֶה. שְׂכֹן, אִיךְ יוּכַל מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל לְהִבִּין וּלְסַבּוֹל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִשְׁשׁ מֵאוֹת רְבוּא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? וּמְצִינוּ עַל-כֵּךְ רַעֲיוֹן נִשְׁגָּב שֶׁל הַרְה"ק רַבִּי חַיִּים מְקוּסוּב זצ"ל זִיע"א, בְּסִפְרוֹ "תוֹרַת חַיִּים", שֶׁם הוּא מְבַאֵר, שְׂמָה שְׂזָכָה מֹשֶׁה רְבוּנוּ לְהַשִּׁיג כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְפִי דְעַתּוֹ, הוּא מַחְמַת שֶׁקִּבַּל מֵהֵם אֶת הָאוֹרוֹת, הֵם הַכְּתָרִים/הָעֵדִים שֶׁהָיוּ בְּתַחֲלֵה עַל רֵאשִׁים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְאֶבְדּוּ לָהֶם בַּחֲטָא הָעֲגָל.

וּמַעַתָּה יֵשׁ לֹמַר, כִּיּוֹן שֶׁמֹּשֶׁה רְבוּנוּ הַתְּפַלֵּל לְפָנֵי הַקַּב"ה, שְׂיִשִּׁים וַיִּמְנֶה וַיִּמְנֶה מְנַהֵג שְׂיִהָא סוּבַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְפִי דְעַתּוֹ, הִנֵּה עַל-כֵּן צוּה אוֹתוֹ הַקַּב"ה "וַיִּנְתַּתָּהּ מִהוֹדֶךָ עָלָיו", וּפְרַשׁ רַש"י: "זֶה קְרוּן פָּנִים". כְּלוּמַר, שְׂגַם יְהוֹשֻׁעַ יִזְכֶּה לְקְרוּן עוֹר פָּנִים מֵאוֹתָם הַכְּתָרִים/הָעֵדִים שֶׁנִּטְלוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעוֹן חֲטָא הָעֲגָל, כְּדֵי שְׂגַם יְהוֹשֻׁעַ יִזְכֶּה לְהַשִּׁיג וּלְסַבּוֹל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְפִי דְעַתּוֹ. אֵלֹהֵי תוֹכֵן דְּבָרָיו הַמְּתוֹקִים שֶׁל הַ"תוֹרַת חַיִּים".

"הוּא דִתָּן וְאַבִּירָם קְרוּאֵי הָעֵדָה, אֲשֶׁר הִצּוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהָרֶן בְּעֵדַת קַרְח"

יְדוּעַ, כִּי הַרְבֵּה צְדִיקִים צִיוּ לְתַלְמִידֵיהֶם בְּאֻזְהָרָה חֲמוּרָה, לְכָל יְעִיזוּ בְּשׁוּם אוֹפֵן לְהַתְּעַרֵב בְּמַחְלוּקַת, אֲלֹא יִבְרַחוּ מִמֶּנָּה כְּמִטְחֵי קֶשֶׁת. אִף הַרְה"ק, בְּעַל הַ"אֲמָרֵי נַעַם" מְזִיִּדִיקוּב זִיע"א, הַזְהִיר כִּךְ אֶת כָּל תַּלְמִידָיו, וְהַמְשִׁיל עַל-כֵּךְ מְשָׁל: הָאֲרִיָּה, מְלֵךְ הַחַיּוֹת, חָלָה פַּעַם בְּמַחְלָה, שְׂגוּפוֹ הַסְּרִיחַ בְּרִיחַ רַע. הַלֵּךְ הָאֲרִיָּה אֶל הַדָּב וּשְׂאָלוֹ: "הָאֵם מְרִיחִים מִמֶּנִּי רִיחַ רַע?". פִּתַּח הַדָּב וְעָנָה לוֹ: "אֵם כָּל הָאֲמַת, אֲדוּנֵי הַמְּלָךְ, מָה אוֹמַר וּמָה אֲדַבֵּר, לְצַעֲרֵנוּ אֲכֵן נוֹדֵף מִמֶּךָ רִיחַ רַע". מִיָּד צוּה הָאֲרִיָּה לְקְרוּעַ אֶת הַדָּב, עַל שֶׁמְעוּ לְדַבֵּר כִּךְ אֶל הַמְּלָךְ. הַמְּשִׁיךְ הָאֲרִיָּה וּשְׂאָל אֶת הַגְּדִי, אֵם יֵשׁ מִמֶּנּוּ רִיחַ רַע? כְּרֵאוֹת הַגְּדִי אֶת מִשְׁפֵּט הַדָּב, שֶׁקָּר, וְאָמַר שְׂאִין זֶה נִכּוֹן כְּלָל, וְאִין הוּא מְסָרִיחַ. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שְׂרִיחוֹ הוּא כְּרֵיחַ הַשְּׂדֵה לְשִׁבְחָה. כְּשֶׁמוּעַ הָאֲרִיָּה אֶת תְּשׁוּבָתוֹ, מִיָּד שִׁסַּע אוֹתוֹ כְּשִׁסַּע הַגְּדִי, עַל שֶׁהוּא חוֹנֵף לוֹ בְּדַבְּרֵי כְּזָב. הַמְּשִׁיךְ הָאֲרִיָּה וְהַלֵּךְ לְשִׂאוֹל אֶת הַשְּׂוֹעֵל אֶת שְׂאֵלָתוֹ. אִף הַשְּׂוֹעֵל, בְּפִקְחוּתוֹ, הִשְׁתַּמֵּט מִלְּעֲנוֹת, אֲלֹא הִשִּׁיב לְאֲרִיָּה: "סִלַּח לִי אֲדוּנֵי הַמְּלָךְ, כִּי חוֹלָה אֲנִי בְּחוּלֵי הַצִּיּוֹן, וְנִחְרִיר סְתוּמִים, וְאֵינִי יוֹכֵל לְהַרְיֵחַ וְלַהֲרִיגֵשׁ בְּכֻלּוֹם...". וּבְכֵךְ סִים הַרְה"ק בְּעַל "אֲמָרֵי נַעַם" זִיע"א, וְאָמַר לְחִסְדֵּיוֹ: בְּזִמְנִים אֵלֹהֵי צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְסַבּוֹל מִחוּלֵי הַצִּיּוֹן, וְלֹא לְהַרְיֵחַ כְּלוּם, כִּי חָס וְשָׁלוֹם מְלַהֲתַעֲרֵב בְּמַחְלוּקַת, רַחֲמָנָא לִיצְלָן.

שְׁבֵת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:19

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח (תהילים קלו' טז)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:31 ר"ת 21:13

ערש"ק ב' תמוז תשע"ז (14.7.17) bnei-zion.com

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרַמְיָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיַּפְלִל וַתַּעֲצֵר הַמַּגִּפָּה וַתַּחֲשֹׁב לוֹ לְצַדִּיקָה... " (תהילים קו', ל')

ה'דגל מחנה אפרים" אומר, שהקב"ה מנהיג את העולם הזה על-ידי צרופי אותיות התורה הקדושה, וכשאותיות אלה יורדות למטה, לעולם הזה, הן מצטרפות לפי מדרגת המקבלים. ומאחר שמאתו יתברך לא תצאנה הרעות, כמו שכתוב (איכה ג', לח'): "מפי עליון לא תצא הרעות...". כל ההשפעות שמשפיע ה' יתברך משמים הן חסד ורחמים – אלא שבירידתן למטה, הן מתהפכות לפי מדרגת המקבלים: אם המקבלים הם עובדי ה' יתברך, אז הצרופים נשארים כפי שהיו למעלה, קרי חסד ורחמים. אבל אם הם וחלילה אין המקבלים ראויים לקבל את השפע היורד, מחמת רוע מעשיהם, כי אז מקבלות האותיות צרופ אחר, והחסד הופך לדין, הענג נהפך חס וחלילה לנגע (אותן האותיות), השפע נהפך לפשע, רצה נהפך לצרה וכו'.

אבל כשאדם חוזר בתשובה ומתפלל אל ה' יתברך, או הולך לתלמיד חכם כדי שיתן תיקון לנשמתו ויתפלל עבורו, קרי הוא מחזיר את צרופי האותיות כפי שהיו למעלה, לחסד ולרחמים, וכך מבטל הוא את הדין. וזהו שנאמר "ואיש חכם יכפרנה" – דהינו, אותו חכם וצדיק, על-ידי התיקון שנותן לאדם הוא מכפר עליו, ועל-ידי כך מבטל מעליו את הגזירה.

על-פי זה יאיר לנו להבין, מדוע זכה פינחס לכהונה, כמו שאמרו חז"ל (ובחים כג'): "לא נתפחן פינחס, עד שהרגו לזמרי". שהרי, פינחס הפך את מידת הדין לחסד ורחמים, כשהרג את זמרי. ומאחר וידוע, שהפחן הוא איש חסד, כמוכא בזהר הקדוש (תלק א', רנו) על הכתוב: "וללוי אמר תמיה ואוריה לאיש חסידך", על-כן ראוי פינחס לכהונה – על שעורר את הרחמים על ישראל. וזהו שכתוב: "וירא פינחס... ויקח רמה בידו", "רמה" אותיות "רחם", שעורר רחמים על ישראל, והתבטל הרוגו. ועל-כך נאמר: "ברגו רחם תזכר, ברגו אהבה תזכר".

(ולכן כתוב במדבר יח', יד'): "וילאמר ה' אל אהרן (הכהן)... כל חרם בישראל לך יהיה". "חרם" אותיות "רחם" – מכאן, שהקב"ה נתן לפהגים את הכח להפוך את ה"חרם" ל"רחם").

לפי זה יתבאר היטב מה שכתוב: "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם". דהינו, פינחס שנה את צרופ האותיות "קנאה" ל"נאקה", שהוא לשון תפילה, כמו שכתוב (שמות ו', ה'): "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבדים אתם ואזכר את בריתי". ועל-ידי שהפך פינחס "קנאה" ל"נאקה", בכו ישראל ("והמה בכים") ונאנחו על חילול ה' הנורא של ראש שבט בישראל (זמרי בן סלוא, שחטא עם המדינית). ואכן, עלתה נאקתם השמימה, ונהפך הדין לרחמים.

על-פי זה יבואר גם הכתוב בתהילים (קו', ל'): "ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה ותחשב לו לצדקה לדר ודר עד עולם". דהינו, כמו שהצדקה מצילה ממות ("וצדקה תציל ממות" (משלי י', ב)) – כך, במעשהו, כאשר עצר פינחס את המגיפה, ובטל את המות – נחשב לו הדבר בבחינת צדקה, כמו שאומר הכתוב: "ותעצר המגפה ותחשב לו לצדקה".

והביא על-כך ה"תפארת שלמה" רמז נפלא בפרשת "שקלים", על הכתוב: "זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל", ואמר, שהנה, "מחצית" הם אותיות המלה "חי" והמלה "מת", כאשר האות צ' מפרידה ביניהן. והרמז הוא, שעל-ידי הצדקה, הנרמזת באות צ', מתהפך הדין לרחמים, ומכריע את הכף לצד ה"חי", ולא לצד ה"מת", חלילה. וזהו שכתוב: "השיב את חמתי" – "חמתי" אותיות "חי" ואותיות "מת". כלומר, בתחילה האותיות "חי" היו מרוחקות זו מזו, והאותיות "מת" קרובות זו לזו, מחמת הגזירה על מעשה זמרי. אולם, פינחס השיב את "חמתי" – קרב את האותיות "חי", ורחק את האותיות "מת", על-ידי תפילה ("ויעמד פינחס ויפלל"). ומעשה זה נחשב לו לצדקה. שכן, בכך שהוא הכריע לצד החיים, הושבה החמה ונעצרה המגיפה בישראל, וזכו הם לחיים. וזהו שכתוב: "ותחשב לו לצדקה". דהינו, כשם שהצדקה מהפכת מות לחיים, כך מעשה פינחס גרם

להפוך את הגזרה של **"מת"** ל**"חי"**. ויש לומר, שעל-כך נאמר (ישעיה מד, כב): **"מחיתי כעב פשעיד וכענן חטאותיד שובה אלי כי גאלתיך"**. **"מחיתי"** – שקרב את האותיות **"חי"**, והרחיק את האותיות **"מת"**, ובכך **"ויכפר על בני ישראל"**. (על פי **"אורה של תורה"** להרה"ק פינחס פרידמן) **"וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר"**

על דברי הנביא ישעיה (ד, ו): **"וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר"**, אומר ה"מנחת יצחק", שהסכה מסמלת את עשית וקיום תרי"ג המצות. שהרי, כל היושב בסכה – כיושב תחת כנפי השכינה, כמו שאומר הזוהר הקדוש (קג, ב): **"בשעה שהאדם יושב בסכה, שהיא "צלא דמהימנותא" (=צל האמונה), השכינה פורסת את כנפיה עליו"**. (וברור הוא, ששיבה במחיצת השכינה אפשרית רק על-ידי קיום תרי"ג המצות). והנה, כידוע, קבלנו מאבינו שבשמים **רמ"ח** (=248) מצות **"עשה"**, ו**שס"ה** (=365) מצות **"לא תעשה"** – וביחד תרי"ג (=613) מצות, שעליהן אמרה התורה, שאין להוסיף או לגרוע מהן, כמו שכתוב (דברים ד' ב): **"לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם, ולא תגרעו ממנו, לשמר את מצות ה' אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם"**. (ועל-כך רמז הכתוב (בראשית כז, מ): **"והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך"**. שהנה, אף כשמוסיפים עוד מצוה אחת לתרי"ג (=613) המצות, ומקבלים **תרי"ד** (=614) מצות, נחשב הדבר לפריקת על. ועל-כך רמז הכתוב **"כאשר תריד"** – כאשר אתה מוסיף עוד מצוה, ומתקבל **"תריד"** מצות, הרי זה כאילו **"ופרקת עלו"** (של הקב"ה) מעל צוארך". ועל-כך מזהיר אותנו הנביא, **"וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור"**. דהינו, צריך לשמור את כל תרי"ג (=613) המצות בשלימות, (שעל-כך כאמור רומזת הסכה), ואסור להוסיף או לגרוע מהם. שכן, הם ה"צל" (=השמירה)... מחרב, ולמחסה ולמסתור **"מהיצר הרע, המחפש להפיל אותנו ברשתו"**. ולכן, אם מחסירים מצוה אחת **רמ"ח** (=248) מצות **"עשה"**, מקבלים **"זרם"** (=247) מצות. ואם מוסיפים מצוה אחת **לרמ"ח** המצות, מקבלים **"מטר"** (=249) מצות.

וזהו שרמזו הנביא, **"וסכה תהיה לצל" (=לשמירה)... מזרם וממטר"**. כלומר, הקפדה על שמירת כל תרי"ג המצות – לא להוסיף ולא לגרוע – היא השמירה מ**"המים הזדונים" (=מזרם וממטר)** של העולם הזה. והנה, זמרי רצה לזכות ולבטל את מצות **"עשה"** של **"קדשים** תהיו" (=דהינו **"היו פרושים מן העריות"**, רש"י), ולעשות **רמ"ח** (=248) המצות, רמ"ז (=247) מצות. (ענין זה רמזו גם בשמו. שכן, **"זמרי"** הוא לשון **כריתה**, כמו שאנו אומרים לפני קריאת תהילים **"לזמר עריצים ולהכרית הקוצים"**). ואולם, פינחס, שידע כל זאת, לקח בידו **"רמח"**, לרמוז על **רמ"ח** (=248) מצות **"עשה"**, ודקר בו את זמרי, כמו שכתוב: **"וירא פינחס בן אלעזר... ויקח רמח בידו... וידקר את שניהם את איש ישראל ואת האשה"**. וזאת, כדי להחזיר את **רמ"ח** מצות **"עשה"** לשלימותן.

ועל-כך קבל פינחס שכר מהקב"ה, את ה**"שלוש"**, כפי שכתוב: **"לכן אמר הנני נתן לך את בריתי שלום"**. דהינו, אתה חרפת נפשך, כדי להחזיר את השלימות לרמ"ח מצות **"עשה"**, לכן, מידה כנגד מידה, שכרך יהיה **שלוש**. (ראוי להוסיף כאן מה שאמרו חז"ל (הרבי מלובלין), שבשעת המעשה היה פינחס קורא **"קריאת שמע"**, שיש בה **רמח** (=248) תיבות (=מלים). וזאת, כדי לתקן את הפגם של זמרי, שכאמור בטל אחת מ-**רמח** (=248) מצות ה"עשה". ויש לומר, שכיון שמעשה זמרי היה פריקת על שמים, קרא פינחס **"קריאת שמע"**, שהיא קבלת על מלכות שמים – כדי לתקן את מעשה זמרי. (על פי **"אורה של תורה"** להרה"ק פינחס פרידמן) **"ובעשור לחדש השביעי הזה מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשתיכם"**

פעם אחת, בערב יום הכיפורים, כאשר עמד ה"שרף", רבי אורי מסטרליסק זיע"א, להתפלל תפילת מנחה, היה תלמידו יהודה צבי (הרה"ק מסטרטין) הולך בבית המדרש בהתלהבות עצומה. פתאום הרגיש הוא צורך עז לשאוף טבק. וחפש וחפש טבק, ולא מצא, ומיד הרגיש בחסרון התלהבותו. ראה זאת אחד החסידים החשובים, ר' אברהם שמחה מגאליגי זצ"ל, ומיד הביא לו טבק, והשיב את נפשו. רבי יהודה צבי הכיר לו טובה על-כך, ואמר לו: **"בעבור שהשבת לי את רוחי, אראה לך דבר נפלא"**. והעביר מטפחת על עיניו של ר' אברהם שמחה. באותו רגע נגלה לעיניו של ר' אברהם שמחה, עמוד אש ענקי הבוער עד לב השמים, ליד עמוד התפילה באותו מקום שהתפלל ה"שרף". ועוד הבחין הוא שכל בית המדרש היה מלא בנשמות של נפטרים. כשראה זאת מיד נפל והתעלף מפחד. כשחזרה אליו רוחו, מיד העביר רבי יהודה צבי את המטפחת על עיניו, והנה כבר לא ראה דבר.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "לְמוֹלִיָּה עֲמוּ בַמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה רַח"ה)

(תהילים קלו' טו')

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:19

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:31 ר"ת 21:13

בְּנֵי-צִיּוֹן.com

ערש"ק ב' תמוז תשע"ז (14.7.17)

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרַמְיָה"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לְכֵן אָמַר: הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (כה' יב')

עַל הַפְּתוּב "לְכֵן אָמַר: הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיאֵל: וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ (=אֶת פִּינְחָס) מְלֶאֶךְ קָיָם, שִׁיחִיָּה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים.

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, אִיךָ נִלְמַד הַדְּבָר שֶׁפִּינְחָס יְחִיָּה לְעוֹלָם וְלֹא יָמוּת, מֵהַפְּסוּק "הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם"? רַבְּנוּ בַחַיִּי מְבִיא בְּאוֹר עַל שְׂאֵלָה זוֹ בְּדֶרֶךְ רַמְזוֹ, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "שְׁמַעְתִּי שֶׁהַמְּלָה (=שְׁלוֹם) (הִיא) נוֹטְרִיקוֹן 'שְׁלֵא לָמוּת' – וְזֶה מְחֻזָּק (אֶת) קְבֻלַּת רו"ל (=חו"ל) כִּי פִינְחָס זֶה אֱלִיהוֹ".

וְאֵילוּ הַגְּה"ק מֵהַר"א אֶסְאֵד וְצ"ל, בְּסִפְרוֹ "יְהוּדָה יַעֲלֶה", אֹמֵר: הִנֵּה, יְדוּעַ מְחֻז"ל שֶׁהָאָדָם מוֹרָב מֵאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת: אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם וְעֶפֶר. וְכֵן יְדוּעַ, שֶׁהַמִּיתָה בָּאָה עַל הָאָדָם מִפְּאַת (=בְּגִלָּל) הַתְּגַבְרוּת הַיְסוּדוֹת זֶה עַל זֶה, כְּגוֹן: הָאֵשׁ הַמְתַּגְּבֶרֶת עַל הַמַּיִם, אוֹ הַמַּיִם הַמְתַּגְּבְּרִים עַל הָאֵשׁ, וְכו'. וְהִנֵּה, אֱלִיהוֹ הַנְּבִיא זָכָה לְחַיּוֹת לְעוֹלָם, מִפִּיּוֹן שְׂאֲרֵבֶעַת יְסוּדוֹתָיו הַתְּמוּזְגוֹ בְּמִיּוּזְג שְׁלֵם וּבְשְׁלוֹם, בְּלִי שׁוּם הַתְּגַבְרוּת שֶׁל יְסוּד אֶחָד עַל מִשְׁנֵהוּ, וְלָכֵן מִמִּילָא לֹא חָל עָלָיו הַמּוֹת. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר הַקַּב"ה: "הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" – אַרְבַּעַת יְסוּדוֹתָיו יְחִיו בְּשְׁלוֹם זֶה עִם זֶה, בְּלִי שׁוּם הַתְּגַבְרוּת הָאֶחָד עַל הַשֵּׁנִי, וּמִמִּילָא לֹא יָמוּת, וְיְחִיָּה לְנֶצַח.

וְכֵן נֹאמַר עַל פִּינְחָס (מֵלֶאכִי ב', ה'): "בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם" – כְּלוּמַר, בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ, לָתֵת לּוֹ חַיִּים נְצַחִיִּים, עַל-יְדֵי שְׁנַתְתִּי לּוֹ אֶת הַשְּׁלוֹם בְּאַרְבַּעַת יְסוּדוֹתָיו – אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם וְעֶפֶר – כְּדִי שְׁלֵא יִתְגַבְּרוּ יְסוּדוֹתָיו הָאֶחָד עַל הַשֵּׁנִי – וְכֵךְ יְחִיָּה לְעוֹלָם. וְכָל זֹאת, רַק כְּדִי לְבָשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אֲמֵן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמְּכָה...זְמַרִי בֶן סְלוּא...וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמְּכָה...כְּזַבִּי בֵּת צוּר" (כה' יד-טו')

עַל פְּסוּק זֶה אֹמְרִים הַמְּפָרְשִׁים: הָרִי יֵשׁ כָּאֵן פְּלִיאָה גְּדוֹלָה: מְדוּעַ בְּסוּף הַפְּרֻשָּׁה הַקּוֹדֶמֶת, פְּרֻשֶׁת "בְּלֶק", כְּשֶׁמְסוּפֵר עַל הַעֲזוֹן הַחֲמוּר שֶׁל זְמַרִי עִם הַמְּדִינִית, הַעֲלִימָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֶת שְׁמֵם, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא, וַיִּקְרַב אֶל אַחֲיוֹ אֶת הַמְּדִינִית...?" וְאֵילוּ כָּאֵן, דּוֹקָא אַחֲרֵי שֶׁכָּבַר נְהַרְגוּ שְׁנֵיהֶם (=הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה) עַל-יְדֵי פִינְחָס, רַק אֲזַ נִזְכָּרָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְגַלוֹת לָנוּ אֶת שְׁמוֹתֵיהֶם, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמְּכָה...זְמַרִי בֶן סְלוּא...וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמְּכָה...כְּזַבִּי בֵּת צוּר".

בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשׁ "עֲרַבֵי נַחַל", מוֹסְבֵר עַל-כֵּךְ בְּאוֹר נִפְלָא, עַל-פִּי דְבַרֵי חו"ל בְּעַנְיַן "חִיבוּט הַקְּבָר": הִנֵּה, אֹמֵר הַ"עֲרַבֵי נַחַל", לְאַחַר מִיתָתוֹ שֶׁל כָּל אָדָם, בָּא הַמְּלָאֲךָ הַמְּמוּנָה אֶל הַקְּבָר, וְשׁוֹאֵל אוֹתוֹ שֵׁם מָה שְׁמוֹ. אִם אוֹתוֹ אָדָם הָיָה רָשָׁע בְּחַיּוֹ, אֵינּוּ הוּא זוֹכֵר אֶת שְׁמוֹ, וְאֲזַ מְכַהוּ אוֹתוֹ הַמְּלָאֲךָ, וְחוֹבְטוֹ. וְזֶהוּ מָה שֶׁקּוֹרְאִים חו"ל "חִיבוּט הַקְּבָר". וְאִם כֵּךְ, צָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עַנְיַן זֶה, מְדוּעַ הַרָשָׁע שׁוֹכַח פְּתָאוּם אֶת שְׁמוֹ?

וּמִבְּאֵר זֹאת הַ"עֲרַבֵי נַחַל", עַל-פִּי הַפְּסוּק בְּסִפְרֵי בְּרֵאשִׁית (ב', יט'): "וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לּוֹ הָאָדָם, נֶפֶשׁ חַיָּה – הוּא שְׁמוֹ". אֹמֵר הַ"עֲרַבֵי נַחַל": צָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, כִּי שֵׁם הָאָדָם הוּא שְׁרֵשׁ הַחַיִּים שְׁלוֹ, וְאוֹתִיוֹת שְׁמוֹ שֶׁל הָאָדָם הֵן צִינּוּרוֹת, אֲשֶׁר מֵהֵן יוֹרֵד שְׁפַע הַחַיִּים לְאָדָם, וְהוּא, הָאָדָם, מְקַבֵּל אֶת חַיּוֹתוֹ מְאוֹתִיוֹת שְׁמוֹ. וְזֹאת כְּוִנַּת הַפְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב', יט'): "נֶפֶשׁ חַיָּה (=כָּל חַיּוֹתוֹ שֶׁל הָאָדָם), הוּא שְׁמוֹ" (=הוּא מְקַבֵּל מִשְׁמוֹ).

וּמוֹסִיף וְאֹמֵר הַ"עֲרַבֵי נַחַל": כְּשֶׁהָאָדָם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהַמְּצוֹת, הוּא מְגַדִּיל אֶת חַיּוֹתוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְלָכֵן אוֹתָם צִינּוּרוֹת שֶׁל שְׁמוֹ מוֹרִידִים לְאָדָם יוֹתֵר שְׁפַע חַיִּים, וּמוֹסִיפִים כַּח כָּכָל הַסּוֹבֵב אוֹתוֹ. אֲבָל, אִם חָס וְחָלִילָה הָאָדָם לֹא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, וְעוֹשֶׂה לְהִיפֹךְ – אֲזַ כְּכָל שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה רָשָׁע יוֹתֵר, וּמוֹסִיף עוֹד עַל חַטָּאוֹ, הוּא מְאַבֵּד אֶת שְׁפַע הַחַיִּים שֶׁל צִינּוּרוֹת שְׁמוֹ, וְלְכִסּוּף מְאַבֵּד הוּא גַם אֶת הָאוֹתִיוֹת עֲצֻמָּן. וּבְסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר, בְּעַל כּוֹרְחוֹ, הוּא מַתְּ וְנֶאֱבָד מִן הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁנִּפְסְקוּ/נִכְרְתוּ צִינּוּרוֹת שְׁמוֹ, אֲשֶׁר מֵהֵם יֵרֵד לּוֹ שְׁפַע הַחַיִּים.

וְלָכֵן אוֹתוֹ רָשָׁע בְּקָבֵר אֵינּוּ זוֹכֵר אֶת שְׁמוֹ, שְׁכֵן, מְחַמֵּת (=בְּגִלָּל) רָשָׁעוֹתוֹ, אֵבֵד הוּא אֶת אוֹתִיוֹת שְׁמוֹ – וְלָכֵן חוֹבֵט

והנה, ידוע, שבזמן שבית המקדש היה קיים, היו הסנהדרין (=בית הדין באותה תקופה) **ממיתים** בארבע מיתות בית דין, הכתובות בתורה (סקילה, שריפה, הרג, חנק). ועל-ידי כך, שאותו חוטא **מת** כדת וכדין, על-פי הפתוב בתורה הקדושה, זוכה הוא לכפרה על **עונותיו**, ועל-ידי כך, זוכה הוא בנוסף, שחוזרים אליו אותיות שמו, שאבד בגלל רשעותו. וכך היה עם זמרי בן סלוא, אשר חטא עם המדינית – שעל-ידי שנהרג על-ידי פינחס, התקדש שם שמים, והיה לו תיקון.

ומעתה מובן היטב, מדוע בתחילה, בעת המעשה של העבירה (בסוף פרשת "בלק"), לא הוזכר כלל שמו של זמרי בן סלוא – כי על-ידי גדל **החטא** שעשה – אבד על-ידי **רשעותו** את אותיות שמו. אך לאחר שבא פינחס, וקנא קנאת ה' צבאות, ועמד והרג את זמרי כדת וכדין, על-פי התורה הקדושה (סנהדרין פא): ש"הבועל ארמית (=אשה נכריה) – קנאים פוגעים בו". או אז חזרו אותיות שמו של זמרי למקומן, ורק אז הזכירה התורה את שמו, ככתוב: "ישם איש ישראל המכה... זמרי בן סלוא". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה"

מסופר על ה"חפץ חיים" זצ"ל, שפעם נגש אליו תלמיד שאובחנה אצלו מחלה, שאימה על חייו, כדי לבקש ממנו ברכה. הוא ספר ל"חפץ חיים", שהרופאים כבר נואשו ממנו, ואמרו לו ולמשפחתו שהם אינם יודעים מזור למחלתו. ה"חפץ חיים" הקשיב לתלמיד הצעיר, ואמר לו, שיתן לו עצה למחלתו, בתנאי שלעולם לא יספר על-כך לאיש. כמובן שהתלמיד הסכים מיד.

ה"חפץ חיים" הורה לו ללכת לתלמיד חכם מסוים המתגורר בעירה קטנה, והוא יתן לו ברכה, ואכן כך עשה התלמיד. הוא מיד פנה לאותו תלמיד חכם, ותוך תקופה קצרה ובאפן לא יאומן הוא החלים ממחלתו. הוא המשיך בלימודיו בשיבה, ובסופו של דבר עקר מראדין, הקים משפחה, וכפי שהודרך, מעולם לא ספר לאיש אודות מאורעות אלה.

אחרי למעלה מעשרים שנה, חלתה גיסתו של אותו תלמיד במחלה מסתורית, לא עלינו. עד מהרה התברר לו שהיא סובלת מאותה מחלה שהוא סבל בעבר, אך מיד הוא נזכר בהבטחתו לחפץ חיים שלא לספר לאיש על דרך רפואתו, ולכן לא אמר דבר לאיש.

אולם, אשתו, שזכרה שפעם דבר על מחלה מסתורית שסבל ממנה בעבר והחלים ממנה, נסתה לדובבו. אך בכל פעם שדברה על-כך הוא התחמק וסרב לדבר. ככל שנסה לערפל את דבריו, לחצה עליו אשתו שידבר, בתקווה שסודו יעזור להציל את חיי אחותה. וכך המשיכו אשתו וגם גיסתו, והפצירו בו מידי יום שיגלה להם את אשר קרה לו ואיך נרפא, אך הוא עמד בשלו והסביר להם שזהו סוד שנבצר ממנו לגלות.

לבסוף נחלשה התנגדותו, והוא חשב באופן הגיוני, שאחרי כל-כך הרבה שנים שהוא כבר מלא אחר אזהרתו של ה"חפץ חיים" יכול הוא לגלות את סודו. ואכן ספר הוא לאשתו את אשר קרה לו, על הופעתו לפני רבו ועל עצת הצדיק ללכת אל תלמיד חכם מסוים בעירה קטנה הרחוקה מראדין. אשתו וגיסתו נתמלאו תקווה, אולי תהא זו הצלתו. אולם, זמן קצר לאחר-מכן החל פתאום להרגיש רע. הוא נבהל מאד, ואמר לאשתו שעליו לנסוע מיד אל ה"חפץ חיים".

הוא עשה את הדרך הארוכה בחזרה לראדין, אל ה"חפץ חיים", שהיה אז זקן וחלש. ה"חפץ חיים" זכר את פגישתם הישנה והקשיב בשקט לסיפורו של האיש. ואז ענה לו ה"חפץ חיים" בשקט ולאט: "הלואי ויכולתי לעזור לך, אך מה אוכל לעשות? כשהיתה לך המחלה לראשונה, הייתי צעיר וצמתי ארבעים יום עבורך כדי שתתרפא. היום כבר אני זקן מידי, ואינני יכול לצום כמו אז".

יהודים יקרים, שימו לב. לא רק שה"חפץ חיים" צם ארבעים יום לרפואתו של אותו התלמיד, אלא העמיד את הדברים בצורה כזאת שיראה כאילו הודות לברכתו של תלמיד חכם אחר נתרפא אותו התלמיד... אלו מנהיגיו של עם ישראל, אשרי העם שפכה לו... (מתוך "לקח טוב")

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:19

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח (תהילים קלו' טז)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:31 ר"ת 21:13

ערש"ק ב' תמוז תשע"ז (14.7.17) bnei-zion.com

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֵמְיָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן... (כה' יא)"

מַעִיר כָּאֵן רש"י, על-פי חז"ל: לְפִי שֶׁהָיוּ הַשַּׁבָּטִים מְבֻזִים אוֹתוֹ (=לוֹעֲגִים לְפִינְחָס): הֲרֵאִיתֶם בֶּן פּוּטִי זֶה (בֶּן בְּתוֹ שֶׁל פּוּטִיאֵל, וּפּוּטִיאֵל זֶה יְתָרוֹ, חֲתָן מִשָּׁה), שְׁפִטָּם אָבִי אִמּוֹ עֲגָלִים לְעִבּוּדַת אֱלִילִים, וְהָרַג נְשִׂיא שֶׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל! לְפִיכָךְ בָּא הַכְּתוּב וַיַּחֲסוּ אַחַר אֶהֱרֹן. (פִּינְחָס הוּא נִכְדוֹ שֶׁל יְתָרוֹ, כְּפִי הַכְּתוּב (שְׁמוֹת ו' כה): "וְאֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן לָקַח לוֹ מִבְּנוֹת פּוּטִיאֵל לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פִּינְחָס"). וְהִנֵּה עַל דְּבָרִים אֱלֹהִים יֵשׁ מְקוֹם לְשִׂאוֹל: מָה תְּשׁוּבָה יֵשׁ לְדְבַרֵי הַגִּינוֹי שֶׁל הַשַּׁבָּטִים, בְּהִבָּאת יִיחוּסוֹ הַמְשַׁפְּחָתִי הָרֵם שֶׁל פִּינְחָס? אֲמַנָּם מִצַּד אָבִיו הוּא נִכְדוֹ שֶׁל אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, אָבִל מִצַּד אִמּוֹ פִּינְחָס הוּא נִכְדוֹ שֶׁל יְתָרוֹ, "שְׁפִטָּם עֲגָלִים לְעִבּוּדַת אֱלִילִים!"

אֵלֹהִים שֶׁנִּרְאָה לּוֹמֵר כָּאֵן, שְׂרָפִים מְשַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ מְהַרְהֵרִים אַחֲרַי מַעֲשֵׂהוּ שֶׁל פִּינְחָס, וְאֲמַרוּ: כְּלוּם יִתְכַּן שֶׁבֶן יִשְׂרָאֵל הוֹרֵג אָדָם בְּלֹא מִשְׁפָּט? וְכִיּוֹן שְׂאִישׁ זֶה תִּפְסֵם אוֹמְנוֹתוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ ("וְעַל חֶרֶבְךָ תַּחֲיֶה") – מִשְׁמַע שְׁמַפְעָפַע בְּעוֹרְקָיו דָּמוֹ שֶׁל אָבִי-אִמּוֹ, הַגִּי, שְׁפִטָּם עֲגָלִים לְעִבּוּדַת אֱלִילִים! מִשּׁוּם כֶּךָ בָּא הַכְּתוּב וַיַּחֲסוּ אֶת פִּינְחָס בְּהַדְּגָשָׁה מוֹפְגָנַת אַחֲרַי אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, שְׁנוֹדַע בְּקֶרֶב הַבְּרִיּוֹת "כְּאוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם". בְּכֶךָ מַעֲיָדָה הַתּוֹרָה שֶׁהַתְּפָרְצוֹת הַקְּנָאִית שֶׁל פִּינְחָס לֹא נִבְעָה, חֲלִילָהּ, מִמְּנִיעִים שְׁלִילִיִּים, אֵלֹהִים עֲלֵתָהּ וּבָאָה מִמְּקוֹר טְהוֹר וְנָךְ, לְקַנָּא קְנָאת ה', וּלְקַדֵּשׁ שֵׁם שְׁמִים בְּרַבִּים.

"פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חַמְתִּי... (כה' יא)"

אוֹמְרִים חז"ל: בְּתִיבַת "מַחְצִית הַשֶּׁקֶל", הָאוֹת הָאֲמֻצָּעִית בְּתִיבָהּ הִיא צ', הַמְהִיָּה רְאִשִׁי-תִיבּוֹת לְמִלָּה "צִדְקָה". הָאוֹתִיּוֹת הַסְּמוּכוֹת לָהּ (בְּמִלָּה "מַחְצִית") הֵן ח"י (ה-ח' לְפָנֵי ה-צ', וְה-י' אַחֲרֶיהָ), וְאוֹתִיּוֹת מ"ת רְחוּקוֹת מֵהָאוֹת צ' (אוֹת מ' בְּתַחֲלִילַת הַתִּיבָה, וְאוֹת ת' בְּסוֹפָהּ – "מַחְצִית"), וְזֹאת כְּדֵי לּוֹמַר לָךְ, שְׁעַל-יָדֵי נְתִינַת צִדְקָה יִהְיֶה הָאָדָם קָרוֹב לַחַיִּים וְרְחוּק מֵהַמּוֹת, וְכִמוֹ שְׂאֲמַר הַכְּתוּב: "וְצִדְקָה תְּצִיל מַמּוֹת".

וְהִנֵּה פִּינְחָס הַצַּדִּיק, הַכֹּהֵן שֶׁל עֲצָמוֹ בְּסַפְּנָה לְקַנְאוֹת קְנָאת ה' צְבָאוֹת. וְאֵין לְאָדָם צִדְקָה גְּדוּלָה מְזוּ, וּבִזְוָה "הֵשִׁיב אֶת חַמְתִּי" (חַמַּת הַקֶּבֶה מֵעַל עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל). כְּלוֹמֵר, הֵשִׁיב אוֹתִיּוֹת "חַמְתִּי", כִּי תִיבַת "חַמְתִּי" הִיא לְהִיפֵךְ מִתִּיבַת "מַחְצִית" (בְּתִיבַת "חַמְתִּי" אוֹתִיּוֹת מ"ת קְרוּבוֹת זו לְזוֹ, וּמְפָרִידוֹת אֶת אוֹתִיּוֹת ח"י הַרְחוּקוֹת). וְאֵלֵּמָּלָה הוּא לֹא הִיָּתָה תְּקוּמָה לְיִשְׂרָאֵל, חַס וְשְׁלוֹם. שְׁכֵן בְּמַעֲשֵׂהוּ הֵשִׁיב (=שָׁנָה) אֶת "חַמְתִּי" לְ"מַחְצִית", וְהִפֵּךְ מַמּוֹת לַחַיִּים. "זֹאת עֲלֵת חֹדֶשׁ בְּחֻדְשׁוֹ" (כה' יד)

אוֹמְרִים חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל: צְרִיךְ אָדָם לְחַדֵּשׁ אֶת רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ בְּלִבִּישַׁת בְּגָדִים מְיוֹחָדִים לְכַבוֹד הַיּוֹם הַזֶּה. שְׁהָרִי, חֹדֶשׁ הוּא מְלִשׁוֹן חִידוּשׁ וְשִׁינוּי, וְסִימָן לְדְבַר: "וְחַמֵּשׁ חֲלַפְתָּ שְׂמֹלֶת" (בְּרֵאשִׁית מֵה', כב). הַמִּלָּה "חַמֵּשׁ" מְרַמְזֶת בְּדֶרֶךְ שֶׁל נוֹטְרִיקוֹן (=רְאִשִׁי תִיבּוֹת) לְמִלִּים: חֹדֶשׁ, מוֹעֵד, שַׁבָּת. בְּכָל אֶחָד מֵהֵימִים הַלְלוּ, צְרִיךְ הַיְהוּדִי לְהַתְּהַדָּר בְּחֲלִיפּוֹת בְּגָדִים נְאוֹת וְחֲגִיגוֹת.

וְאֲמַנָּם כְּמָה מְגִדּוּלֵי יִשְׂרָאֵל – וּבִינֵיהֶם הַגָּאוֹן רַבִּי אֱלִיהוּ מוֹיִלְנָא – נִהְגוּ לְלַבּוֹשׁ בְּכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּגָדֵי שַׁבָּת, שְׁכֵן בְּיָמִים שְׁבִית הַמְּקַדֵּשׁ הָיָה קָיָם, נַחֲוֵג הָיָה הַיּוֹם הֲרֵאשׁוֹן בְּחֹדֶשׁ בְּהַקְּרַבַת מוֹסָפִים, בְּסַעֲוֹדוֹת חֲגִיגוֹת, וּבְשִׂאָר גִּינוּנֵי יוֹם-טוֹב. חֲסִידִים וְאֲנָשֵׁי מַעֲשָׂה, נוֹהֲגִים לְעֶרֶךְ בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ סַעֲוֵדָה חֲגִיגִית, וְבָהּ מוֹשְׁמָעִים דְּבָרֵי פִּיּוֹט בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה. רְמֵז לְמִנְהַג זֶה מְצוּי בְּמִלָּה "שִׁיר", שְׁאוֹתִיּוֹתֶיהָ הֵן: שַׁבָּת, יוֹם-טוֹב, רֹאשׁ-חֹדֶשׁ. וּבְעֵשׂוֹר לְחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה... וְעֵנִיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם" (כט' ז')

אֲמַרו חז"ל: "הַשְּׁטָן" בְּגִמְטְרִיָּה שס"ד (=364) – כְּמִנְיַן יְמוֹת הַשָּׁנָה חֲסֵר אֶחָד (בְּשָׁנַת הַחֲמָה 365 יָמִים). וְהִנֵּה, כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה יֵשׁ רְשׁוֹת לְשָׁטָן לְהַשְׁטִין (=לְקַטְרֵג) עַל יִשְׂרָאֵל חוּץ מִיּוֹם אֶחָד – יוֹם הַכִּיפּוּרִים. אֲמַר לוֹ הַקֶּבֶה "לְשָׁטָן: אֵין לָךְ רְשׁוֹת לִיגַע בְּיִשְׂרָאֵל. אַף-עַל-פִּי-כֵן לָךְ וְרֵאָה בְּמָה הֵם עֲסוּקִים בַּיּוֹם הַקָּדוֹשׁ.

כִּינֹן שְׁהוֹלֵךְ וּמוֹצֵא אֶת יִשְׂרָאֵל כָּל־מִן בְּתַעֲנִית וּבְתַפִּילָה, לְבוֹשִׁים בְּגָדִים לְבָנִים וּמְעוּטָפִים כְּמִלְאֲכֵי הַשָּׂרֵת, מִיַּד חוֹזֵר בְּבוֹשָׁה וּבְכַלְיָמָה. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה: מָה מִצְאָתָ בְּבִנִי? אָמַר לוֹ הַשֵּׁטֶן: הֲרֵי הֵם כְּמִלְאֲכֵי הַשָּׂרֵת, וְאֵינִי יָכוֹל לִיָּעַ בָּהֶם. מִיַּד הַקַּב"ה כּוֹבֵל אֶת הַשֵּׁטֶן בְּכַבָּלִים, וּמְבַשֵּׁר לְיִשְׂרָאֵל "סִלְחָתִי".

"בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם..."

אֹמֵר ה' דְּרַשׁ מִשָּׁה, שְׁעִיקָר הַדָּבָר שֶׁפִּינְחָס קִבֵּל עֲבוּרוֹ שְׂכָר גְּדוֹל וּבְרִית שְׁלוֹם, הוּא מְשׁוּם שֶׁעָשָׂה דָבָר שֶׁהָיָה הַקַּב"ה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת, כְּמוֹ שְׂאוּמֵר רִש"י: "בְּקִצְפוֹ אֶת הַקִּצְפָּה שֶׁהָיָה לִי (=הַקַּב"ה) לְקִצּוֹף".

וַיֵּשׁ לְלָמוּד מָזָה עַל מִצְוֹת אַחֲרוֹת בְּאוֹפֵן כְּזֶה, שֶׁגַּם עֲלֵיהֶן יֵשׁ לְתַת מֵתָן שְׂכָר כְּזֶה. הִנֵּה מִצְוֵנוּ בְּמִצְוֹת צְדָקָה, שְׂאֻמְרוֹ בְּתִלְמוּד (ב"ב, י'), שֶׁשְּׂאֵל טוֹרְנוֹסְרוּפוֹס: אִם ה' אוֹהֵב עֲנִיִּים, מִדּוּעַ אֵינוֹ מְפָרְנֵסָם? – וְהַשֵּׁיב רַבֵּי עֲקִיבָא: כְּדֵי שְׁנִזְכֶּה אָנוּ בָּהֶם, לְהִינָצֵל מִדִּינָהּ שֶׁל גִּיהֶנֶם.

נִמְצָא לְפִי זֶה, שְׂבוּדָאֵי שְׁעַל הַקְּדוּשׁ – בְּרוּךְ – הוּא לְפָרְנֵס אֶת הָעֲנִיִּים, אֲבָל הֵנִיחַ לְאָדָם שֶׁיַּעֲשֶׂה דָבָר שֶׁהָיָה הַקַּב"ה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת, מִכִּיּוֹן שֶׁעַל זֶה יֵשׁ לְאָדָם שְׂכָר גְּדוֹל יוֹתֵר. וְזֹאת, אֵף שֶׁבְּרוּר שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָיָה מְפָרְנֵס אֶת הָעֲנִיִּים – שֶׁהָרִי הוּא הַנּוֹתֵן לֶחֶם לְכָל חַי. וְהַדָּבָר דּוֹמֵה לְיֶלֶד קֶטָן, הַרוֹצֵה לְסִיעַ לְאָמוֹ, וְהִיא נּוֹתֵנָת לוֹ לְשֵׂאת דָבָר קֶטָן, שֶׁבְּעֵצֶם אֵינוֹ מְסִיעַ לָהּ בְּכָלוּם. אֲבָל הַרְצוֹן שֶׁל הַיֶּלֶד הַקֶּטָן הוּא לְסִיעַ, וְזֶה מְרָאָה אֶת הַחֲבִיבּוֹת שֶׁהוּא רוֹכֵשׁ לְאָמוֹ, וְזוֹ הַנָּאָה גְּדוֹלָה לְאֵם. וְכֵן הַדָּבָר בְּמִצְוֵה שְׁעוֹשֶׂה הָאָדָם, מִצְוֵה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָיָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת. (דְּרַשׁ מִשָּׁה)

"וּבַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ פֶּסַח לֵה"

רְמַז עַל מָה שְׂאֻמְרוֹ חוֹ"ל (רֵאשׁ הַשָּׁנָה י"א): "בְּנִיסָן נִגְאָלוּ (מִמִּצְרַיִם), וּבְנִיסָן עֲתִידִים לְהִגָּאֵל", מוֹפִיעַ בְּפֶתוּב: "הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם (=נִיסָן) רֵאשׁ חֲדָשִׁים, רֵאשׁוֹן הוּא לְכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה דְּבָרוֹן אֶל כָּל עַדְתֵי יִשְׂרָאֵל" – בְּדִילּוֹג שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת מִתְקַבֵּלֶת הַמִּלָּה "אֵלֶיהוּ" – כְּדֵי לְרְמוֹז לָנוּ שֶׁחֲדָשׁ נִיסָן מְסוּגֵל בְּיוֹתֵר לְגֵאוּלָּה, וּמִצְוֵה לְפָרְסֵם עֲנִיִּין זֶה, כְּמוֹ שְׂאוּמֵר הַמִּשְׁנָה הַפְּתוּבָה: "דְּבָרוֹ אֶל כָּל עַדְתֵי יִשְׂרָאֵל". "דְּבָרוֹ" – תּוֹדִיעֵנו עֲנִיִּין זֶה לְכָל יִשְׂרָאֵל (ב.צ.).

(וַיֵּשׁ לֹאמֵר שֶׁהַדִּילּוֹג שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הוּא מִכִּיּוֹן שֶׁחוֹ"ל (בְּרִכּוֹת ד'), מְכַנֵּים אֶת אֵלֶיהוּ הַנְּבִיא בִשְׁם "אֵלֶיהוּ בְּאַרְבַּע". וְזֹאת, כִּיּוֹן שֶׁאֵלֶיהוּ הַנְּבִיא הָיָה כְּלוּל מֵאַרְבַּע נְשָׁמוֹת: נְשַׁמַּת פִּינְחָס, כְּמֵאֻמֵר חוֹ"ל (מִדְּרַשׁ שׁוּחַר טוֹב סג) "פִּינְחָס הוּא אֵלֶיהוּ", נְשַׁמַּת נָדָב, נְשַׁמַּת אֲבִיהוּא, וְנְשַׁמַּת עֲצֻמוֹ – הָרִי לָנוּ אַרְבַּע נְשָׁמוֹת שֶׁאֵלֶיהוּ הַנְּבִיא הָיָה כְּלוּל מֵהֶן, וְזֶהוּ "אֵלֶיהוּ בְּאַרְבַּע" (ב.צ.).

"עוֹן בִּיטוּל תּוֹרָה" שֶׁל הַגָּאוֹן מוֹיִלְנָא

פַּעַם אָמַר רַבֵּי יוֹסֵף שְׂאוּל נִתְנַזוֹן, שֶׁהָיָה רַבֵּה שֶׁל לְבוּב, לְתַלְמִידָיו: הָאֵם סְבוּרִים אַתֶּם שְׂאֵנִי מִתְמִיד גְּדוֹל בְּלִימוּד הַתּוֹרָה? אֵינְכֶם אֵלָּא טוֹעִים, וְאֵף שְׂאֵנִי מְקַפֵּיד כָּל יְמֵי לַעֲסוֹק בְּתוֹרָה בְּכָל רֵגַע פְּנוּי שְׁלִי, עוֹדְנִי רְחוֹק מִלְּהַשִּׁיג אֶת הַשִּׁיעוּר הָרְאוּי לְהַתְמַדָּה בְּלִימוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. הוֹסִיף וְאָמַר רַבֵּי יוֹסֵף שְׂאוּל לְתַלְמִידָיו: בְּדוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים הָיָה רַק אִישׁ אֶחָד, שֶׁהָיָה רְאוּי לְתוֹאֵר שֶׁל "מִתְמִיד מוֹשְׁלֵם" – הֵלֵא הוּא הַגָּאוֹן רַבֵּי אֵלֶיהוּ מוֹיִלְנָא, שֶׁלֹּא קָם כְּמוֹתוֹ מֵאֲזוּ וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה. אֲסַפֵּר לְכֶם עַל-כֵּן פֶּרֶט מְדָהִים שֶׁשְׂמַעְתִּי מִזְקֵנֵי הַדּוֹר בְּשָׁנוֹת יְלָדוּתִי, וְכֵן הֵם סִפְרוּ: לְגֵאוֹן מוֹיִלְנָא הָיָה פְּנִקְס קֶטָן, שֶׁבּוֹ הָיָה רוּשָׁם אֶת הַרְגָעִים הַסְּפוּרִים שֶׁבָּהֶם בְּטַל עֲצֻמוֹ מִלִּימוּד הַתּוֹרָה. וּמִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה, בְּעֶרְבַּ יוֹם הַכִּיּוּרִים, הָיָה הַגָּאוֹן עוֹבֵר עַל מָה שֶׁרָשָׁם בְּפִנְקְסוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, וּמְחַשֵּׁב אֶת הַזְּמַן שֶׁבְּטַל עֲצֻמוֹ מִן הַתּוֹרָה בְּמִשְׁפָּחָה כָּל אוֹתָהּ הַשָּׁנָה, וְשָׁעָה אַרְבָּע הָיָה בּוֹכָה וּמִתְוַדֵּה עַל "עוֹן בִּיטוּל הַתּוֹרָה" שֶׁלוֹ.

רַבֵּי יוֹסֵף שְׂאוּל סָקַר בְּמִבְטָ נֹקֵב אֶת תְּלִמִּידָיו הַנְּדָהִמִּים, וְסִים וְאָמַר: לִימִים בְּדָקוֹ בְּאוֹתוֹ פְּנִקְס שֶׁל הַגָּאוֹן מוֹיִלְנָא וּמִצְאוּ, שֶׁמְעוֹלָם לֹא הִגִּיעוּ כָּל אוֹתָם רְגָעִים שֶׁל בִּיטוּל תּוֹרָה בְּשָׁנָה אַחַת, לְזְמַן שֶׁל שְׁלֹשׁ שָׁעוֹת... (הַלּוֹאֵי עֲלֵינוּ!...)

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוֹן!

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!